

CALENDARI CATALÀ DEL ANY 1869,

ESCRIT PELS MES CONREGETS ESCRIPTORS Y POÉTAS
CATALANS, MALLORQUINS Y VALENCIANS,

COL·LECCIONAT Y PUBLICAT

Per

FRANCESCH PELAY BRIZ.

Any quart de sa publicació.

BARCELONA:

JOAN ROCA Y BROS. EDITOR.

GRÀFIC, NÚMERO 2, PIÈ REGUN.

4 NOMS.

JOSE O. BORRÀS QUINTANA
DONATIVO DE DON
PUBLICACIÓ.

Lo Gay Saber periòdic literari quinzenal escrit per
 tots los més acreditats y coneeguts poesos catalans,
 mallorquins y valencians. N° han sortit ja dinou nom-
 bres. Se reparteix per folletí un manuscrit del segle XV.
 Tres mesos, à Barcelona. 6 rals.
 * à fora. 7 ½ *
 * al estranger. 9 *

S' hi suscriu à totes las principals llibreteries.

ERRADAS GROSSAS.

Plana	ratlla	hom dia	des dia
17	1	N° se al vespre son ill	T al palles seti qui està soltint y calla
			V de dia le llum, y un jas de polla
			N° se al vespre son ill
21	1	que no hi era	que no hi es
22	27	Gavtan?	Gavtan?
24	28	à la terra	à la terra

Per equivocació també s' ha repetit la numeració de les pàgines 65 a 72 inclusiva. Això es que després del 72 torna al 65; més però la obra segueix he. En la taula hem senyalat los vuit nombres repetits ab una " cada un pot senyalar també ab una estrelleta, en la cas de la obra, los vuit nombres que corresponen als nostres senyalats y això s' estalviarà lo equivocar-se quan busqui algun treball.

FIRAS, MERCATS Y FESTAS MAJORS.

FIRAS.

Jany. 1 Arrib. La Bisbal y Pera. 6 Amer, Manlleu y Banyoles. 7 Igualada. 11 Sant Martí. 17 Morras de Tregell, Begurat, Navata, Polinyà, S. Cebrià, S. Quirze de Besora y S. Pau. 8 Besora, 21 Arbúcies, 8. Festa de Pallerols y S. Pau de Torelló. 21 Castelltersol. 23 Espluga de Francolí y Tarradell. 23 Gervell. 21 Sant. 25 Torelló i S. Pau de Mar. 26-28. 12 Tarrasa. 26 Platja. Palamós. 22 Sant Joan, 22 Figueres y Tarragona. 24 Cadaqués. 23 Cervera.

Marc. 2 Girona. 23 Alps i Montgrí. 1 Sant de Begur, Marc Ben de Pinos y Torroella. 3 Braga. 3 Salas y Manresa. 10 Calaf. 29 Ripoll. 21 Bellpuig.

Abril. 4 Amposta. 5 Calaf. 15 Gurb, Lloret, Poble de Segur i Prades. 10 Agramunt. 20 Castelló d'Empúries, Murià, Seta y Verdú. 21 Saltent. 29 Pista. 26-28. 6 Girona. 17 Palamós.

Mai. 2 Sant Joan, Olèt, Tarragona, Porrera, 8. Festa Majorra y Vinentres del Pasadet. 3 Agramunt. Figueres y Vich. 8 Cistella. 9 Alcañiz. 15 S. Ildefons del Pino. 17 Arbúcies, Falgueres, Cardedeu, Palau-solità-Tarrasa, Tarragona de Montgrí y May. 20 Vilafranca. 21 Manresa. 22 Llinars i Pobla de Segur. 23 Torroella. 25 Palau-solità. 27 S. Antoni de Vilanova, 21 Molins de Rey. 26-28. 3 Tarragona, Tarragona y Tarragonabat. 21 Castelló, Crevillent, Universitat del Vallès y Torelló. 24 Alps.

Juni. 2 Sant Joan i Sant Joanets. 11 Sant Jordi, 18 Sant Joan i Sta. Pau. 24 Pineda. 29 La Bisbal, Pona, Berga, 1 La Bisbal, Molins de Rey y Girona.

Juliol. 3 Ametlla de Mar. 17 Girona. 27 Magdal, 23 Amposta, Reus, Tarragona de Montgrí, Sabadell y 5. Salvadore de Olo. 27 Mataró, Badalona, 12 Esparreguera. 18 Vilanova y la Geltrú.

Agost. 1 Cervera i Prat de Rei. 2 Cervera, Riba de Ebre, Tàllers i Mont-roig, 3 Cervera, Massanet de la Selva i Pineda. 9 Olot, 10 Agramunt, Arbúcies, Castelló, Espolla de Tarragona, Mura i Banyoles. 12 Barberà. 26 Lloret i Cudillor de Montgrí. 17 Navata. 18 Belpuig y Beuda de Urgell. 24 Figueres, Prades, Ripoll, Sant Joan i Tarragona de Montgrí. 27 Olesa de Montserrat. 28 Sant Joan i Montblanc. 29 Gualta, Igualada, Tarragona, Segura y Pineda. 30 y 31 Altetarrax, Ripollès. Primer dissabte del mes, Prat de Rey y 8. Santu de Sagunt. Primer dissabte, Refug i Montblanc. Segon dissabte, La Bisbal, Queralt, Cambrils, Martorell.

Setembre. 1 Altetarrax i La Bisbal. 2 Granollers, 3 Mollerussa de Montserrat, 4 Balaguer, Calaf. 8. Càfol del Vallès, Vilafranca i Viveros. 14 Setembre. 21 Altetarrax, Cardedeu, La Granadella, Tarragona de Montgrí, Tarrasa, 5. Santpedor, Santpedor, Pallejà i Sta. Creu. 12 Tiana. 16 Berga. 21 Berga. 22 Cànem de la Selva. 23 Mataró. 28 S. Llucia del Penedès. 29 Lloret, Begur, Begur, Santpedor, Cervià i Vich, Montblanc. Primer dissabte del mes, 5. Llinars del Vallès. 20 Girona i Tarrasa. Mollerussa. Primer dissabte després de S. Miguel, Tarragona. Segon dissabte. 4 Altetarrax, Prades i Palau-solità. Terç dissabte. 18 Palafolls, Queralt, Tarragona, La Bisbal i Manresa. Barrer dissabte, Altellà i Pi de Cabra.

Octubre. 8 Valls. 19 Caldes de Montbui. 21 Arbúcies. 21 Estany de Ansó. 24 Rosell i Ripoll. 25 Campdevanol, 8. Joan de les Abadesses, Tordera i Valls. 27 Martorell. 18 Figueres, Olot, Tivissa, i Villanant. 28 Alcover. 25 Manresa i Tarragona. 28 Cardona, Pallejà, Pona i Vilafranca del Penedès. 29 Girona i Tarrasa. Mollerussa. Primer dissabte després de S. Miguel, Tarragona. Segon dissabte. 4 Altetarrax i Palau-solità. Terç dissabte. 18 Palafolls, Queralt, Tarragona, La Bisbal i Manresa. Barrer dissabte, Altellà i Pi de Cabra.

Novembre. 1 Blanes, 8. Festa Susanna i Sant de Begur. 2 Puigcerdà. 3 Girona. 6 Olot. 9 Sept. 1 Amer, Cervera, Solsona i Ullastrell. 24 Bafallous.

23 Arbres, Gestrills, Tarrà i Pons. 27 Bassella. 30 Falset, La Massana, Massana, Olè, Orriols, Puigmedon, Tarrà, S. Pau de Torroja i Tornella de Montgrí. Sesia 10. a Torredà, Salou, Vilarnadal, Gondra, Arrels de Montgrí i S. Quintí de Mediona.

Bescanó. 1. Bolvirde Llobergal i Tarrà. S. de Montgrí, i Agramunt. 3. Cardona. 5. Tarragona. 8. Ager, Palafolls, Castelló d'Empúries i Palafrugell. 12 Altomí, Bagà, Castelló, Bassella i Tarragona. 11-Bassella, Massanet, Gervàs, Falset, Lloreda, Montblanc, Olè, Vilafamés i Tormos. 17 Pineda, Montblanc. 6. Sabadell i Vilafranca.

MERCATS.

Dilluns de cada setmana, Lloreda, Reus, Manresa, Agramunt, Olè, S. Pau del Llobergal, Xàtiva i S. Martí de Sagàs.

Dimarts de dimec. Girona, Vic, Tàrrega, S. Cugat d'Urgell, Manlleu, Caldes de Montbui i Valls.

Dimarts de dimec. Tarragona, Igualada, Valls, Santpedor, S. Cugat, Tàrrega, i Balaguer.

Dijous de dimec. Girona, Lleida, Manresa, Agramunt, Figueres, Girona, Cardona, Tàrrega, S. Sadurní de Noya, Palafolls i S. Bipòlit de T. Divendres de dimec. Tàrrega, Estaguer, La Bisbal i S. Cugat d'Urgell.

Dissabte de dimec. Girona, Balaguer, Vic, Valls, Sabadell, i Vilafranca del Panadès.

Dissabte de dimec. Tàrrega, Bipòlit, Palafolls, Esperreguera, Capellades, Pera, Mora, S. Quirze del Vallès, Molgràs, Mollet, Cornellà, Arisònia de Segrià, Boadella, S. Pau de Riudevalleres, S. Quintí, Sarrià, Santpedor, Tàrrega, Calonge i Valls.

FESTAS MAJORS.

Jany. 8 Tàrrega, 17 Vilafranca. 18 Palafolls. 22 Besalú.

Fevrer. 12 Sant Jaume.

Abril. 20 Balaguer. 21 Tortosa. 25 S. Genís.

Mai. 15 Tàrrega. 21 S. Roig.

Juni. 6 Montblanc. 11 Valls. 19 Maçanet. 20 Tàrrega.

Juliol. 1 Sabadell i Horta. 3 Vic. 4 Agramunt de Mar. 24 Palafolls. 28 Massana. 23 Mostassa de Montblanc i Reus. 28 Tordera. 30 Horta de Sant Joan i Sarrat.

Agost. 3 Vilanova. 4 Sabadell, Tarragona, S. Pau de Riudevalleres, Albiola i S. Pau de Torelló. 6 S. Joan Despí-Destot. 7 Pajol. 14 S. Felip de Llagostera. 15 Gràcia, Badalona, Montblanc, Martorell, Calella, Capellades, Brull, Valls, Santpedor, Cardona, Sant Joan, Cornudella, Torelló, La Roca i Hospitalet. 15 Sitges. 24 Santa Eulàlia i Vallbona. 25 S. Quirze. 27 Tàrrega i San Vicenç de la Horta. 28 Pineda. 29 S. Joan Despí i Massana. 30 Bipòlit i Vilafranca.

Setembre. 1 Tàrrega. 2 Granollers i Sabadell. 3 Viladecans. 8-9. Amics de la Batx, Olè, Cardona, S. Adrià de Besòs, Viladecans i Pera. 10 S. Gervàs. 11 Agramunt. 13 Cornellà. 14-5. Badalona i Horta. 17 Tiana. 22 S. Blas. Octubre. 6 Farners. 11 Tàrrega i Calella. 22 Sabadell. 23 Sant Jordi i Molins de R. Delsitjar. 2 Hostalric. 16 Corts de Sarrià.

Novembre. 9 Balaguer. 11 S. Llorenç, Palafolls i Tossa. 21 S. Martí. 23 S. Climent del Llobergal. 18 S. Andreu de Palomar.

Desembre. 10 Berga. 17 Pineda.

ESTACIONS.

Primavera: entre l'10 de Març à la 1 i 23 de Juny, de la tarda.

Estat: entre l'12 de Juny à les 5 i 20 del matí.

Tardor: entre l'12 de Setembre à les 5 i 20 de la tarda.

Invierno: entre l'11 de Decembre à les 12 i 20 de la dia.

JANER.

Lunes 26. a las 3 lug.
Los días v. allírgos
4 h. 13 m.

1. dia. ♀. Cip d' ayer.
2. dia. S. Blas.
3. dia. Sta. Genoveva.
4. dia. S. Tito.
5. dia. S. Teodoro.
6. dia. a las 6 y 30 m.
del matr. plujas.
7. dia. S. Roque de P.
8. dia. S. Teodot.
9. dia. S. Justo ms.
10. dia. S. Agustín.
11. dia. S. Ildefonso.
12. dia. S. Arcadio.
13. dia. a las 7 y 1 m.
de la tarde. Frios.
14. dia. S. Isidro.
15. dia. S. Pau. Hermita.
16. dia. S. Fulgencio.
17. dia. La R. viva de 2
18. dia. La c. de S. Pau.
19. dia. S. Gervasi.
20. dia. S. Sebastián.
21. dia. a las 12 y 33 m.
de la vñl. Varias.
22. dia. Sta. Agnes.
23. dia. S. Vicente.
24. dia. S. Anton.
25. dia. Sta. Teodosia.
26. dia. La c. de S. Pau.
27. dia. Sta. Paula.
28. dia. S. Juan Cris.
29. dia. S. Justo y Cirilo.
30. dia. a las 1 y 38 m.
del matr. Gels.
31. dia. S. F.º de Sales.
32. dia. Sta. Berlina.
33. dia. S. Pere Nolasch.

FEBRER.

Lunes 27. a las 3 lug.
Los días v. allírgos
1 hora 13 m.

1. dia. S. Ignacio y Cecilia.
2. dia. S. La Consolación.
3. dia. S. May.
4. dia. a las 5 y 4 m.
de la tarde. Venta.
5. dia. S. Benedict.
6. dia. S. n. Aquella.
7. dia. Sta. Petronila.
8. dia. Qaling-S. Bices.
9. dia. S. Juan de Mata.
10. dia. Sta. Antonia.
11. dia. S. Galileo.
12. dia. a las 7 y 2 m.
de la tarde. Gels.
13. dia. Sta. Eulalia.
14. dia. S. Genes.
15. dia. S. Valerio.
16. dia. S. Fausto + Justa.
17. dia. S. Bernat.
18. dia. S. Romualdo.
19. dia. S. Simón.
20. dia. S. Mansuet.
21. dia. a las 5 y 11 m.
de la tarde. b. t.
22. dia. S. Nemest.
23. dia. S. Bernat.
24. dia. La c. s. Pau.
25. dia. S. Pere Paulina.
26. dia. S. Malles ap.
27. dia. S. Victoria.
28. dia. M. B. de Gratacabeza.
29. dia. a las 12 y 12 m.
de la m. frys.
30. dia. S. Leandro y S. Baldomero.
31. dia. S. Bonifacius y Rufina.

MARS.

Lunes 27. a las 3 lug.
Los días v. allírgos
1 hora 13 m.

1. dia. S. Bernardo.
2. dia. S. Simplici.
3. dia. S. Eusebio.
4. dia. S. Ceballos.
5. dia. La R. Nicomed F.
a las 5 y 21 m.
de la m. variable.
6. dia. S. Ofelia.
7. dia. S. Tomás de Aqu.
8. dia. S. Juan de Diez.
9. dia. S. Pascua.
10. dia. S. Melchior.
11. dia. S. Gonzal.
12. dia. S. Gregori.
13. dia. S. Juan Bautista
y Santiago.
14. dia. a las 8 y 55 m.
de la m. e. volt.
15. dia. Sta. Eulalia.
16. dia. Sta. Eusebia.
17. dia. S. Bernat.
18. dia. S. Patrixi.
19. dia. S. Narcisi.
20. dia. S. Joseph.
21. dia. Sta. Salvirosa.
22. dia. Sta. Eusebia.
23. dia. a las 6 y 2 m.
de la m. autols.
24. dia. Sta. Genoveva.
25. dia. La c. S. J. Opol.
26. dia. S. Pimol.
27. dia. S. José L'angostura.
28. dia. S. S. Brasil.
29. dia. Sta. Lelia.
30. dia. a las 9 y 15 m.
de la m. frys.
31. dia. Pascua + Sitte.
32. dia. S. Eustaci.
33. dia. S. Josep Climent.
34. dia. Sta. Eulalia.

ABRIL.

Jueves no 6 22 dia.
Los días e' alturas
1 hora 28 min.

- 1 dom. sta. Teodora.
2 dom. s. Franc.º de P.
3 dom. s. Benet.
④ a las 8 y 56 m.
de la nit. vario.
4 dom. s. Isidor.
5 dom. s. Vicente Fer.
6 dom. s. Gervasi.
7 dom. s. Ezequiel.
8 dom. s. Albert le mo.
9 dom. sta. Maria Cleofa.
10 dom. s. Enriqueta.
11 dom. La Veracruz Paul.
12 dom. s. Vicent.

⑤ a las 1 y 55 m.
de la m. plujas.

- 13 dom. s. Bernatenció.
14 dom. s. Tobia.
15 dom. sta. Basilia.
16 dom. s. Teodoro.
17 dom. La b. Mariana A.
18 dom. La Virg. de s. Joseph.
19 dom. s. Bernadines.
⑥ a las 9 y 13 m.
de la t. bon temps.

- 20 dom. sta. Inés.
21 dom. s. Antoni.
22 dom. s. Antoni y Goya.
23 dom. s. Jordiop. de C.
24 dom. s. Pau.
25 dom. s. Bernat evan.
26 dom. s. Goya y Mer.
⑦ a las 6 y 29 m.
del m. matinal.

- 27 dom. s. Pere Arment.
28 dom. s. President.
29 dom. s. Pere y s. Blas.
30 dom. sta. Catalina deg. (3)

MAY.

Jueves no 6 21 dia.
Los días e' alturas
1 hora 18 min.

- 1 dom. s. Felip y Jaume.
2 dom. s. Alfonso.
3 dom. sta. Creu.
⑧ a las 1 y 48 m.
de la tarda. vario.
4 dom. sta. Melica.
5 dom. La t. de s. A.
6 dom. s. Antoni.
7 div. s. Estanislau.
8 div. La ap. de s. Miqu.
9 dom. s. Gregori Naz.
10 dom. s. Antoni.
11 dom. s. Pons.

⑨ a las 1 y 13 m.
de la tarda vento.

- 12 dom. s. Domingo.
13 dom. s. Pere Rosal.
14 dom. s. Rosalia.
15 dom. s. Isidre.
16 dom. s. Pau.
17 dom. s. Pasqual Bay.
18 dom. s. Félix de Cr.

⑩ a las 9 y 27 m.
de la nit. s. temps.

- 19 dom. s. Pere Colom.
20 dom. s. Bernat de N.
21 div. s. Bernat.
22 dom. sta. Rita de Cr.
23 dom. La Trinitat.
24 dom. s. Alce.
25 dom. s. Gregori VII.
⑪ a las 2 y 31 m.
de la tarde plujas.

- 26 dom. s. Felip Neri.
27 s. Corpus.
28 div. s. Josep.
29 dom. sta. Teodora.
30 dom. s. Fernand i P.
31 dom. sta. Petronilla.

JUNY.

Jueves no 6 27 dia.
Los días e' alturas fin.
el 21, 27 min.

- 1 dom. s. Perpètua.
2 dom. s. Marceli.
⑫ a las 7 y 29 m.
del mati. nubol.
3 dom. s. Isaac.
4 dom. s. Sant Car de Jesus.
5 dom. s. Bon.
6 dom. s. Bartomeu.
7 dom. sta. Eustacia.
8 dom. sta. Sabina.
9 dom. s. Prim.
10 dom. s. Margarita.
⑬ a las del mati.
bon temps.

- 11 dom. s. Bernat.
12 dom. s. Omèbre.
13 dom. s. Antoni de P.
14 dom. s. Ramon.
15 dom. s. Melis.
16 dom. sta. Lutgenta.
17 dom. s. Magot.

⑭ a las 2 y 21 m.
del mati calor.

- 18 dom. s. Martí i Mac.
19 dom. s. Gervasi.
20 dom. s. Silvest.
21 dom. s. Anna Gema.
22 dom. s. Pau.
23 dom. sta. Agripina.
24 dom. s. Joan.

- ⑮ a las 1 y 17 m.
del mati. Vario.
25 dom. s. Guillem.
26 dom. s. Joan i s. Pau.
27 dom. s. Laiolas.
28 dom. s. Dom II. papa.
29 dom. s. Pere i Pau.
30 dom. sta. Agripina.

JURIOL.

Aquest any 54 dies.
Les dies s'escullen
1 hora.

- 1 dia, dia. Leonor.
- 2 dia, a las 12 y 34 m.
de la nit, verodi.
- 3 dia, La Visitació.
- 4 dia, s. Tròf.
- 5 dia, La P. sonata N. 8.
- 6 dia, s. Miquel, aleatori.
- 7 dia, s. Isidre.
- 8 dia, s. Fermí.
- 9 dia, sta. Isabel.
- 10 dia, s. Bernat.
- 11 dia, a las 1 y 16 m.
de la t., bona tempa.
- 12 dia, s. Creuiguer.
- 13 dia, s. Abundi.
- 14 dia, s. Joan Querter.
- 15 dia, s. Anacís.
- 16 dia, s. Bonaventura.
- 17 dia, s. Bernat.
- 18 dia, M. de D. del Camí
- 19 dia, a las 8 y 56 m.
del matí, calor.
- 20 dia, s. Aleix.
- 21 dia, sta. Síntesis.
- 22 dia, s. Vicenç de Paul.
- 23 dia, s. Eusebi gràcia.
- 24 dia, sta. Praxedes.
- 25 dia, sta. Maria Magd.
- 26 dia, s. Llorenç.
- 27 dia, a las 2 y 1 m.
de la t., vent.
- 28 dia, sta. Creuina.
- 29 dia, s. Isidre.
- 30 dia, dia. Ans.
- 31 dia, s. Peregrí.
- 32 dia, s. Nazari.
- 33 dia, s. M^o y dia. Be.
- 34 dia, s. Xanay o. Sen.
- 35 dia, s. Bernat de Ley.
- 36 dia, a las 5 y 14 m.
de la t., vent.

AGOST.

Aquest any 53 dies.
Les dies s'escullen
1 hora un ms.

- 1 dia, s. Pere y s. Felip
- 2 dia, M. B. des Anys.
- 3 dia, Ll. d. c. e. En.
- 4 dia, s. Blanca, G.
- 5 dia, M. B. des Anys Neus
- 6 dia, s. Judit i Pastor.
- 7 dia, s. Gracià.
- 8 dia, a las 10 y 15 m.
de la nit, calor.
- 9 dia, s. Ciriac.
- 10 dia, s. Bonavent.
- 11 dia, s. Llucia.
- 12 dia, s. Pascuala.
- 13 dia, sta. Clara.
- 14 dia, s. Casilda y s. Big
- 15 dia, s. Eulàlia.
- 16 dia, a las 12 y 49 m.
del matí.
- 17 dia, s. Felicit.
- 18 dia, L. Alfonso.
- 19 dia, s. Koch y s. Ans.
- 20 dia, s. Llibert.
- 21 dia, sta. Elena.
- 22 dia, s. Magí y s. Mar.
- 23 dia, s. Bernat.
- 24 dia, s. Anna.
- 25 dia, s. Joaquim.
- 26 dia, a las 4 y 31 m.
del matí, bona tempa.
- 27 dia, s. Fermí.
- 28 dia, s. Bartomeu.
- 29 dia, s. Lluïsa r. Fr.
- 30 dia, s. Celeste.
- 31 dia, s. Joseph de Ga
- 32 dia, s. Agustí.
- 33 dia, La P. cor de M^o
- 34 dia, sta. Anna.
- 35 dia, a las 2 y 5 m.
del matí, nivola.
- 36 dia, s. Bernat.

SEPTÈMBRE.

Aquest any 52 dies.
Les dies s'escullen
1 hora 40 ms.

- 1 dia, s. Eusepi.
- 2 dia, s. Esteve reg.
- 3 dia, s. Montsi.
- 4 dia, sta. Càndida.
- 5 dia, sta. Cebolla.
- 6 dia, s. Faust.
- 7 dia, a las 6 y 15 m.
del matí, plujas.
- 8 dia, s. Bèrgima.
- 9 dia, s. La B. d. R^o.
- 10 dia, s. Gorgant.
- 11 dia, s. Nicetau de T.
- 12 dia, s. Pele i Joan.
- 13 dia, s. Llorenç.
- 14 dia, a las 9 y 37 m.
de la nit, vent.
- 15 dia, s. Eudigi.
- 16 dia, La B. d. L. Coss
- 17 dia, s. Ximenesdes.
- 18 dia, s. Gemell.
- 19 dia, s. Pere Arbus.
- 20 dia, s. Tom. de Vil.
- 21 dia, Los dolcs de 2^a
- 22 dia, s. Eusebqui.
- 23 dia, a las 8 y 49 m.
de la nit, nivola.
- 24 dia, s. Baldiri apost.
- 25 dia, L. se. Mee, T.^o
- 26 dia, s. Retra.
- 27 dia, La B. d. L. N.
- 28 dia, sta. M. del Rosario
- 29 dia, s. Capria.
- 30 dia, s. Cosme y Dam.
- 31 dia, s. Wenceslao.
- 32 dia, a las 9 y 18 m.
de la nit, bona tempa.
- 33 dia, La B. d. s. M.
- 34 dia, s. Germà.

OCTUBRE.

Ayer mañ 18 dia.
Los días e' octubre
1 hora 18 m.

1. dñs. L' angel custodi.
2. dñs. Los angeles. 4. 1. G'
3. dñs. N. D. del Rosario.
4. dñs. s. Francisco.
5. dñs. s. Juan.
6. dñs. s. Bern.
○ a las 10 y 17 m
del mati, resili.
7. dñs. s. August.
8. dñs. s. Bartol.
9. dñs. s. Benito.
10. dñs. N. D. del Rosario.
11. dñs. s. Ignac.
12. dñs. N. D. del Pilar.

○ a las 10 y 19 m
del mati, resili.

- dñs. s. Edmeli.
14. dñs. s. Colón.
15. dñs. s. Teresa de J.
16. dñs. s. Juan.
17. dñs. s. Engracia.
18. dñs. s. Bartolomé.
19. dñs. s. Pedro d. Al-
dua, s. Justo.
○ a las 1 y 5 m.
de la t. fruta.

- dñs. s. Blas.
21. dñs. s. María Salome.
22. dñs. s. Pedro Pascual.
23. dñs. s. Angel arcángel.
24. dñs. s. Cipriol y Crisp.
25. dñs. s. Evaristo.
26. dñs. s. Vicente.
27. dñs. s. Simón y s. Jud

○ a las 8 y 12 m.
del mati, los tre-

28. dñs. s. Socorro.
29. dñs. s. Claudio.
30. dñs. s. Quint.

NOVIEMBRE.

Ayer mañ 18 dia.
Los días e' noviembre
1 hora 16 m.

1. dñs. **○** Dñ Santi.
2. dñs. Los muertos.
dñs. s. Armentol.
○ a las 11 y 12 m
de la nit, pliega.
4. dñs. s. Carlos Borromeo.
5. dñs. s. Zaccarias.
6. dñs. s. Sever.
7. dñs. s. Pierro.
8. dñs. Los 4 m. coros.
9. dñs. s. Teodoro.
10. dñs. s. Andrés Ap'.
11. dñs. s. Anna.

○ a las 1 y 3 m.
del mati, vario.

12. dñs. s. Marti papa.
13. dñs. s. Sebastian.
14. dñs. La P. de la M. H.
15. dñs. s. Eugenio.
16. dñs. s. Eusebio.
17. dñs. s. Gertrudis.
18. dñs. s. Maximo.
19. dñs. s. Isidro d. O'D

○ a las 7 y 20 m.
del mati, los tre-

20. dñs. s. Polya de Valencia.
21. dñs. La P. de la M. H.
22. dñs. s. Cecilia.
23. dñs. s. Clement.
24. dñs. s. Juan de la C.
25. dñs. s. Catrina.
26. s. Cecilia.

○ a las 6 y 22 m.
de la t. novili.

27. dñs. s. Facundo.
28. dñs. s. Gregori III.
29. dñs. s. Sabina.
30. dñs. s. Andrés Ap'.

DICIEMBRE.

Ayer mañ 28 dia.
Los días e' diciembre
1 hora 16 m.

1. dñs. s. Ester.
2. dñs. s. Agustín.
3. dñs. s. Frans. Jatier.
○ a las 10 y 19 m
del mati, fruta.
4. dñs. s. Barbara.
5. dñs. s. Sofía.
6. dñs. s. Nicolas de B.
7. dñs. s. Ambros.
8. dñs. **○** La P. Con.
9. dñs. s. Leonor.
10. dñs. s. Bern.

○ a las 11 y 20 m
de la nit, vario.

11. dñs. s. Faustina.
12. dñs. s. Silvest.
13. dñs. s. Lucia.
14. dñs. s. Nicols y Pau.
15. dñs. s. Eustacia.
16. dñs. s. Adalinda.
17. dñs. s. Eulalia.
18. dñs. N. de B. de la O.
○ a las 11 y 18 m
de la nit, vario.

19. dñs. s. Rosario.
20. dñs. s. Domingo de S.
21. dñs. s. Tomás Ap.
22. dñs. s. Zenón.
23. dñs. s. Victoria.
24. dñs. s. Betti.
25. dñs. **○** Natividad.
26. dñs. s. Edvina.

○ a las 2 y 11 m.
del mati, pliega.

27. dñs. s. Juan Ap. y s.
28. dñs. Los ignominis.
29. dñs. s. Fausto Gónd.
30. dñs. La T. de s. Jon.
31. dñs. s. Silvestres.

BONS RECORTS.

I.

Grat sia à Déu, la llengua catalana segueix encara lo camí de la glòria, y no cansada y agonejantia com la voldrián algunes ànimes petites, sino lleugera y plena de vida, ab tal que los tira de la enveja li serveixen d'esparrons però feria corre mes y mes vers lo que ella desitja atenyé. Es que Déu ho vol, y contra Déu ningú hi pot res. Lo esperit català es com los arbres, com mes los podan mes afana prenen; es com los homes de grans virtuts, que si la enveja o la malavolència vol acabar ab algun d'ells llevantli la vida, tothom conta las preudas del final y s' escampa com per art d' encantament la fama d' elles. Ja diu bé lo Virgili de Mayans: «*Los pobles tenen ànima, y las ànimes son inmortals.*»

Y no es açò vent de boca, no, es la pura veritat; o sino parle per nosaltres, lo nombre d' obres qu' enguany s' han publicat.

Ab lo titol de «*A la vora del foix*» ha donat à lliur En Joaquim A. d' Alcàntara una colecció de cantars (corrandas) y armonias.

En Juscinto Labalta, de València, en recordansa de sa estada en Barcelona, ab motiu d' esser elegit mantenedor dels Jochs florals, ha deixat un volum de rimas que 's titola «*Flors del Túria.*»

S' Enrich C. Girbal, de Girona, ha estampat un quadern et de «*Fallaz.*»

En Lluís Catxet ha donat à conèixer sa «*Historia del siti de Girona en 1809.*»

En la Bisbal s' ha fet una edició de las obres del *Trobador de Montserrat.*

Ab lo titol de «Romellets» s' han publicat den quaderns de poesias de diferents autors.

En Francesch Pelay Briz ha fet sortir «Lo llibre dels poetas, cançoner d^e obres rimades dels segles XI*l*, XII*l*, XIV, XV, XVI, XVII y XVIII.

Ha eixit també lo volum dels *Jocs florals*, ricament estampat per son editor en Alvar Verdaguer.

Un gran pas fou l^e aparició del periòdich quinzenal «Lo Goyzaber» que va sortir pel mars. No mancà qui digués que no viuria, ni qui li fes guerra, mes per ço encara sura, y en cada nombre ixen firmas novas conegudas y respectables. Veus aquí las que fins ara s' hi han vist.

Victoria Peña, Maria Josepha Massanes, Margarida Caymari, Maria de Bell-loc'h, Manela dels Horrores, Miquel V. Amer, Jaume Brossa, Anton Molins, Marian Franquesa, G. M., Adolph Blanch, Lo Trabajador de Montserrat, Joseph Lluís Pons, Lluís Roca, Joseph Roca y Roca, J. de Palau y de Huguet, Ramon Picó, Jascinto Labalí, Pere d^e A. Peña, Francisco Bartrina, Rafael Ferrer y Bigné, Francesch Ubach y Vinyeta, E. Vidal, Jaume Collell, Joan Tomás y Salvany, E. Claudi Girbal, Jascinto Verdaguer, Damas Calvet, Lo Trabajador del Montseny, Joaquim Sitjar, Manel Martí y Hortal, Teodor Llorente, Felip Jascinto Sala, Enrich García Bravo, Francisco Maspons, Celestí Barallat, Antoni de Bolíbar, Joan R. Ferrer, Marian Aguiló, Pere Nanot-Renart, Joan Sitjar, Pio Pi, Domingo Guiteras y Joseph M. Pellicer,

II.

La festa dels Jocs florals enguany s' ha celebrat ab molt mes lluïment del que s' acostuma, pus la honraren nostres germanes les feïsseres de Provença En Fraderich Mistral, En Lluís Roumieux, En William Ch. Bonaparte Wisse just ab lo erudit critich Pan Meyer. De nostra amada València vingueren En Llorente, En Querol, En Ferrer y Bigné; de Lleyda En Lluís Roca y molts d^e altres de diferents parts de nostre antich reialme; de Castella també 'n vingueren, un d^e ells fou En Ventura Ruiz Aguilera, autor de la preciosa *Balada de Catalunya*.

Dels humils obsequis que à tan honorables hostes feren Barcelona y altres vilas y pobles per hont ells passaren y quan sens dubte convenceren als felibres de lo molt que se 'ls estima, no 'n parlaré, sols vull dirves lo titol de las obras premiadás en la festa y lo nom de cada autor.

Premi de la flor natural: *Lo castell feudal*, d' En Adolph Blanch.—Primer accésit: *Raios*, d' En Pere Ventalló.—Segon accésit: *L' espigadera*, d' En Gabriel Maun.—Premi de la adaptació d' or: *Lo darrer Pallars*, d' En Francesch Ubach y Vinyeta.—Primer accésit: *Lo rey del cant*, d' En Joseph Roca y Roca.—Segon accésit: *Comunista y Cançó d'Aixa*, d' En Ramon Pico.—Premi de la ciela d' or y argent: No s' adjudicà.—Primer accésit: *Penedíssim*, d' En Francesch Pelay Briz.—Segon accésit: *Afany*, d' En Felip Pizcueta.—Premi d' un brot de taronger donat pel consistori: *La palma encantada*, d' En Pere d' Alcàntara Penya.—Primer accésit: *Chants d'amor*, d' En Ramon Pica.—Segon accésit: *A la inspiració*, d' En Antoni Camps y Fabres.—Premi de la medalla d' or ofert per lo Atencio Català: *Historia del siti de Girona en 1809*, d' En Victor Gebhard.—Accésit d' una medalla d' argent: *Historia del siti de Girona endressada a les classes populars*, d' En Joaquim Riera y Bertran.

Y en han sigut los Jochs florals lo unich certamen d' enquadany, pus també la vila de Reus ne fou un pera llorar à sa patrona la Verge de la Misericordia. Veus-aquí los noms dels que foren llorejats per poesias catalanas:

En Pere d' A. Penya, ab lo primer premi d' una rosa d' or.—En Francesch Pelay Briz, ab lo segon premi d' un pensament d' argent y or.—En Antoni Molins, ab lo accésit de dit premi.—En Joseph Roca y Roca, ab lo tres premis d' una ploma d' argent.—Mossen Francisco Ribes y Servet, prebère, ab lo accésit del quart premi.—En Lluís Roca y Florejachs, ab lo premi cinquè d' una papallona d' or y argent.

Se 's pot gaudir Catalunya ab lo dit certamen, pus de cinc premis que hi havia, los quatre foren guanyats per composicions catalanas, l' altre se 'l ne va dur també un català, N. Anton de Bosarall, si se escribint en llengua de Castella.

També l' Acadèmia bibliogràfica-mariana, de Lleida, que anyalment celebra una festa poètica, aquest any ha ofert

tres premis als que millor canten en català à la Verge dels Desamparats, de Valencia.

Los quins los han guanyat son lo segunts:

Premi de la rosa de plata., En Francesch Pelay Briz.—*Premi del Gessamí de plata.*, En Pere d' Alcàntara Penya, de Mallorca.—*Premi del brot de olivera.*, En Josep Pasior Alcart, de Alacant. A més guanyaren los accessitis los senyors Briz, Martí, Molins, Candeia y Rilas.

III.

Lo teatre català va seguit; de las obras representadas enguany no' u parlaré pas, que seria un may acabar. De lo molt que ha surfit hi ha queicous de bo, y la qué sortirà encara?

MORTS.

; Qu' es cert qu' en lo món no hi ha ditxa cumplerta! Una família vio alegre, joyosa perque es felissa, y espera ser homens encara en lo esdevenidor; mes tot plegat la mort que no' s'descuya descarraga sa terrible dalla sobre algun d' aquells sers, y l' alegría dels que restan se torna dol. Aixis nos succeeix enguany a naltres, pus havem de donar comie de la mort de tres corsedors de las lletres catalanes.

N^o Assumpta del Valles, que 's donà à connixe l' any passa en est Calendari, ha passat à millor vida en la etat del amor y de las il·lusions.

En Pasqual Pérez y Rodríguez, que fou un dels primers qu' en Valencia arboraren lo penó de nosira renaixensa, finà quan pensava haver eixit d' una grossa malaltia. Valencia guardarà per llarg temps la memoria del bon fill que, sens altres coses, hi fundà periòdichs é hi introduí el art de la fotografia.

En Joan Cortada y Sala, lo xaví catedratich, lo historiayre entès, també es mort. Era un home d' aquells que per son tracte y bondadesa se fan estimar de tothom. Fou gran amador de tot lo de Catalunya, y en sus llibrons d' historia ne donà proves sempre. Traduï al català lo poemet de Tomás Grossi

«*La seva fragilitat*», i ajuda à fer lo «*Diccionari quintilingüe*.» En lo coexistir dels Jochs florals fou mantenidor una vegada y president un' altra; en esta ocasio feu un discurs en què pintà molt be los Jochs florals de la epoca primera, discurs que li valgué forts picaments de mans.

¡Déu baha premiat à tots tres son amor à la patria!

A. GARNETA Y VIBAL.

A LA MEMORIA

DEL REY DON JAUME EL CONQUISTADOR

AB MOTIU DE LA TRASLACIÓ
DE SOS RESTOS A LA IGLEIA CATEDRAL DE TARRAGONA.

Angustas cendras, que en sepulcre digne
prop de sis sigles en Poblet jagueren
Com mudas se quedaren quan rebren
la escarni oral de un populatge indigno?

Com los forts brasses de cix guerra insigne
mil micas als sacrilegos no feren
als barbarus moderns que en poch tiagneten
al rey mes brau, mes just y mes benigne?

Recoberen sos repes en regia tomba,
ja reparada, tal afresta grave:
de nou la fama, que sos fets esboniba,
sobre la llosa est epitafi grabe:

«Son geni seu vassallà à la Fortuna,
y son ale entitati à la mitja lluna.»

† SALVADOR ESTEADA.

Com naturalment es de pràctica que quan portan à enterrar
à algu demanan als capellans: qui es lo que porten? saber si
es home o dona o persona conseguida, demani un dia à un ca-
pellà portant una dona à soterrar:

—Diga, reverent, qui es lo cos?

Respongué:

—No es cos, sino falsetas.

† JOAN DE TINOVERA.

LA MORT DE GALIND.

TRANQUETS DEL PROS BERNAT, AFEJIDA EN LO MOS
DE AGOST DE MDCCCLXVII.

En aquell temps que l' herba al prat floreix
Galind del riu Esera passa 'ls desdrets;
Bons caballers uscava y bons servents.
Un fort baró de Jaca va davantet.
Bernart de la reguarda n' es lo capdeil:
Un esbars capdeiliaya de jovecels
Que cantant lo pas guien de llurs destrets.
De maridats n' hi havia mes lots de fresh,
Les dones novenesques plorau per ells.
Los de Galind pels margens van à plaher
Quant d' un recost que tapen penyes y arbres
Un gros aguait de moros los escomet.
Los cristians se giren al vin dale,
No s' destorben de moure los blancs acers.
Si un colp d' acer falla l' altre foreix.
Lo bon Galind s' addressa sobre 'ls estreps:
«Jo so lo harbul comis bon mayader,
Ja sabem com se lluytin per nostra lley,
Afanyem la soldada pas l' hora n' es.
Tan bons som en la plana com en castell.
En son pony la Preciosa com reliqui,
Dotse moros fa jaure en un goret,
Un fort aleiat feria de Balaguer.
Mes la immio dels moros apar que creix
Menir' est' en sobre l' herba tan bon jaques!
Molts no podran mes veure llurs bons alberchs,
Sol li haurà per les mares y les mullers.
Gran sort que la reguarda en sobreve
Y ja afadigata sopla als agarens.
Ab gran deit treballen Bernart y 'ls seus;
La batalla feneixen, vens santa creu;
Los qui caus no resten fugen corrents.
Un serrallu n' empayten qu' es harboreach,
Dins sos pits y ses cames mostra lo pel:
«Ja sabrem de mi noves si catlo rest.»
Sos ulls a Galind cerquen per tot arreu.
Son bras nivis despara sinalant cayrell,
Que a trobar lo bon comis s' en va tot dret:

Per lo cutó li entra dalt del asberch.
La batalla es ferida, vence la creu.
Mes per Galind lo comte no hi ha remey.
Los pros Bernatí s'escrima ab dolor greu;
Galind confessa a un monge los seus secrets;
A pres lo cors aixeca y va dieci.
• Adeu bona maynada, santi mongo adeu.
Ja es arribat lo dia del partiment,
Si à Deu plan en bon' hora nos rovearem.
Mes dels caixos la toyfa per allí veig;
Qui la mort m' ha donada? cerquen qui es
La barbaresch s'ataca: «Jo som aquest»
— «Que s' en forme à sa terra solt y libort
Y venran lo que ensenya la santa lley.
Ara propel l'acosta, car gendre meu!
Escolta'm perque t' diga mos pensaments.
Bon germà seras sempre per mon heroi;
Lo mesquí poch de forces encare n' es,
Mes per ell y per ella val ma muller.
Bon pa lo que guanyarne y tu també,
Bona terra d'Espanya vos partireu.
Qu' ell tire d' entlla l' Cinca cap Aragóes,
Tu tira vers las terres del sol naixent.
Les soques son plantades, sabó timbreu,
Gentils branques y fulles minoten al cel.
Ay lo meu cor s' enua tots' enfosquelx!
Sols un nuvol oyro de cavallers,
Mirsu que lleugers porten feixuch arocs!
Veig a 'N Priday d'Asturias que 's dels mes vells,
Brandint sobre una roca l' aceral fer.
Veig un N' Anfós y un altre, valent parell,
Johan, primer pugnatore Barcelonés.
Y ah son caputx de monge lo gran Guillém.
Tots rodan per la neuia prop dels estels,
Al mitg dels raigs que llansu encesa crua.
Me riuen y 'm fan signes que vaja ab ell;
Lo comte Aenan me crida... Pare, aquí 'm tens!
Galind cas en los brassos del gendre seu
Qui li clou les palpebres fort piament.
Per tota l' host escrilen cris y gemechs.
A l' entorn de deu hores lo plant se sent.
Lo comte es mort... mes noves ja contarem.

COLOMA BLANCA.

Sovint, sovint, quan l'^o ànima entristida
Sent lo dolor de la angúliesa vida
Que als infidents consum,
Quan tants ne ploran sens lo goig que alegra
De altres los días, y en sa vil last negra
Ni un raig venen de llum,

Al paràdis son vol d' agil coloma
Alsa, y prenen—per es d'^o amar idioma—
D'^o un serafí ha veu,
Ab tot l'^o afany de qui pietat reclama
L'^o ànima, excessa en amorosa flama.
Parla alxis ab son Deu.

—Senyor! Hont vallia que un esguert jo giri,
Sempre germans en dol, sempre martiri
Solen veure mos nis;
Si un troba fortuna, sortben amarga
Prou ni ha que apurari; prou que en rata llarga
Deixan sagnant despuisi!

:Y no ?s pass cosortar! Si almenys un dia,
Com ara l'^o pà no mes que l'^o Cel me envia
Tisch pel sustent precís,
L'^o ar cotidiclat que al paderns li sobra
Per durlo a tanta gent inquieta y pobra
Senyor, jo posseixis!....

:Ay! Quanta ab ell de pena y desventura
Jo veuria fugir! Com la criatura
Que ara s'^o pert de dolor,
Suspendria l'^o treball que l'^o exaspera,
Sols un instant, per reparar siquera
L'^o esmoreuit vigor!

Jo buscaria al dé la pell colrada
Trist jornaler, tol-hora de la aixada
Y de la retxa escala,
Per qu'^o cada nou solch es nova arruga
Que al front li naix, d'^o hont la suor no aixuga
Que a dol en terra cau.

N'és al vespre son nit,
Y al, encara mes trist, que à la ventura
Baix fosch portal, sobre una pedra dura,
Passa l' glos de la nit!...

Y à quicun d'ells, donantll ab alegria
Una moneda al menys, jo així li diria
Als martirs del dolor:
Teniu, teniu: en vostre obsecr desferro
Feu que amirori la negror del ferro
Lo brill d' un poquet d' or

Aje, germana! — Lo mal que 'ns desconsoia
Cessi un instant, una esborrieta sola
Del suspicat metall,
Com talismán, de vostra gran cadena
Una anella romprá, mitjançant la pena
Que 'us don' tant de treball!...

Jo 'ls parlaria així, si ma fortuna
Que també m' repelleix, sempre importuna,
Llinha als rius mes pur,
Si à tanta gent desconsortzia y pobresa
Pogues ab l' or que al patentat li sobra
Un poch de alivio dur!

Mes; ay, Senyor! pus en ma estreta via
Mes bens no aplach que l' pa de cada dia
I un cort son cada nit,
Del ditxos opulen obrir la vista,
Que paga contemplar la sort tan frista
D' aquells que té en oblit.

Y en canbi à mi, pus sò una colometa
Sens mes tresor que un hábil de poeta,
Mon Deu, i vostre amor,
Deume que ls' bons que à fer la mà no alcansa
Vinga à sopir ma veu, veu d' esperança
Que també es un tresor.

Ay! plàguius, si, que una paràula amiga
Qui lo calcer impost de sa fatiga
Tan plé troba de fel.
Puga escoltar sortida de mos llavis;
Paraula de consol que 'ls fers agravis
Calmi del fat cruel.

Y un arpa dàsme perquè ab fó cristiana
Jo acerti, com Cecilia la romana,
Ma veu acompañar,
Y las criatures à mon cant may sordas
Sentin al só de las mognoses cordas
Fúyer son malestar.

Misatgera d' amors, à totes elias
Un ayre adormidor de sus querelias
Portare ab son acort,
Jo diré als homens:—Germanets, coratge!
Si Deu vetlla la mar que val l' orage,
Ni que lluuy sia l' port!—

—L' òna fa horror.—Remào sense pararvos
—Negra es la nit.—Los tems han de salvarvus.
—Gran la lluya.—Remau...
En calma s' tornara la marejada:
Després de la foscor vindrà l' alba,
Tràs del combat ja pau!

Y si lluir la pau, duré un ram d' olivera
Com aquell que en sop bech la presonera
Coloma de Noe,
Ja lluixerà un jorn, porta festiva al arca,
Y l' diluvi acabat lo vell Patriarca
Per sus fullas veige.

Mes com ella, bon Den, també resolta
Desplegarà mon vol un'altra volta
Vers l' espay vaporós
Per no tornar, pas trobare morada,
—¿Abans?—Allí hon l' amant rob à sa amada,
Senyor: allí honi són vos!—

Lleyda.

LLUIS ROCA.

PER FER PLOURE.

Molt dolorosos han sigut los resultats que degué la primavera
passada ab sa sequedad. Academias, homs científichs, totòtom
ha estudiad la manera y cosas que's podrian fer per desbarbar

la tornada de semblant trastorn. Emperò ningú hi ha trobat remey; tothom ha consegut que n' tenia la culpa la falta d' arbres; mes quin medi hi ha per fer naixre un bosch de soptó? Si hi es, ningú 'l sah. Un bosch necessita 20 anys per fer ploure, ab 15 de sequedad ni hi ha prou per matar de fam a tot lo mon. ;Si 'ls boschs se poguessen improvisar! Això, que per un somni per tothom se haurà considerat, s' acaba de descobrir. Als llegidors del *Calendari Català* se 'ls hi ha reservat lo pler de ser los primers de coneixcho. Per de comptat que esta preferita li ha costat molts diners al editor; pero qui millor s' ho mereix que 'l que fa quatre anys que s' estima mes donar 4 rals de nostre *Calendari* que no l quatri peis de cantó? Pergó ha comprat lo secret del invent y avuy dut de una raulxa de generositat lo dia de franch. Torneïm als boschs artificials. Això ho tindria de fe 'l govern perque porta un xich de gasto. Si s' adoptava aquest progete, tot soldat duria a mes a mes de la motxila y fusell, un paraigüa ab un mánec de fusta de pi y birolla de quer. La tela deuria ser verda. Ara bé, figurintse que per exemple sab lo govern que a la Manresa no vol ploure. Passa avis a la Capitanía de Castella y en menys de un parell de dias te a 10 o 12 mil homes trepitjant la terra de D. Quixot. Un pich los té allí, los esbarria, apilota, abllera, ó fa pendre la posició que li convinga, y quan tots estan en bon onire, tocan las cornetas a obrir paraygas. En un segon 12 mil paraigüas obren vistos des del cel semblan un bosch immens. Los núvols se n' adonan y l' un avisa a l' altre. «Allí hi ha arbres», crida 'l tró y corra la nuvolada. Son apropi los núvols, y no es vritat? Llavoras poja cap dalt la olor dals mánecs y, com que son de fusta de pi, acabans de creuresho y goteja d' aqui, goleta d' allí s' hi deixan agafar que es un gust. Las birollas cridan la electricitat y aquesta al tró, y aquest ab lo llamp fa rebentjar la pluja, l' ayga cau a dojo. La terra s' amara, las herbas se rebifan, lo fitat s' enlayra: quan ja n' hi ha prou, altre toc de corneta fa plegar los paraygas; ja està fést. En lo espai de una hora cada paraigua pot fer caure tres mil gallèdas: contém que fossen 10 mil los paraygas; cada hora 30 mil gallèdas; en 10 horas 300 mil gallèdas! Y això per uns pochs rals que pogués costar l' adobar 'ls paraygas. S' ha vist res mes econò-

mich? Això també ho podrien fer ab petita escala los mestres de estudi pels pobles, fent sortir els deixebles, y perçó fora bo que l' govern minés que 'ls fabricants de paraygas tots los fessin verds y no d' altres colors. Se cren que lo govern acceptarà aquest progrés. Lo que es lo virey de Egipte diu qu' ho vol fer per no tenir-se de rafiar del Nil. Ja sabrem tenir al corrent à nostres lleidors dels resultats quo donguï la experiència.

¡Qui 'm diria, ma filleta,
vida de la meua vida,
que deixariás mes brassos
y á n^a el cel te 'n pojariás?
¡Qui 'm dicens ma filleta,
que del cel no tornarias
y que ab lo cor, pie d'^r angoxa
ta mare al mon romandria!
¡Qui 'm dízia, ma filleta,
que mos illes ja no 'l veuriam
ni entre l' ombra de la nit
ni a la clara llum del dia!
¡Qui 'm diria, ma filleta,
que sense tu 's tornaria
lo mon estreta preso
restant jo en elia captiva!...
Ay, qui fos nubelet blanch
que a tota pressa s' enfilat
jo per l' espay, filla meua,
mes properet de tu esturia.
¡Qui fos lo pur blanc del cel
o l' estrelleta que brilla,
tal volta filleta meua,
entre 'ls àngels te reuria!
¡Qui fos de la Ro' l perfum,
qui fos del cant l' armonia!
que 's ben cert, filleta meua,
que al teu coslat volaria.
¡Qui fos l' angel de la guarda
que te feya companyia!
¡Qui fos l' ànima salvada
y no l' ànima captiva!...

Aucellets, volàu, volàu,
volàu y feys llarga via,
y quan seréu molt amunt
sentiréu gran melodia...
Los angelets son que cantan
à la presència divina.
Aucellets, cuytau, cuytau,
que jo 'us acompanyaria.
Mas pos me faltan les ales
per anà à trobar mà filla,
mos missatgers vullau esser
y digaulí de part mia:
que la crit perque l' anyor,
la crit de nit y de dia.
Digaulí que per mi proch
y que 'm guarí una cadira,
perque 's l' ànima salvada
y jo l' ànima captiva.

VICTORIA PENTA DE AMER.

-
- Guardat de mala llengua.
 - La casola plena, à molts trau de pena.
 - Mal va qui no pónsa en l' endemà.
-

IMITACIÓ DE R. MARTÍN.

(En mallorquí.)

Per dins es camp de ses tombas
me passejava tot sol;
se mena ànima endolada
digué plorant à la Mort:
— Estich cansat, Mort amiga,
donem es leu sant repos.—
Ab una ven molt faresia
em va respondre la Mort:
— No estás, no estás madú encara
per trobar mos sant repos.
A s' s'uba estás de sa vida,
ha de sorti encara es sol,
y s'estei des de cap vespre
enant aquest sol s'haura post.

Pe's camí de s' Esperança
has de correr pis de foc,
y pe's camí de sa Pena
teu ets de tornar tot sol.

G. FORTESA.

EL HERMITA.

Y veuse aquí que n' era un hermità que feya aspra penitència.

Un dia va arribar à sas orellas una nova que l' posava en desig de deixir de sa soletat.

Fou eixa nova que, en un poblet llunyadí, hi havia un altre home tan virtuós, com que la gent per l' home mes sant del món lo tenia.

L' hermità se 'n anà al poble del hom aqueix, pus ell trobava estrany que altre en la terra fes mes santa vida de la qu' ell feya.

Arriba al poble. Troca à la casa del que le diuen ser l' home aquell. Era un ferrer.

Conversan, se fan amichs, l' hermità se queda à casa 'l ferrer.

Maravella y no xiica fou la del hermità al veure que aquell home tan virtuós y sant feya una vida tan regalada, y mes encara quan sabo que fins poch ab los precebles de la església complia. Quasi li 'n agafà escrupol de ser à casa d' ell.

Lo ferrer reya, jujava, fins feya brometas y festas à las noyas del veïnat.

Arribà l' hora de sopar.

La taula abundosa, lo servey cumpliert. Una criada va respostejar al ferrer y, llavors fou l' escandal del hermità, aquell pié de rabia etjegà una mala paraula.

Creus se feya l' hermità, y no poch remiava sobre l' idr de la gent.

Fineix se sopar. Lo ferrer pren un fanalet y surt de sa casa.

L' hermità d' amagat lo segueix. ¿Que farà?

Lo ferrer entra dins d' una bauma, y l' hermità darrera.

A la claror del funeral aquest vén a un home vell estés à terra, què ab les llàgrimes als ulls pren un cistell ple de viandas que 'l ferrer li allarga.

Aquest se gira llavors y al venre al hermità :

— Germà, il diu, ¿perquè m' havé seguit?

— Jo 'ns diré, li respon l' hermità. Jo feya vida santa en un desert; un jorn va arribar à mas orelles una nova que 'm posà en desig de casir de ma soletat. Fou eixa nova que, en un poblet llunyà d'aquí, hi havia un altre home tan virtuós, com que la gent per l' home mes santi del món lo tenia. Jo he anat al poble del home aquest, pus esirany trobava que altre en la terra fes mes santa vida de la que jo feya. He arribat al poble. He trucat à la casa del home aquell. Erau vos. Vos he conegut y, dit sia clar y nel, res en vostre modo de viure ha trobat que sia digno de tanta llohansa.

Lo ferrer respon:

— T' han enganyat, bon hermità. Jo no faig vida santa. Jo passo 'l dia com veus, com los altres, y als vespres vinch à donar menjar à n' aquest pobre home que fa molts anys mantingut amagat de la gent.

— ¿Qui es aquest home?

— Un quo està condempnat à mort.

— ¿Quin crim ha cometé?

— Fa quinze anys que va matat 'l meu pare.

L' hermità llavors caigué à sos peus tot exclamant:

— Tu ets lo sant home que diulen, y jo no só més que un vanjós penitent.

ESTIUADA.

Sota l' ombrà rodona
Que l' garrofer sobre l' rostell senyala
Vull sentir una esiosa
La perfidiosa veu de la cigala,
Recoltat ab peresa,
Per l' eim de las arbredas ovirantne
La vinya veig extosa,
Y del vilatge l' fum al cel pujantne,

Escollo la campana
Que per l' infant que naix al Etarn prega,
Y a la plassa llunyana
Lo corn del pescador sent com gamaga.
Escaratanya la loca
Escarbotant lo boll per sobre l' era,
Y estabellia la soca
La destral què-etsacaya l' olivera.
Tot fent crujir l' aradí
Canta lo pareller y l' es-muis arruixó,
Y la reya esmolada
Botant lo solch pe l' sementer dihulta.
De rossos fruits rebblida
L' aubarcoquer sa verda branca esquixta,
La parra entreteixida
Penja l' raíma per tota l' s pàmpols deixa.
Brinca allí baix l' esquella
Del ramat que passant pé la margosa guayta
Y belant fong l' anvella
Mentres lo cu giapint de prop l' empayta.
Alegre xarradissa
Mou l' estot de plascentis figavaleras
Que d' enfillar-se frissa
Ah ganxo y paneret per las figueras.
Y mentre ab s' aleuada
L' embat brugent los amellaras revolta,
Demont la serralada
Lo bianch moh s' antena giravolta.

¿Qui l' esperit no aixeca
Deyant d' eixa belleza encisadera?
A qui deixatli reca
Les falsos plors de la clutat seyyora?
Deu se l' hom à sa imatge,
Perqué escampés l' alé per la planura,
Y la llum ab cotutge
Mirés de fit à fit desde la altura.
Deu li da pensa forta
Per admirar del mon las maravillas
Y obri à sa fe la porta
Envers l' celam lluent de las estrellitas.
Bé está l' hom baix de s' arbre,
Davant del Creador que li dò vida,
Dins-sas presons de marbre
D' ell y del mon y del Señor s' obilda.

- Llengua curta y mans llargas.
—Qui no va diet l' adressan.
—Amistat ab los veïns, de porta en dios.

A MA PRIMERA FILLA.

MORTA DE 30 MESOS LO 14 MARS DE L'ANY 1864.

Ta mort ploraren los estranyes, ta mare
Sempre pensant en tu plena y l'anys,
De l' anima endolada de tob pare
Deu te prengue com la millor penuanya.

Primera flor del meu amar, puis caire
Devon a Deu fins a la mort que 'ns dala,
Deu jutxay ton perfum no 'm vaiga talre,
Y sia oder del Cel en ma mortalla.

O filla! tu eras l'àngel d' innocència
Que orbe ha deixat lo men per'l cel de gloria,
Que al Cel te voig devant l' Omnipotència
Font de nosaltres pecadors memòria.

Deus qui pera aquest mon ser te donaren
T'a la Vergé Maria, l' alcristen,
Y'l nom de Deu per primer mol posaren
En ta boca y ton cor que s' esmortiren.

O filla meua, àngel de Deus, ta glòria
Es la còhort que 'ns resta y ens fa creure
En la esperansa de tornarie a veure
Après de aquesta vida transitoria.

Mes ay! la vida com la suau orage
Passa per qui la té de piena cobertia,
Y ella es per l' anima de dol ampliaria
Cami sens terme, congoixós viatge.

Ab tot vindra lo dia en que s' apague
Pe 'ls ulls de nostre cos la llum terrena,
Y en que jamay de l' anima s' amague
La veritat de Deus, la llum serena.

Quant de l' Eternitat lo dia venga
Per nosaltres, ma filla; quant la porta
S' obre del nostre juut, les que s' encengua
La llançia del perdó que al Cel ens porta.

Fos que lo nostre cor, faret per l'utges
D' est man, ja acceptat raja y s' example
Ab lo penitiment devant del Jutge
Que 'ns obra per tu i Cel de tot en ample.

Mes entretant que arriba aquest gran dia
De la glòria final, parà l' estalge,
Esperits del bon Déu, haurà l' alegria
Del cel esborra de tot del l' imatge!

Miquel V. Assa.

DEIXEBLE APROFITAT.

Un mestre d' estudi tenia un xicot molt espabilat. Lo dia en què va anar à son poble l' inspector, volent fer-hi il·lúdrir à son deixeble lo va cridar.

—Ja veurà, ja veurà, doya l' mestre al inspector, es un cap ; qui cap ! Que pocha se 'n tallan de la seua teia. A mi 'm fa quedar parat mes de quatre vegades. Vina , Antonet ; vinam' aquí. Lo senyor vol sentir com respon a dos o tres preguntes que 't fàrà. No 't gratrà lo cap. Aném à veure. ¿Qu' es lo que corra mes que 'i camí de ferro ?

—Lo telègrafo.

—Y mes que 'i telègrafo?

—Lo vent.

—Bé, bé, diu lo mestre tot estarrufat allargant al inspector sa capseta de polsar , mentren que ab les ulls feya com si li diguis : « què tal no li havia dit , que era vin com un arda ? Vésten , vésten Antonet , afegí après tot girantse al xicot , ja estich content de la resposta .

L' Antonet no 'a movia.

—¿Qué no m' has scallit?

—Prou.

—¿Douschs perquè no te 'n vas?

—Perquè encara sé una altre cosa que corra mes que 'i vent.

—Tú sabes una cosa que corra mes que 'i vent , benvolgut del cabàs ?

—Sí, senyor mestre.

Lo mestre entre curiós y mort de por de que son deixeble no fos un dishonorat,

—Bé, bé, dix 'gy qu' es lo que corra mes que 'i vent ? Antonet , rumia... rumia... pènssathi forsa.

—Sab que corra mes que 'l vent.., la vista. Y si no vegí si
'l vent arriba à las estrellitas y la vista si.

—Y tò rahò, se digueren l' un à l' altre mestre è inspector y
se quedaren maravellats.

AMOR MEVA.

Ja flor del camp, y liri de la vall...
son rebulets d' amor.
(Canç de Gesta.)

Tendra y gentil poncella,—la vida es un romiatge;
per' qui te companyia—llegar es lo camí;
quasi retut me trovo—de fer sol mon viatge,
amor de la meva ànima,—¿lo voldràs fer ab mi?

No sé si eis pobre o rica,—so vist de part de fora
la casa, y nin me sembla—d' amor y santa pau:
res sé de ta hermosura,—y assó que 'l veig tot hora;
mes, sens donarmen' comte,—de tú me trobo esclau.

Per mes que 'm vejas pobre,—jo so molt rich, donzelha,
tresors pera tu guardo—de l' ànima en lo fons;
al sol de l' amor meva—obrat, gentil poncella,
mon cor es una bresca—d' amor y de cançons.

De nostras esposallas—que sia aviat la festa.
¡Ditxós de mi! De vespres—afadigat vindrà,
m' adormiré en tes brassos,—sobre ton pit ma testa,
respiratè l' aroma—de la fluyrosa ale.

¡Ay, flor de l' amor meva!—si davas fruyís un dia,
en ellis nostras imatges—veyent com en espills,
tot tremolós los brassos—al coll te posaria;
dient: ¡Beneita sis,—oh mare de mos fill!

Y quant nostres fruyts dolços—assahonais serians,
finant tots dos a l' hora,—que 'ns fòra lo morir?
Mentre los nostres cossos—en igual loch jaurian,
l' amor de nostras ànimas—veuria 'l Cel florir.

Tendra y gentil poncella,—la vida es un romiatge;
per' qui te companyia—llegar es lo camí;
quasi retut me trobo—de fer sol mon viatge,
amor de la meva ànima,—¿lo voldràs fer ab mi?

- Home vell y dona jove, no fa prova.
—Qui no sembra, no cult.
—Dona boja y burro gali, bon profit.
—Un tall no es bo per tothom.
-

À LA VERGE AL PEU DE LA CREU

EN LO CONVENT DE....

(TRADUCCIÓ DE SON EULÀRIA DE R. JORDI)

A MON ESTIMAT AMIC EN JOSEPH ZORRILLA.

Perdumisme, Señyora,
si tencgo la clausura
anant darrera d' una joya d' or:
mes la mate Ptoira
per esta travessura
m' ha alesassut lo permis del confessor.

No las anyoro, Mare,
perque ab l' estisocada
caygores soches y rancas per un may més!
Y per recort encare
me deixan 'nat cassada
ab lo cílici que most cos té pres.

Per vostre pit la envejo,
per cloure las tabellas
del vestit que us brodarem en l' estiu:
y a fer versos un' ensenyo
com las crías borrellas
a saltar brancas pel voltant del riu.

Vos m' aydareu: que un dia
m' adormi en vostra falda
com Sant Joan en lo pit del Redemptor;
y l' sonni de poesia
mont fruct encare escalda,
grabat lo porto encare en lo meu cor.

Més pay! finch per no sigan
per gent de fora reixas
més pobres versos com mustiadas llòc:
que lloiatria digan
à mas sentidas queixas,
perque no enuen la conversa ab vos!

No us mirau dolorosa
del arbre del martiri
de vostre fill amal sentada al peu:
de vostre faç plorosa,
com las goyas d' un cirí,
cap regular les llàgrimas bi vén.

No se perques bi ha diades,
en que ua trobo més trista,
y més perdes destilen vostres ulls.
Si jo las he causodas
apartau de ma vista
recorts del mon y de ma història 'la falla.

Duheume a la memòria
la nil en que 'm eridaren
pel nom de lila, y ns vegi mouriant;
y aquell dia de glòria
que per criada 'm triaren,
lo vot de mas germanas inspirant.

D' abril las matinades,
que ab la frescor couvidan
a enloyar roses per garnir els pitjots;
del febrer las vellutades,
que à la pregaria 'ns eridan;
las nits de lluna à l' ombra dels alprous...

La Sr. que un dia d' artista
dom a signella que ns cania
tenduts cançons de Malig y de Nadal;
la recordança trista
de la Setmana Santa;
de una germana nostra 'l funeral.

Pels anys de ma infantesa
romàntica lectura
eridava vers l' ideal mon esperit;

y en sant amor encesa
era 'l brial l' armadura
que soniajava invencibis per mon pit.

La llegenda sabia
de la tornera aquella
Na Malgalida, que 'l convent delxà;
y la Verge Maria,
present sa forma bella,
feu de tornera fins que al niv tornà.

De las parets l' alsaria
defura ma fugida,
y 'l vot que 'm illiga fortalesa 'm don':
mes jay! fuis en pregaria,
moderna Malgalida,
ma pensa criminal vola pèl mon.

Est vuit de l' ayma mia
veniu a omplir, Senyora
fou caliu al arcell en vostre pit.
Si l' aculliu, Maria,
no se 'n 'nirà defura
a cercar los brins d' herba per son illit.

DAMASO CALVERT.

TARDIES PIULASTYL.

Tres estudiants arriban a un hostal. Un d' ells pren la paraula.

—Bona nit. ¿Hostaler, que 'ns donareu sopar?

l' hostaler:

—¿Sopar? Si que 'm dol! No tinc res... res.... ¿Com no vulgau un ou qu' ha deixat un senyor canonge?

—Un ou. Y joqu' n' farem de un per tres?

—No tinc altra cosa.

Desconcertats quedan los estudiants. De sopte lo mateix qu' en tot era 'l primer d' estabonar.

—¿Fem una cosa? diu.

—Què?

—Que se 'l mengí qui fassa sobre l' ou un parlament més enraonat.

—Acceptat.

Pren un d' ells l' ou, se 'l mira, 'l palpa, 'l gira, 'l regira, rumia... al últim agafa un ganivet y l' esquerda del voltant de la punta tot dibent:

—Coronatum est. Y l' allarga al segon.

Lo segon pren l' ou. Rumia, mira, palpa, gira y regira... Treu l' escorfolia y tira un pessich de sal dins del ou, tot murmurant:

—Salis sapientia.

L' ou va à mans del tres. ¿ Què dirà? ¿ Què farà? pensan los altres dos.

Lo tres, se 'l mira, 'l gira, 'l regira, 'l palpa, y... se 'l crucifix en un tancar y obrir d' ulls. Mes tantost es a passarri pel coll, tot d' un plegat sent que 'l piu piu de un pollet ressona en sa gorja; l' ou era pollat. ¿Pensau que 'l va llansar? Res d' alçó. Ab molta serietat y fent un gros esfor com una persona que s' envega, se l' empassà tot dient:

—Tardis proflasti.

—Y 'ls altres dos? ¿ Què van fer?

Los altres dos van convenir en que 'l parlament d' ell havia sigut lo millor.

LO SINGLE DE VALL-DE-ROS.

Ay fonteta regalada!—ay single de Vall-de-Ros!
Senlada apropiel de l' alga—llisant seu cabell hermos
se hi estava una donzellia—tan bonica com un sol.

Sa cabellera es tan larga—que li arriba à ne 'ls talons,
la pinta ab que 's pentinaya—t' es poyell de gran valor,
n' es tota de plata fina,—las puas capsuditas d' or.

Ab la font se hi admiralia—la blancor de lo seu front.
Tota trista está la nina—perquè té negre lo cor.

—Amor meu, ¿perqué 'm deixavas—tota sola y sens conhort?
Tres dies fa que l' espero—à t' aquest hoch delitò;
com no vens o 'm tens per morta—o es que tu potser eis mort.—

Tot dibent això se 'n puja—al penyal vehi del gorch,

si quan puja soch lo troba,—quon hi est reverdeix tot,
Las plantas hi fan brentada,—han nat flors als cims dels brots,
y à la donzella que plora—han fet un florit redós.
una cambra misteriosa—honi plora sou desconsol.

Las fadas que al gorch festejan,—al oure son amarach plor,
li envian las sevæs filles—mes bellas que l' tressch del jorn,
com ta veuenes qu' ella plorat—se 'te hi posa trist lo cor
y en sas galtoas de rosa—hi va perlejant lo dul.

Del plant de las fadas xicas—ha nati un torrent d' or fos,
dels ulls de la donzelista—ne cauhen perlas y flors.

Quan pèls caramellos ne lliscan—lo sol las va crostani d' or,
se 'n forman quinze cascudas—que cauhen a baix a plom,
en mill regarens parlatine—y en vuit gorchs de fons negriss.

Ay fouetota regalada!—ay singlie de Vall-de-Bos!

MARIA DE BELL-XLOCH.

-
- Si eis blanch no 't fossis negre.
—La mosca faig de la olla que boll.
—Les testas se semblan à las ollas.
-

EL MISTERIOSO MONASTERIO.

La vida al donar al fill
la seva perdé la mare:
d' un mateix pi lo fuster
tragué 'l bressol y la caixa.
Mentres de gnig royan uns
ploravan de pena 'ls altres,
y à festa y à moris ensempr
las campanas ne brundavan.

A la nit des de sos fills
la mare y lo fill parlavan,
si parauias de mel l'- un
felosa* parauias l' altre.

- Que 't porta à aqueix mon?
—No 'u sé.
Y'n à tu, que le 'n treu, mare?
—La vida que va pel mon

disfressada ab la mortalha.

— La vida doncha, qu' es l' alç
que germinà en mas entranyas?

— Lo glassat vent dels fossars
que tot lo que besa mata.

— Donchs si la vida n' es tal,
qu' es lo mon?

— Una rialla

que està fent des que hi ha sol
l' angel caigut a son Pare.

— Y les flors, les cants, la flum?

— Se mostren, moran, passan!

— Y la glòria, l' goig, i amor?

— Fum, lambollas, res, paraulas!

— Llavors l' afuny qu' en mos n'is
gospireja ab la esperança,

los besos que sobre l' front

no sento que volant passan
cam petits papellets d' or,

qua son Mare?

— Sónm'is!

— Mare!

llavors en lo man, que hi ha
que ver sia?

— Dots i llagrimas,
horas de febre, durs ays
que fan tristes les entranyas,
pés llavis fit, pés ulls foib,
darts pèl cor que vti regalas,
affilats àrsos pés petits
y pèl pit rucós de marbre.

— Llavors la vida del mon
no es tal...

— Si may l' es estada;
es un sospir que del pit
vol sortir i creix, y ns tapa,
y al exalar al mortal
deixa sens forces y l' mata.

— Si n' es cert aixo que 'm dius
fesma un noch prest en la caixa;
que alxis, qui mes prompte morí
lo temps de sa vida allarga;
que alxi, qui respira menys,
menys agonejant tardallat

— Del cel, fill meu, has caigut
y se t' han romput las alas;
per la costa del dolor
tens de guanyar la pujada.

— Mes tot sol, qui del abim

- desviará mas peijadas!
—La llum de la fe.
—A hont viut
—En la foscor.
—Com trobaria?
—Acluca 'is ulls...
—No la veig!
—Obra los del cor...
—Benhajas!!

Digoeren, y allá en son ill
al fo' un sonris lo cadávre,
en plors esclatant l' infant
omplí lo bressol de llagrimas.

J. UBACH Y VENTETA.

- Quan s' ha batejat surten los padrius.
—L' home plora quan naix, y cada dia de sa vida diu los
per què.

AL DISTINGIT POETA IRLANDÉS
EN WILLIAM C. SONAPASTE WYKE.

No al príncep de la sunel, als mun testa,
saluda 'l trovador d' eixa enconstrada,
pus, si bé ne respecta gencrquias,
independent y libre lo cap n' alsa.

Son homenatge humil de simpatia
solís demostrarne vol al fill d' Irlanda;
al poéta gentil, de cor sensibl,
qu' en varías lienguas ne punieja l' harpa;

Al noble que, content, abandonanisse
lo fausto de las cortes que a Janis enganya,
ve via tranquil, cantant ab fe sincera
los sentliments més purs que ixen del anima;

Pus bé, ne sab que las coronas pesan
y cegan ab son brill molitas vegadas,
que sola 'is manitos emporprais ne ploran
cors infelissos que de pena esclatam!..

¡Salut, poeta de la dolsa lira,
seguiix per eixa via, cança, canta:
del jardí de la pensa fes quo 'ns vingas
molias hermosas papallones blavas!..

Si princeps folls d' orgull, tant sois somiar
en las coronas que tants fronts alzafan,
tú ab rahó, mee gloriosa y més lleugera
la de lloret ne creus, que al Geni 's guarda.

Percé món cor entusiasmant i' admira
y eixa mostra d' amor la dona francesa:
¡Salut, poeta!... ¡Benvingot ne sias
a la ciutat del trovador que 't parla!..

Girona 28 Abril 1888.

ENRIC CLAUS GIBRAL.

—Jona terra fa bon tapiro.

—Qui no mes té qu' un ull, se 'n val per dos:

SALUTACIÓ (1).

Vol de cisnes de Castella,—vol de cisnes provensals,
qu' havéu vingut en bon hora—à terra de catalans.
Aixis vos donguí mes sort—la Verge de Moniserrat
qu' en vostres siamnis ditzosos,—heu volgut o sentit may.
Així troben la nimada,—à vostra patria al tornar,
plena de goig y de vista,—plena d' esperansa y pau.
Així 'us rebin los petits,—batent las alas, piquant,
tots fets rosas los boscacions,—la pluja cayent als camps,
de dia al cel sense boira—y lluint los estels clars
en les velliss falagueras—del estiu embalsamat.

À la cort li podéu dir,—à Fransa podéu contar,
ab ven que à Castella agrada,—ab ven dolia al provensal,
la que portau bona nova—del esperit català.
No 'ns frontollejan lo cor—esperansas deslizales,
perque tenim per espills—nis nostres antepassats.
Sota un cel que Déu fa hermos,—perque a sa grandesa plau,
demunt d' una terra feta—de nostres avis fossar,
permestiu qu' à Déu preguem—ab la llengua maternal,
que 's ven, d'hou dorman los morts,—l'etern si deis vius moltclar.
No 'm fan abordi 't present—recordauas del passat;
P' amor d' ahí fa 'i de avuy,—lo d' avuy fa 'i de demà.

(1) Imprevista y llegida per l' autor en la veillada literaria que 'i Alcover Català donà en obsequi dels poèts provensals, valencians y valencianes vinguts als jocs florals del any 1888.

Si piensas dels nous ingens—son tot brugit los ciutats;
si veys que es la mar tota—nous que venem, nous que van;
blat i vi fent las muntanyes,—se'n jardiràs los nostres camps,
maravillas d' amor son—quala amor cum le treball!

Anells de nostres coriradas,—després lo cel y 'ls puigs alts,
y al veuret los mensagers—de la nostra germanitat
portantne la bona nova,—reunits en un esbart
refillau los cants bousch,—dilectios ador són
als poetas de Provença—y als poetas castellans.

FRANCISCO MOREIRA.

LO SÓPAR DE LA MORT.

Una vegada era tres lladres; tots tres eran germans yan-
van pel mateix camí. Caminant, caminant se 'ls fu fosch y
entraren en una cova pera passarhi la nit y amagarhi lo que
havien robat aquell dia a un viudor que trobaren en un indret
molt sol. Separèn y s' aïornaren.

Lo mes xich fou lo primer en desveillar-se quan tot just lo
gall cantava. Era mitja nit. Veyent que sos dos germans en-
cara dormian de bo y millor, un mal pensament li vingué al
magí.

—Si jo era 'ls matis, se va dir, tindria per mi sol la part
que a ells dos les tuex de la presa que avuy hem fel. Ma-
temlos.

Y ab un gros coltell que duya 'ls va traspasar lo cor. Après
arreplega tot lo robat y ramas ajudàume ya seguir son camí.

Las estrelles del cel avisí que 'l veyan s' apagueren. Los
torrenys quan sentien sus petjades feyan sonar sus fontes y
tremoloses rius com pera malcribirlo. Los gossos dels masos lo
perseguian udolant, y las gallines dels corrals al passar ell
escatininavan.

Y ell tras-tras, camina que caminarà cap al bosch se n'anava
sense guaytar las estrelles, ni fer cas dels torrents, ni temer
los gossos, ni escoltar las gallines.

Véuse aquí que quan va ser apropi del bosch, va trobar assent sobre una pedra un vell apunyalat en sa dàlia com si fos un dallador, reposant de la fatiga del jornal.

—Dallador, bon dallador, li digué ell quan li va veure, me valdríau dir hont hi ha una massia pera passar-hi la nit?

—Massia per aquí apropi no 'n se cap, respongué 'l vell, com no vulgas vindre à casa.

—Tant me fa l' una com l' altra y tota vegada que la vostra es apropi, anem à la vostra.

Lo vell s' alzà, « planta la dàlia al coll y camina que caminarás cap a dins del bosch se enforma seguit del jove malfactor. Mentreix travessavan lo bosch, aquí va veure uns ulls molts resplandents y grassos que des de la capçalada de un pi se 'l miraven. Veurels y aturar al vellot tot fou hu.

—Vell, bon vell, diguem : ¿ de qui son aquells ulls ? li va dir.

Y 'l vell li va respondre :

—Ho son de la conciència.

—Y es un auccell això?

—Un auccell que va de nits.

—Caminém, caminem dallador que 'ls ulls d' aquella au m' espantan.

Y tornas à caminar.

Mes endavant truban una creu que s' alsava al bell mig de quatre camins.

Lo lladre la evira y diu à son company lo vellot :

—¿Qué vol dir aqueixa creu?

—Vol dir, que aquell que fou causa de que s' hi plantés aqueixa creu aquí, ni en est mès ni en l' altre tindrá perdó de Déu.

Quan ell passà per apropi d' ella li sembià com que la creu li digué :

—Tu, tu m' hi has fet plantar.

T mort de por y à la llum de la lluna que llavors laqué de darrera un nuvol, regoneix lo bosc ahont ell y ses germans havien despallat al pobre viador.

Arriban à la massia del dallayre. Una mà invisible obri la porta. Un baf de cementiri surt pel portal y li tapa 'ls esperits

Per tot arreu troba gresquetas de fusta negra pensant de las parets.

—¿Vols sopar? li diu lo vell.

—Sí; respond l' altre.

—¿Qué vols?

—Lo que 'm d'ongan.

Taxisque agó ha dit, entran en una cambra molt xica tota pintada de negre. Al bell mig hi ha una taula ab tres cadiras; en las dues ja hi sónhen dos homes que portan las caras tapadas, la del mig està buida. Lo vell li ensenya y li diu:

—Séhi.

Ell s' hi asséu, apres d' haver deixat à terra al seu costat lo farcell del crism.

Llavors s' adona de que té las mans brutas de sanch y vol rentárselas; mes quan va pera aixecar lo qui són à sa drata l' atura.....

—No 't resles, li diu, perquè te las tornaràs à embrutar.

Llavors se gira à la esquerra: la mà del altre company lo deté tot d'hientillí.

—Créu.

T, no podent sortir d' entremig dels dos, se assenta altra vegada.

Quan son à las positas, llavors los seus companys se trauen las teles negras que sas fasomias tapavan y li pregunten:

—¿Nos coneixes?

—Nos germans! crida, ell y can estic en terra.

T veu com de las feridus del cosson de sos germans raja, raja la sanch com si fos d' una font. T la sanch s' escampava per terra: y sent com il humiteja 'ls vestits: y la sanch puja de nivell, y sent com se li entra pels forats de las orellas: y puja mes, y la sent com li calentis las galtes: y creix y creix y ja li banya la boca..... Llavors vol aixecar lo bras y se 'l sent com clavat à terra: y 'l cervell li ballia, y 'ls ulls li volen saltar de las concas, y la carn li tremola tota, y un ayro calent li crema 'l front...

Llavors perdut lo seny, fa un esforç de gegant, logra llançar un criò.

Lo vell entri: mes sense vestits.

T 'l que finava tinguerencara temps de veure com son hoste

rient y brandant la dalla s' assuya sobre l' farcell del tresor,
esguardanlo fit à fit com si minut per minut li contés la ago-
nia....

Apres no va veure res. Havia finat.
Lo vellot era la Mort.

LA CARDINA Y LO CANARI.

[PALETA.]

À EN FRANCESCH P. BRIZ.

Ab tendra ven, que 'l cel li havia dada,
Cantava una cardina,
Fent remoure de grat sa cantarella
Les arbres y bardigas.
¿Qué us diré per contarvos si se ho feya?
Aturàvans a estona,
Y oblia lo russó, com si nascuda
Sa ven fos d' altra boca.
Soptadament, en mitx del cant s' altura,
Com si fos encisada;
D' un canari l' accent fins ella arriva
Que se li emportia l' ànima.
—¿Sa dolçor no puch dar? —esclama folia—
(Oh, si, jo fare ayta!)...
¿Qué vals à son costat, pobla ven mia?
¿Qué vals, trista, que vals?
Poguer cantar axis, oh suau enveja!
Mun cant me dona enuig,
Si jo no he de cantar, com ella canta,
May, may més cantar vull.
Com regiran las sanchs sas armonias,
Sas cadencias gemitis!
¿Y poden ser las meunas exaltadas?...
No 's riurán més de mi.
Si, si; com eixa ven blana qu' escolto
Per farsa he de cantar,
O, d' azi per avant, sere ben muda;
Placi à Deu, no ara.—
Y ab il-lusió que go ne alcansaria,
No hé es sola comensa
Las canous à estrafet del gay Canari,
Sa parla falaguera.

Fora de si, s'arreuga nit y dia,
Masega, s'afeixuga,
Més relliar no sap la parla estranya,
Enfarlegant la sua.
Y pobra, creu que si, poig certa diada
Convoca sus amigas:
—No sentiu cosa ver? —pregunta ansiosa.—
Axis canta la mia.
¡Perquè, perque 'us guanyau ab estranyesa?
A fe, lluech sa dolçor.
Rieu, rieu, ja ho crech, perque vosaltres
Jamay fareu com jo.
Y axis faint, comença la Cardina
Valent mostrar quan parla,
Pero ab tan mal acerí que las amigas
Esciatan en gran rialla.

Molts menyspreuen la sua parla bella
Per a pender l'estranya,
Y ay! que oblidant la que 'is dona natura,
Malmenen una y altra.
JOAQUIM BIESA Y BELTRAN.

OBLIGACIONS DE MARITS Y MULLERS.

L' ofici del marit es guanyar diners y comprar hisenda; y l' ofici de la muller es conservaria.

L' ofici del marit es anar à fora à guanyar-se la vida; y lo que deu fer la muller es guardar la casa.

L' ofici del marit es tractar y conversar ab tothom; y 'l de la muller deu ser parlar ab poches y esser honesta.

L' ofici del marit es parlar poch, ab jociel y discrecio; y 'l de la muller ha de ser preciarse de no esser xarraya.

L' ofici del marit es serne gober de sa honra y bona fama; y 'l de la muller poderse gloriar d' esser ben honorada.

L' ofici del marit es de ser dadivós ab mesura; y 'l de la muller de esser guardadora.

L' ofici del marit, per últim, es lo de ser senyor de tot; y 'l de la muller deu esser da tot donar i hi compies.

DINS LO CÓR.

En sopir à la memòria de mi salguda muller, Francesca Alarcó, morta en la llar de sa joventut, el 7 de agost de 1888.

Com se hanç que viva sense dolor
Tensit perdut lo té que possolia.
Antoni Matallo.

Jo 't perte dins lo cór, jo escolte encara
De t' anima l' amòrós sopir;
Y ple de pena 't veig com te mirara
Quan del món a lo ciel vares sortir.

Los ulls ab melàncòlica tristesa
Ficates lença jo en los negres ulls,
Y posant en ta front les de tendresa
Recullí gemegant los cabells rulls.

Aquell les de dolor l' anima meua
Deixa trinxada, sens lluit lo cór,
Fulla só que 'l vent bat y lo mou crebas,
Mos cançs son un gemech, ma vida un plór.

Tú sortires deixant, deixant, aymia,
Plena la terra de amargor y dol,
Y tot plorava, ioi, y.... pobre 's riu
Nostre innocent lufant en son bressol.

¡Malhorat, malhorat, quan en la terra
Se veja sense mare 'l pobre infant!
¡Malhorat, malhorat, que 'n dura guerra
Anira sempre cego y grinegant!

Y amparante angoixó al son trist pare,
A trocos fet y sanguejant lo cór,
Me dirà, nostre fill: «Lo no tinch mare,
Mare no tinch» y escitari es un plór.

Si dos ans per l' amor s'cermanades
Lo escaf deixaren juntes del dois nins,
Y creuharen los oïus apardillades;
Per que quan l' una es moria, l' altra viv?

Pueroses fugint lo negre oratge,
Quan passà la tempesta rebarament,

Amagades les dos dinsatre 'l brançatge,
Juntes cantaven lo maleit trist cant;

Y avuy si caota la que viu dolida,
Del mòis perduda en l' infinit desert,
S' amarga quiixa que a plorar consvida,
Bolta es de neu que en la muntanya 's pert.

Francesca del men còr, ¿per què 'm delxares,
Blanca assencena de precios perfume?
Fora sol de ma vida; l' amagares,
S' omplí la terra de tristor y fum.

Te porte dins lo còr, y en la callada
Nit sempre escolle ton suspir dolent,
En lo bram expansió de la tronada
Y en lo dolcism gemegar del vent.

¡Te porte dins lo cor! Ses blanques ales
Un àngel d' allà dalt bat silencios,
Y eres tu, que vestint divines gales,
Ma front coroades ab ros bes dixois.

¡Te porte dins lo còr! Les aus alrosses
Copien quan canten l' argentina ven,
Querub que llans aixeques amoroses
Ab lira d' or enamorant a Deu.

Muller sempre volguda! En ma memoria
Viura mentres yo vixia 'l treu recòrt:
(Inspiració del trovador y gioria!
¡Francesca, aymiz, pera mi no has morit!

Jo 't porte dins lo còr; jo escolle encara
De l' agonia l' amorós sospir,
Y plé de pena 'l veig como le mirara
Quan del mon a lo cel vares sortir.

ESTAÑ GOMEZ MAZARRONA.

-
- Qui guarda tò.
—Qui no can canopega.
—Qui bè está que no 's moga.
-

ANYORANÇA.

Digasme, lluna agradosa,—¿abont es l' espòs amat?
Digasme si se 'n recordia—de n' Aynela y los infants;
Digasli tu qu' ara l' veus,—que jo no 'l poch olhidar,
Pensant quan vindrà lo dia—que més ulls l' esguardaràs.
Quan sentí sa ninfa que riu—y lo ninet veig jugar,
Tota plorosa jo pens—si son pare los miras!—
Bosquets son de mon cor—los meus axerits infants
Y son pare es lo senyor—del meu cor enamorat.

Digasli, lluna de plata,—que venga prest a 'n Joan,
Perque 'm trob molt tota sola—sens ell en lo meu costat.
Altro temps, lluna agradosa,—més n' anavan en es camp.
Ell emb molins y sa reya,—jo emb lo cànyon per filar
Y prop d' ell lo fus empila—tota guijosa castant
Cansonetas forasteras—de dos cors enamorats:
Mes jay lluna platejada,—foram després desgraciats,
Vingueren los anys aixuts—y perderem los sembrats.

Teniam dos infantons,—y n' s' calia darios pà;
Per ells mos espòs qu' estím—à la Havana se 'n vā anar.
Però jo no vull riquesas—que venturoses no fan;
Ni dohiers per compra alhajas,—ni fuldetas de domàs.

Los meus fills sempre anyoran—lo seu pare desiljat.
Digashi, lluneta clara,—que sa ninfa ja ha dentat
Y que va tosol à escola—lo ninet que creix a pams.
Que enguany lo biat es molt bo,—que hi ha molt vert lo favor,
Que sa gent te molta feyna—y que pujan los jornals;
Que à san Roca cercan homes,—qu' en demanan à los camps,
Que m' estím més escudella—mb' ell à lo meu costat,
Que menjar grases gallinas—al tan lluny l' he de plorar.
No te descuides, lluneta,—de dir que venga en Joan,
Que, si s' torba, n' Ayna seua—de anyoransa morirà.

MARIA C. MARÍ DE BATLÓ.

ENGINY PER CASSAR CONILLS.

En un dels *Calendaris* passats vos vaig explicar com ho ie-
nian de fer per cassar ànechs, ara, ja que 'l temps me sobra,
vos vull dir una manera enginyosa, fàcil y senzilla de cassar
conills.

Ja sabéu que aquests fan los nins sota terra, al peu de un marge, molt sotint ó al mig d' un camp, però tant en lo primer cas com l' altre sempre aquest es pél llarch y direi com una escopeta ajaguda. Pas he per cassarios, primer vos ne aneu à descobrir lo niu, un picich lo trebeu li preneu mida y vos ne tornen à casa. Aquí fou l' enginy. Arranquén un rotllo de suro de la mida del can, (perque aquest es rudo); de la mateixa grandaria ne retallieu un altre de ferro d' un graix de pesseta, ab un foradet al mig com també li fareu al altre. Per aquest forat hi ha de passar una cordeta. Del rotllo de soro; que té de anar à fora, al de ferro que corresponderà a la banda del cordill, hi guarniu un corri de roba de un pum de llargada de la mateixa graixa dels rotlls nemenaia. Ve à fer com un matejador de canó que per couple de mànech de fusta té un cordill. Aquest passa del foradet del rotllo de ferro al de soro; allí per la banda de fora i feu fort ab un travesser de fusta o de ferre mateix.

Tenint això ja es com si finguéssem los canills à la cassola. Espereu un cap vespre, que es quan los canills ixen à separar. Preniu una gavira y cap al nin. Vos amaguieu per allí prop y no trigareu pas molt a arribar la hora en que de un à un y xano xano veuràn sortir del can à tota la florigada. L' un saltarà per qui, l' altre per llá, de mica en mica, tots ells lluny se faràn. Llavors vosaltres enuenguts de que ja son ben distrets y llunyats, aneu al can y com qui carrega un canó plantiu aquell iaco unes tres ó quatre canas endintra, teniu compte al ficarla, de que la cordoia vinga a la part de fora; la cordeta la deixeu plana a terra fins al peu del amogatall que "us hauréu fet per vosaltres y per la gabia... Ja tensiu açò arranjat? Encara hi manca lo darrer enginy. A la boca del can hi poseu una pedra que tocantla de lluny calga de modo y manera que "n' tapi la boca. Ab un cordillet ho podréu apilar al vostre bell gust. Vos amaguieu esperant la matinada, qu' es l' hora en que ells se "n' ván ijas. En darrera l' altre ja li veuréu de lluny com tot saltant, saltant van venint ab los ulls mil morts de son. Vosaltres res; ja podreu pensar; stants se venen tants li cauencls. Entra al can, l' un, l' altre, l' altre l' altre, l' altre, i altre, i darrer. Aixis que hi entra aquest saliron lo cordill de la pedra grossa, aquesta can y tapa la

sortida del niu. Ja son vostres. Ja 'ls teniu cullis entre la taca
de dins y la pedra de fora.

T'ara per traure's?

Ah molt seny poch à poch estirà la cordeta, ja se entent
que 'ns trobareig al bell darreta de la pedra ab la gavia al costat
y 'l taca anirà venint y 'ls conills reculant se atançaran
cap a la eixida. Vosaltres ros, estira qu' estiraràs la cordeta,
fin que veureu trancillar la pedra. Allò es senyal de que un
conill la empeny. Ah tota manya favor s'equerà una y à les
palpentes l' agafés y à la gavia.

Tornen à tapar lo can ab la pedra. La operació se torna à fer tantas vegadas com conills hi ha. Un picot no son acabats,
trayen lo taca que 'ns pot tornarà servir moltes dotzenes de
vegades y ab la gavia plena de conills vos ne aneu à casa.

ARMONIA RELIGIOSA.

S' abat més esperit y 's desconocerà,
Si una esperança 'l pensament envir,
ferestech desengany te y s' la importa.

Ah més febreosa polserà la lira
y al cor farà revivir la pregaria,
religiosa armonia que m' inspira.

Vestint damunt la llisa solitaria
la imaxe de la mort non prech escolta
y la Vergo se 'n fa depositaria.

Cant sans d' amor per la blavencia volta
als prechs responen que més llavi envia...
Del còr agenollat es la se molta...

Molta es la consolació qu' en ell s' hi sia
al obrir la armonia religiosa
del nom deus y purissim de Maria.

Olores escampa en son jardi la rosa
quan al trecer del matí 'l calcer esberia
la llagrima que 'l cel en ella posa.

L' oratge de la vesprada vol desferia;
y la rosa, tal volta engelesida,
ne fa al punt de la llàgrima una perla.

També en la matinada de la vida
s' ha obert a la tristor mon còr que plora
com la rassa d' Adam sempre affligida!

De trobar un conhort n' ha arribat l' hora;
donanllí à mou trist còr una armadura,
perquè naix sa tristor de que l' anyora.

Mentre 'l sol fugí llançant melancolia,
demano una pregaria religiosa
y 'l Rey de reys en jo meu llavi possa
lo nom dols y parisià de Maria.

Setembre de 1868.

JOAQUÍN A. DE ALCANTARA.

—Qui corrent sembra, corrent tull.

—Caldera vella, bonya y forata.

—Qui no dona 'l que li dol, no alcança lo que vol.

LA GRAVA CATALANA.

Geli qui no sentço que pot fer molt amar
Te li geró si es mi via tristol.

(Març XLII cant d' amor, 5.º)

¡Miruosa! pallí està... i gentil, riallera,
De roses y de mortira coronada,
Com lo bell nin de Venus, joguera,
Ab sa bra, son arrib y son fiblio;

¡Miruosa! pallí està... i filha beneïda
De les musas, les gracies y del geni,
Ella es tot entusiasmme, tot ingenio,
Llums, músicas, colores, inspiració.

¿De qui l' aymia no es...? arma del poeta.
S'empony per namorarla la natura:
La lluma entre 'ls ombrils de la espesura,
El sol quan posar, l' auba quan sortir;

Per ella 'is monts de boiras se coronan,
Se vist de lloré lo valí, lo prat verdeja,
Canta l' auscell, el papallo volteja,
Leu salta 'i rull y s' adormeix lo rin.

Y 's deixà enamorar, car sa existeucia,
Casí influida, innensa, il-llicitada,
Era namoradó tot, ser namorada,
Puix ella te, fins pel' possible amor...!

Per so 's corona en lo agost d' espigas,
De raimos y pampols en lo pié setembre,
De bianques volves en l' eicornç decembre,
Y en maig gatianadas-se ciñeix de flors.

Y ab lo vent juga entre 'i brancaige ombrívols
Y entrahona ab l' ero, al las folicias gira,
Per ruinas vagà, pel 's panteons suspira,
Y en los castells senyoriaus està.

Y en lo sol brillia, en la esplayada lluna,
De los estels en la claror dumptosa,
En la llum del crepuscül misteriosa,
Y en l' auba coronada de rohuà.

Ella ha vist al Amor ab sus sagetas
Dansar als fembres satirs y dríddas,
Las nerividas de vagas coronadas,
Tritons tocant lo caragol sonor.

Y gracirosa homentriola y arilita
Ha fet volar entre pensils a Flora,
Premer sengliers a Diana cassadora,
Y sortir a Citerca 'i cenyidor.

«Si, gay saber, jo 'i veig...» diu lo qui mira
Las gracies ab las mans entrellassadas:
Las nousas sobre llurs encorvadas,
Las amazones als cavalls saltant.

«Si, gay saber, jo 'i veig...» diu, qui a Sisifo
Y a Prometeo mira en su greu pena,
Dels ciclops la cavorca en pernes plena,
Y 'i cel als muscles del furor Atlant.

Per tu en los boscbs Salicío se llamenta,
D' Alexis Coridón se desconsola,
Y Iaurada sageta a ferir volta
De Manica y de Aminta lo cast pit;

Per tu los papallons del pablibie Tibur
De las flòrs s' adormeixen en los caïzers,
Y Galatica esfoncas entre 'is salzers,
Quan Damota l' ha vist llansarli 'i fruyt.

Tan tost plena de seny, tant tost riallera,
Junys lo ver y lo fals, lo grave y follí.
Las risas y l' enuig, lo joc y lo ullí...
Facilitat difícil qu' es un dòl!

Y al brut, fas encabonar en sà manida;
Al reptil, en la penya circiliana;
En l' agua al peix, a l' ar en l' enramada,
Y al insecte a la flor, a la creació!

Tú, ab Homero, has cantat l' assaumá Troya
Y Ulises, en la Ilada y la Odisea;
Tú ab Virgili, en la Eneida, has dut a Enea
De Troya a Itàlia, a Dido enamorant;
A pel infern y el paradiis volares;
Soblat da Crist, en son sepulcro l' xeres;
La Manxa ab Don Quixote corregueres,
Ab Cervantes, y Tasso, y Millà, y Danu

Si l' oches fer, pescant sos fills, Medea,
Y extremar en Edip Layo ab sa sombra;
Si l' Braut entronquen nos assentira,
Y fe riure l' Es-renaix al veïl y al nin;
A tu es deu, gaya ciència, qu' ab lo Tirso
Inflamares de nit, en el silenci,
A Seneca, y a Plautio, y a Terenci,
Com a Lope de Vega y Moratín...

Si, si, jo 'l veig per tot... nina riallera,
De roses y de marça coronada,
Com lo bell nin de Venus juganera,
Ab ta lira, tan arx y tan ibos;
Si, si, jo te conech... filia beneïta
De los mous, les gracieus y del geni,
Tota esa entusiasme, tota l'legui,
Llums, musicas, colors, inspiració.

Y l' ame ab tot la call, tot la deliri,
De uns desposats ponells qu' amor inquieta;
Te ame tant, escom tu ames al poeta,
Ab un amor qu' ateny su lo ideal.
Y ab tu visch com tu ali mi, y ab tu respire,
Y ab la imatge ensomio hechibla,
Qu' est ditxa a l' human, felicitat a la vida,
Fan a l' amiga y llebetari al mal.

¡Ah! -ls que la veuen ab l' entusiasm de Tallo,
Nostros joves, avis encorvors;

En lo astrach, de pus ditja zodejárvos;
En lo abriach ser refugi y lexitiu:
Y que, pel cel ahont fantasien, revola,
Y 'l pus eixorch estiuall vos foretja,
Y quan dormiau ab son ale 'us orejja,
Viatja ab vnsaltros, ab vosaltros vim...

Serilisa à reber abillores y palmas,
Y ab sos gays sacerdots portantia 'l temple,
Ahont gaya 's mosire y gaya la contempla,
Son indret estol d' adoradors;

Y al celebrar atmònika sa lira
Vostre Dua, vostres llars y vostres fastes,
Respungau per los atris enmislados
Aplausos, violas, englatinadas, flors.

J. ARROYO Y ALMELA.

QUAN DEU VOL DE TOT VENT PLOU.

Qualsevol qu' hagia llegit la calendari provençal del any que corra, publicat per los honorables fèlibres de Provença, a ben segur qu' haurà fet detenció en un quento, escrit ab molta gracia y desenfado, per lo conegut mestre JOSÈP ROUQUET, è Institut, Lo MUSEU DE CECUBRES.

La le-tura d' aquella profunda y al propi temps senzilla narració, feu rebrutar en ma memòria, una de las molts rondalles, que pera ferme dormir quan ballent, y pera premiar me de més grau; me contava ma bona avia que al cel sia, y com que sempre 'm dava plet recordar las delícias de la infantesa, com complia veuter naixer la primer french de P. alhada, m' he determinat a contartà a los lectors del Calendari català, segur de que las mares que la llegoquulan, no tindran una més pera entretenir a sos petits, de que aqueste se 'n gaudiran, y de que los homes, que també hi ha homes que llegoquian rondalles, tindran una ocasió més pera comprobar la afinitat de las dues renalentas literatures.

Vaja d'anche, censemso, escriviu. V'ha falta de la gracia de mestre Rouqueta, prenentuen la bona voluntat.

En un poble de la montanya, del qual nom no 'm recordo y que tampoc me fa cap falta pel cas present y que l'lector pot

suposar-se lo primer que li vinga à la memòria solzament ab que hi hagia església y campanar, hi havia un rector com pochs no corran.

Pera probar-vos la sua marit, bastarà ab que os diga que may havia volgut botxaca en cap prenda, ni calaix en cap tanca, perque deya, que res tenia que guardar, com no s'igueren los recorts de los serveys y favors que havia rebut de Déu y del próxim, los que li amplenavan tot son agrehit cor.

Era, un home, de una sensillesa edificant; de una virtut sens igual, de una bondat suma; lo que se'n dig, un sant varo. Tots l' estimaven; tobs li voleien; y à bon segur que rector més atès dels seus feligresos era difícil trobar-le.

Com que pot més un bon exemple que dos concells, de aquí que tota la feligresia estigués moralizada de tal manera, que lo pohle de que parlem, era l' admiració del món. Allí no era precia tancar cap porta per guardar las casas de lladres y foragits, pus que ningú copdiciaba los bens del próxim. No eran menester ni guardias rurals, ni gnardials civils, perque la propietat era respectada. Los mares no tenian de acompanyar sus fillas, ni los marits vigilar sus mullers, perque lo respecte à la dona era una veritat reconeguda. En una paraula, la llei de Déu, la més curta, la més santa y la més bona de totes las lleys hagudas y per haver, se practicava com no es estil, y tot era degut als sermonets del Sr. Rector y més que tot à son edificant y convincent exemple.

En Bangria, (1) que no té mes feina que la de fer pecar als mortals, comensà à ventar al rabia la ventura de que disfrutava los habitants d' aquell ditxos Rock, y més fou encara, quan al repassar los registres de las animas pecadoras, reparà què d' ensa que era pastor d' aquell renat lo venerable Rector, no havia entrat un sol condemnat d' aquell poble, en las calendas de Pere Boitera.

Piò d' ira, comensà à esbufegar produint un vent calent, que ressecà les branques de totes las plantas, migrà los batis y posà la terra de tal manera, que los veïns digueren tot seguit qu' aquell vent portava mala astraganciació. No content d' això, arria una podregada seca que plomà los ceps y los fruiterars, y

(1) Nom que vulgarment se doya al diable.

com si encara això no fos prou, vingué l' aixut, de tal manera, que les fonts s' estroncaven, s' aixugaven los pèlachs y mimavien los rius.

Venís aquí, que tot lo que era alegria en lo poble fou desconsol. La miseria comensà à fer de las seves. Los rics no cullint se tornavan pobres, y los pobres sans jornals, perque los rics no podian fer treballar, morian de necessitat.

Lo piados rectes, anava sense caisas de tanta caritat com feya.

Cada nit las campanas deixaven sentir son trist pleny convocant à los creyents à las pregaries, perque Déu delinqüés lo terrible assol que fustejava aquella comarca.

Homes, donas y criatures, de genolls en terra, invocaban à tois los sants y santas del cel, ab un fervor que enternia, però l' aixut no amalhava y solzament algunas tronades secas, que per mi eran rialladas de befa del malheit *Busgeto*, retrunyias per l' espay.

Això feya ja molt temps que durava y lo mes trist era que semblava d'una carrera de no haver fi. Professous, letanias públiques, benediccions del lectue, prometedors è invocacions à sants y santas, tot era en va. Apareixia que los navars baguessin perdut lo camí del mar y que las bromas se baguessin fos per un sempre mes.

Prou les pregaries seguien; pero l' Senyor rector veia al pena que, lo concurs de fidels, era cada dia en menys nombre y ab sorpresa observá que ni s' acostaven à rebre los sacraments ab tanta freqüència, ni anavan à rosari, ni à doctrina, ni à sermo, y fins que comensavan à parlar-se, si bé encara à can d' orella, d' algun escandal gros observat en lo poble, y tinguis de sortir l' arraide y l' agutil per agafar à quels cuns que buscaven la perduda, com dirse sol, y a altres que apropiian à tocar l' arpa sobre l' hiscuria agena, y en fi, deu mil tragedias de las que per desgracia s' aprenen sens mestre. Però ja, ja ho veig la gaua no vol ralons y aquells terrible hostes comensava à deixarse sentir.

La fe cristiana se anava refredant y los sermonets y exhortacions d' aquell sant home, no trobaven ressò en los cors dels seus feligresos.

— ¡Això se'n và! exclamava. Reyna dels àngels, ungues

llàstima de mi y de mas pobres ovejitas. Miréu que l'alixut, sens
vestre amparo per fortaleixer aquells eurs débils, sera enllà
de pecat. Llireuus. Verge santa, de tantas miserias, mar-
quemus un sant camí ab vostra divina gracia, perque si al
menys no puech remissiar los mas corporals dels meus amats
feligresos, pugs siquera revisar la esmornida fe en nos atrí-
butals y débils pila y conversar las animas liures de la esclau-
titat del pecat.

Tot fent aquella pregari, lo bon Rector s' adormi y al des-
pertar a punta de dia, l'enj estava nuvol, com de molt temps
en aquella part no havia succehit.

Lo Senyor rector, que com home de gran talent savia apro-
fitar totes les ocasions, cregué que aquella era la mes apro-
posit para posar en planta sa astrebla idea y cridant al escola
li digué:

—Porei, corre y replica a festa.
—Senyor rector! Quin sant es?
—Tots lo que 'l dijoi y calla.
—Però Senyor rector, sino es cap sant gros?
—Repica; home, replica.
—Més que tenim hableix?
—Toca y calla, Porei.
—Però que són 'l ll-intríssim Senyor Rector, qu' ha parit la
Reyna ó que passa 'l General?
—Repica, batxiller, repica y fari.

L' escola se tapençà de la corda de la campana y al cap
de un quart les que no deyan que 'l campaner s' havia tornat
baig, se feyan les mateixas preguntes que est' acabaix de fer
al Senyor Rector.

Per saber lo qu' aquella novetat significava, tot lo poble se
congregà de nou en lo sant temple y trobaren al Senyor Rec-
tor rovescit ab soltrepedis y capa pluvial, l' altar major ab
gran illuminaria y tota la iglesia enramada.

—Germans, ho digui. Absen els cors. Desconfiades ovejitas;
gireu los ulls y proferiu vos rendits als peus de la que es ma-
tre de gracia y arch sant de pau. Avuy com sempre, he acudit
a la Reyna dels Angels, a aquella que es fai de esperança y
estel de llum, y si 'l cor no m'enganya y risur certa la inspi-
ració que 'n mos pit sento, poch asseguravus que 'l alixut

acabará d'istré poch. La dificultat se redueix solzament, en que tots nosaltres 'ns posém d'acord per demanar ab vera fe à Déu nostre Señor l'ayga desitjada y designar l' hora en que la pluja tinga que caure a baix y barrals sobre la ressecada terra. Creyéu-me, germano Incòduls, may se déu desconfiar de la què 's bondat pura y mare de misericordia, si resultirse l' ànima cristiana à las primeras emboscades del cecorich, al menys dessertar de las filis de la fe per aumentar los hosts del esperit maligne. Elsaven vostra ànimes pecadoras y contristades als peus de la mare dels pecadors y diuen a una: «Pera quau demandar devens la pluja?

—Per avuy, per avuy, esciamà lo concurs.

—Poch à poch. Això déu esser a gust de los mes possibles y si pot ser de tot lo poble, y veig al sentiment de la meva ànima que la Iglesia resta mitx vuida. Anco doncs en nom de Déu y a casa espero vostra determinació.

Los feligresos sortiron del temple y à poch ratu tots los del poble eran a la rotonda solicitant que demandés la pluja per l' eudamia que era un dimars.

Ja la cosa estava resolta, quan entrà un traginer y entre prechs y bonas paranyas començà.

—Ay per Déu! Senyor Rector, detinguim la pluja un dia solzament. Miris: llurc los malhos carregats, y si se 'm mella la ensacada d' ordi, ab la qua conto guanyar algun dinar, perdo tota ma pobresa. M' arruinau si plou demà. Un dia: no es cap dia y valgau Den no conlo que li vinga d' aquell alast.

—Be, dans delxembo per dimecres si vos apart.

—SE, be, molts de mala gana esclamaren, deixembo per dimecres. Pero comparagué lo Senyor Baile, en aquell bell punt y observá al Senyor Rector silencios:

—Tindrem que deixar l' alqua pel dijous, porque lo Senyor Gobernador envia a buscar l' Ajuntament, pera rebaxarli una part de contribucions, y ja veu vosté mateix, que si en aquell punt plovia, seria molt capas de desfísse de ferros frances de las terras y podrías costarnos un pa de la post.

—Be, alabat sia Déu. Deixembo pel dijous.

—Això si que no pot esser, senyor Rector, prorrumpiren una pila de gent. (Dijous!) No sap santi home que 's lo dia de mer-

cat y l' ònich quos guanyem algun dinar pera passar la setmana? Deixin p'd divendres que no tenim res que fer.

— ¡Com que no! ¿Qui vos ho ha dit? esclamaren las donas. Teniu bugada: y si plou no aixugarem, y bona nit y bona hora. Bona la fariam.

— Y b'e; bugada! deyoan los homes.

— Y b'e; bugada! Com ho dihen, fills. Sino tornem la roba lo dissapte, no cobrarem lo rentar: y avuy ja no 's fa y jo tinc quatre bocas que 'm assolan.

— Y jo tinc lo home malalt.

— Y jo tinc....

— Y jo....

— B'e prou: esclama 'l rector posant en pau aquell alxam de bugaderas. Pionrà lo dissapte.

Dissapte.... aixo si que no, senyor Rector! Dissapte no ho fassal, adverti lo doctor. Tinc tres consultas fora del terme, y si plou, com vol que 'm posi en camí. Ja ven vosté que la necessitat del próxim me reclama. Sap després que paleixo de reuma y una mulfena en aquest temps me pot tirà al sol y deixarlos sense metja. ¿Y com ho farán si caúchen malalt?

— Vaja donchs; que plugui 'l diumenge.

— Diumenge mal; diumenge no! esclama tota la jovenalla. Es l' ònich dia que fem festa y tenim la gralla llogada y fem ballar à plassa.

Senyor Rector, que diumenge no plugui, no, no. Comenzen los fadrins y las fadrinas.

— B'e, donchs, guardembo p'el dilluns.

— Es clar, p'el dilluns, sorti lo sabater. Lo dilluns! Tothom busca sa conveniencia, y 'l dilluns que bom reposa y pot anar à fer un xiquet de baixa, perquè, ve b'e à uns quantz, pluja y quo 's penji 'l sabater. Es clar, com que un hom es pobre, pluja. Com que un....

— Se, sant cristia, Calieu, calieu; ho deixarem per un altre dia. Sia 'l dimarts.

— Dimarts no; dimarts....

— Prou: esclama per si 'l rector. Anáusen en nom de Déu y cuidado que senti à ningú queixarse p'el aixut. Abast s' ha vist! Teniu lo cemey en las vostras mans, com sol dirse, y per lo malchit egoisme particular, consentiu lo mal general. Com

voleu que plegui, si en tant que 'is uns pregues a Déu nostre senyor perque vineu la pluja, altres alsén oracions perquè segnesqui l' aixut. Anés en nom de Déu. Fassiu cada hu lo que mes li comvinga y plauvà quan Déu voldrà.

Lo poble avergonyit, sorti de la rectoria; y pensant sobre aquella lliçó, acudí de nou y al mes servir que may al primer toc de la campana que 'is cridava a pregariás, y com que Déu no nega may los seus favors quan se li demanau ab vera fe cristiana, envia la pluja desitjada y calma l' aixut, tornan la perduda verdor a la terra y la alegria a tots los cors. No per aixo sens que quedes queicau descontent, encara que no fos altre que 'n Beuguda, per fer cert aquell ditxo de que may plou que sigula a gust de tothom.

Y acabat amen Jesus. A la porta n' hi ha un fós.

EDUARD VIDAL. VALENCIANO.

LAS TRES VEUS DEL AMOR.

Patria, Pides, Amor.

Jo conéch tres germanetas,—tolas tres son iris tresors:
Des lo jora que m' encisareu—la meu cor no te repos.

La más rica es tant hermosa,—lo seu mirar es tant dols,
Que ni l' auba ab sa llum clara—don' a l' ànima mes goig.

Ella 'm diu:—«Que forta trista,—la trista vita del hom,
Si jo ab ma veu carinyosa—no li parliás d' ilusions!

«Jo vaig per pianas y serras—deixant a trossos mon cor,
Avuy principa m' afalhagan—demà m' sonrilen pastors.

«Filla de la ley divina—o dels cors llaus misterios,
T' so l' àngel de sus penas,—de s' amargura consol.

«Per mi la gloria es mes bella,—alegria la tristor,
L' incertitud... esperansa,—riquesa... las privacions.

«Jo só lo somni del nin,—jo só del hom lo recurt,
Jo só del cor l' alegria,—jo só de l' ànima l' foix.

«Igualitat es ma senyera,—la familia es lo meu goig,
Si m' volieu vos per esposa...—jo só la veu del amor.»

¡Ay, amor!—¡ay ma esperansa!—que 'n forta ab tu de ditxos!
Mes, ay, que las dos germanas—robat me lenen lo cor.

Espectable, noble e bella,—fallejant son illots d' or,
Vida 'ns dona la mitjana—que sempre 'ns souriu per tot.
Ella 'm dit, ah veu qui englaya—el esclavitud es la mort:
•Y, ay, del mon si en sa felicitat—de mi s' oblidés un jori.
•Arrabassadair sus fitas,—las costums, sus tradicions,
•Trepitjades sus coromines—phantom aniriet... phantom?
•Jo vaig per planes y muntanyas—cercaint ardis avinadors,
•Corts lleials que no 'm traixen,—he rous d' immortal renom.
•Per mi afronta las tempestades—nous mous cercant lo pilot.
•Per mi 'l soldat mor' alegre—y heroiques tas guerras son;
•Per mi 'l desterrat suspira,—per mi bategan los cors,
•Y fins Jesuchrist un dia—per mi plora de tristor.
•Jo si la vida dels pobles,—jo so dels grands lo recot.
•Jo só 'l crit d' independencia,—que alero als tirans del món.
•Liberitat es ma senyera,—aymar sua terra, meu goig;
•Si 'm volent vos per espousa—la seu de la Patria so.*

—Ay, Patria... quant n' enmorras!—que 'n fora ab tu de díxost
Mes... ay, que tas dos germanas—robat me tenen lo cor.

La mes gran E' anima encisa-pas rés tanti bell hi ha en lo món,
Cegau los ulls al mirarla—y embadalit quanta l' hom.
Ella 'm ditu,—La vida es curta, los seus goigs son ilusions,
•Cendre sola qu' irat escampa—l' horrible baf de la mort.
•Ditxos, ay, 'l anima justa—que venentia enlayra 'l vol.
•Ditxos, ay, qui d' exiva vida—venerat sub las bestiations.
•Jo del mon fojo 'l boulic, —los creyents son la meu goig.
•Sos ma vida las pregariás—y de Dieu es lo meu cor.
•Jo vaig per planes y serrans—sembrant de virtut flayers,
•Mes quant florissen, fluyrejan—toi lo palau del Senyor.
•No vull pomposas ni riquestas—que d' un baf relat la mort.
•Mes si vull, las bonas olors—que eterni fan lo esperit bo.
•Ju del cel sò la dresseta,—ja en est mon se tranquil port.
•Jo del just sò l' alegria,—jo de Dieu so 'l qual amor.
•Caritat es ma senyera,—los creyents son lo meu goig,
•Si 'm volent vos per espousa—la seu de la Patria jo so.*

—Combatent per negres penas—faces tò lo meu consol;
Tu seràs joh Fè, mia espousa —y Ihsu serà lo meu cor.

Mes si un suspir algun dia—mon pit exhala... (Perdó!
Desilencio no so'n la Patria—n' ingrat poch sér al Amor.

LA DIADA DE SANT PERE.

Ay diada de Sant Pere—diada del meu patró
Cada any quan ta festa arriba—senyo esbalegar mon cor.
Cada any quan ta festa arriba—jo 'm pregunto consiris
Si he de romandre en la terra—sense dixxa ni consol
Mas ay encar que pregunto—qui me responguia no trob'
Y ab l' esment de mon passat—ohill l' esdevenidor.
Hont son los jorns en que—alegre-ensèmpa ab altres minyons
Per los carrers de ma vila—saltavam del Sant los focs?
En la moutanya collian—de malva y ginesta poms
Cercant la bosc—ventura—tani bui punt dixia 'l sol
Bona-ventura me han dada—les penes y la dissert
Y del foc que ara m' alberna—no posivé lluitar-me jo.
Oh Déu, perquè en aquest hoy!—hem de rodar sens repos
Cada any trobant cent pesars—cada any perdent un amor?
Deus amichs que en ma infantesa—corren veyà 'l meu entorn
Molts ni ha que avuy reposan—ab la fredor de la mort.
Ja no ohire en ma diada—de ses veus lo dolç resso,
Ja no passarem l' estona—ab alegrías y joc.
(Qui poguis cap ell fer via—per celebrar aquest jorn
Abliguals per los àngels—prop lo seti del Señor
Allí embadalits gosar—de son eternal amor
Contemplar com l' environa—lo seguit espiendorós
De confessors y de màrtirs—portantins palms y flors;
Y aquell temps que may acaba—aqueilla llum que may mort
(Ay ànima, ànima meva—be ho fa qu' es possant lo cos!
Sant Patrò donau-me forces—si he de romandre en lo mon.

P. NÀSOT RENART.

Diada de Sant Pere 1868.

-
- Dona bonica y marit gelós may tenen repos.
 - La cosa mes tonia es ja vanitat.
 - Lo temps es pare dels desenganyos.
 - Viure per veure.

LO CONQUESTADOR.

Dorms o velliles, gran rey, devall de estas arcades
abont v' a morir del mon lo musulman resso,
lo llam de tou esguari rovast mitj acincades

 las misticas parpelles
y a la espunya jahent ton lleial tiso?

Sis segles ja han passat per la benevta terra
que alzaspiren los brassos frisant per los perills,
sis segles que esgratiny ton brau caball de guerra
 la escumejanta platja

que'f som? com d'hent als sos potents remills.

Bes torba i son tranquil del horne en sa darrera
tendal! Cruxit de arnesos, ronar de tempestat,
ven de blasme y de mort y flames y fumera
 com de esxalt reyalme,
atre' estremeix ton cadavre alegantat?

L'espirit, ale de un Déu que en ta soberga sina
volgué encendrehi dels astres lo raig de llum mes bell,
dorm ensopit com la onbra que la feixuga alzina

 fins al dia se n' ha enduit
de timba en timba arrosserantia a ell?

No dorm; malhaja, no! prop de esta tomba mania
bi a se que 'l veig rosdar, fantasma vigilant,
dels braus guerrers que foren, ab ven remorejanta,
 de la una a la altra fossa

la crit de jaleta la hosti murmurant.

Bé 'l veig, bé el veig be prou per ma escaldida pensa
passar y repassar lo valejant mantell,
y als raigs de un sol de gloria cobrirse ab sa umbra immensa
 la patria catalana.

desde Mallorca als cimerals de Urgell.

Be sento sola 'ls pens valentas bailegadas
com de cors que gallegan per la hora del combat
so de armas y de corns, resills y calcigadas;
 un mon de morts me sembla

que al ferir de sa ven s' ha despertat.

Guanyan! que esberchs niellats! que escuts de rojas llencast
que lluzsan mitj partidas y darts de almugaver!
que ciutadenas alzax y espases bordonencas!
 que bailestas trincadas,

y cahalls y peons y maynaders!

Y allà del ample mar en la ona juganera,
com herenda esquerra fetia la armada de Aragó!
que b' fa tanta nau y comunal galera

en cuns afrenellada,
tant rem de llonch y amenassant bordó!
Poder de Déu! de ell es, de ell es la mà forzuda
que estreny le llan del cel en son ferestech puny;
per ell caygen Mallorca; Valencia allà es vensuda;
la turba sarrahina,
mussas las armas, renegança gruny.
Ombra de mort s' estien ahens guanyan sas senyeras,
y a cada esperouada que ventia a son caball
s' escruixan los reyalmes y s' reien presoneras
illas, cintats, armats,
tot rey soberch y valedò admirall.
Cent vias per la terra, pel mar falló cent sendas
s' obra ab sa forta espasa o la proa de sas naus;
sos plers son las batallas, las acampadas tendas
abont sas fulles de gloria
vá escribindes en lo front dels xecis esclaus.

V' quest la m' pesanta del temps y greus alarmas
la espalda al gegant corva gno ohiu sa ven de tro?

—Eh! enmenys mon caball è aparelhat mes armes,
no s' cuixies que mori sia;
encara aliena en mi 'l Conqueridor.

Si, N. Jaume, si, gran rey, encara aliena, encara,
aqui, en mitj de ton poble, l' espirit que 'l periova;
heren de la victoria, la mare es nostre mare;
es la sanch de tus venas
la que bull en lo pit del català.

Y prech à Déu que may lo bruit de gens estranyas
vinga a torbar lo somni del àliga en són nius,
al crit que esparveraden s' arranquen sas estranyas
de la dormida tomba
brollarà flagellant ton gení alliu.

ADOLFO BLANCK.

—La casa al cantó,
la viuya al recò.
—Agafa fama y cálac à jaure.

MOMENT DE TRISTESA.

ASSEGUT A TUA BOCA....

Dolgas memorias de m' infantesa
Pienas de ditzas, d' olors suaus,

Que l' pur oratje d' esia vesprada
Dormint ja l' dia, per mon pit iran.
Tristas racanças d' uns temps que foren
Y que tornarme Déu no voldrá,
Veniu, veniu meureu las aïas,
Que l' soroll hasta p' el co' avifar....

Jo un auçell n' era rubilit de vida
De fe y de gracia, de llibertat,
Y ab l' armonia de las aubadas
Un cant volta pode' exalar;
Jo un auçell n' era... del niu surintus
Joyós y alegré pensi volar.
Mes no m' temia qu' en espanyarma
Batzers hi hauria p' entre 'is vinyats.

Batzers hi foren y crucels mes aïas
Ceuixir volgudens y l' cor tocar.
Ay! si ab més força punyit baguassen
Ni un raitj de vida ni hauria restat.
Are com tristia vie la meua ànima
Y ab la tristeza deis desiterrats
Desque marchias per lo temps foren
De m' infanssa las folias suaus;

Desque n' oloro novas poncellas
Que lo meu àngel m' en ha portat
Las flors primeras de joventesa
Que mitj postridas puden com vas...

Jo de vegadas tot solitari
Per las voreras de la ciutat,
O dins arbrestas atapabidas
Fujint deis homes que m' han matrat
Veixi acostar-se tot silenciosas,
De groch vestides y ab mantell blan
Las magres horas de ma existència
Que m' miran, passan, y lluny s' en vas.

Un vel ne portan de sarge negra
Y 'l cos cobreixen de peus a cap;....
Llavars ne xupa las mias llàgrimas
L' embat que s' granxa remorejant.
Jesus! ma vida com n' es corcada
Puis lo per vindre veixi nubolat;
Si l' alegría ne finch de fonder
Perque en la terra més m' arrelan?

Un temps me deyan qui' era la terra
Verge bont regalau rius estufals,
Ahi per mi s' torné montanya axuta,
Roca xafada per ferits llamps..

De fel omplida n' està eixa copa
Que s' anomena la societat,
Jo ne begudas qualques glopàdas
Y fins los baixos l' he de buidar?
Pech temps fa encare int me soreya
Y me ballava l' aigua devant,
Per mi desura, pau y armonia
La nit serena vestia als valls.

Are marmulans de mi los homes
Tal volta 'm signan veentme passar;
Los estranyas riuem, los propis duptan,
Los amics fugen de mon costat.
Bo únic de serne? Ferida l' ànima
En mans dels homes se posará?
Si l' ubdal cobre de senzillesa
L' ànima mia, «la poniàran?

Sembia que s' gira la mia fortuna,
Sembia que s' torna lo goig afany;
La tristó 'm menja, percut hauria
De m' esperança l' estel sagrat?

Oh recordansas d' etat fugida
Que bellugoses voltejau,
Venu, umpliuus mon cor encare,
Venu, sumiliuys encare m' plan;
M' plan rioleras y melancòlicas
Junt a las rocas d' aquesta mar,
Al clar de lluna, qu ixar sentirvos,
Are que guaito l' immensitat.

Palma 11 Agost.

JOSEPH TARONI CORTÉS.

L' HERMITÀ Y LO DIABLE.

Havia un home que feia penitència dins d' una cova, de la que no sortia sinó per arreplegar quelcomas herbetas y arrels qu' eran son nodriment, pus ell que tal volta era un gran pecador repenedit quan emprengué aquella vida feu vot de no menjar altra cosa. Assó y las contínuas oracions que feia devian ser acceptas a Déu, puig de tanti en tant apareixia un

àngel al bon hermité, qui aientat ab assó s' esforsava mes y mes en seguir aquella vida; pero ja veureu lo que succehi.

Un dia [no se sap si dies o hora de la cova] trobà un ou [y no 'es sembla assó estrany, encara que pels alrodadors no hi hagués masia ni altra casa y, per conseqüència ningú que creïs viram; pos en lo bosch may faltan auscellots que ponen allà hont se 'is antuixa.] Bonchs com deya, trobà un ou, lo cuilli, comensà a mirarsel pensant al mateix temps:

—Me 'l menjare.... Pero no, que trencaria 'l vot y Déu s' enojaria ab mi.

Mes als tot y las reflexions qu' ell mateix se feu, vensut al últim per la gurmanderia resolgué comeir l' ou.

Y havent foren los treballs, porque no tenint cap cysa, ni sisquera un plat, no sapigut com ferho; pero com hi ha homes qu' en tenint una fal-lera sempre 'n rumian una per vèncer qualsevol dificultat, lo saltari fent corre 'l magí trobà que ab un paper unitat d' oli podria fer son fet. Aixis anà; y si fou cuyt l' ou ab tareya, ab mes gola fou menjut; mes veus aquí que surt l' àngel y ja sia que atormentes al peccador lo rau rau de la conciència o que 'l posat del àngel li semblàs de mal flaire, lo cert es que eixigué espalmat de genolls en terra y exclamà:

—;Misericordia!... ;Perdiò!... Lo diable m' ha tentat!!

—;Menuda! digué apareixent havors lo mal esperit. ¡Jo? si en ma vida havia tingut asment de que 'lsous se poguessesen ferrat ab un tres de paper!

LA MATINA

DEL DIA DE LA MARE DE DEU EN VALENCIA.

Matinet de delícies—que el Malg adorna
Benedic mil voltes—la temps aurora.
Quan tu t' acodes—carinyos te deslige,
quan te 'n vas plore.

Filla mena d' ulls negres—y boca de àngel,

Qu' al clareja^r hui el dia—langeria t' alses,
Vistet apresa—que les guales ya canten
en la finestra.

Ou la dolsa armonia—de les campanes,
Qu' el primer vol del alba—sólen al aire,
Y lo contents—qu' al ouirles desperten
els pardalets.

Del balcó les ventalles—obri enseguida,
Y en el blau pur y alegre—qu' el cel se pinta
Voràs xiiqueta,—que ini el cel y la terra
Vistet de festa

Els carrers que en silenci—la poch dormien,
Al ouir les campanes—per punt s' animen,
Y vagues creixen—de la gent que irmania
les vens alegres.

De la Sén en la plassa—hi ha una capella
Ahont sa mes rica joya—guarda Valencia;
Verge divina,—deis valencians amups,
del cel delicia.

Apretem lo pas, filia,—qu' en punt de quatre,
Descubren al poble—la hermosa imáge.
Y ja me sembla—no calrà si una abullia.
dins de la iglesia.

Son les quaire, y a expentes—salves la porta,
Ja el reglet se fa estalles—y el órgue zona,
Y els músichs toquen—y a una veu mils de viuers
el aire aironen.

Mirala quan hermosa!—reina dels àngels
Sobre nubots de glòria—les seues plantes
Divines senta,—y en son pit d' assusenes
Deu se recrea.

Mira ve a la patrona—que nos amups;
Els teus ulls no se cansen—may de mirarla,
Que 'ls seus al vore—no hi han ulls que no ploren
llàgrimes doïses.

De la música 'ls ècos—hasta el cel munten
Y 'l incens y les roses—l' altar perfumes,

Y 'i temple brilla—pie de llums, mentre s diue
la primer missa.

El desvall que pena,—la viuda pobra,
El que salut desitja.—l' oefu que plora
Tots hui à Maria—servorosos li preguen
qu' els protegiuca.

Ans qu' ixcam de la iglesia,—tú, filla meua,
Que inocenteta resas—en mitja llengua,
Resa una salve,—que la millor plegaria
es la dels angles.

Fresca marge del Tarrà—per abont pasetja
Sempre alegre y hermosa—la primavera,
Ans qu' el sol crema,—els teus horis hui conviden
al mentjar fresens.

En les pèrbes qu' al salter—sembrà la sorora,
Dels jardins brilla encara—la verda alfombra,
Abont receloses—entre flora vaguen sempre
les mariposes.

Els tarongers que ostenten—florides rames,
Els clavelis y les roses—qu' al alba esclaten,
Sons perfums mesclen—en la viva fraguancia
de les il·lumeres.

Y 's delicia la vista—à l' cor s' esplaya,
Y 's nults se recreuen—y el pit s' aixampia
Respirant l' aire—que se riu en la fulla
tendre dels arbres.

Matinet de delicies—qu' el Maig adorna,
Beneida mil voltes—la teua aurora
Quan tu t' acostes—carinyos te desitje,
Quan te 'n vas plore.
Valencia

EDUARD ESGALANTE.

—Lo pagès a la terra, lo soldat à la guerra.

—Diu, al pagès, lo garrich:
«Arremola'm, que 'l fare ric;

mes quan m' hauràs arrancat
jo ja t' haurà arruinat. »

GOLOBA.

Quan senti qualqu' que murmura
d' es que no t' poden sentir,
pens que quan surt de ca meua
se 'n va a murmuriar de mi.

Si no vols que mals amichs
te fassan viure enganat,
no t' fies mai d' es que t' diuen
qu' està ben fet iot quant fas.

Te mir y te torn mirar
y no se com es això,
que essent de nen sa trua ànima,
es teus uys escampun loch.

Diuen que no' hi pet-haver
amor sense jalussa;
jo dich que no 'stima bé
es qu' estimant desconfia.

Desde qu' estim uns uys negres
pach dir que cego he quedat;
luny d' ells sa claror me falla
y prop estic enilnerat.

Desde ca-meua à ca-teua
ple de neu es camí tròb;
lanta es mèns pèus no 'n trapifjan,
com n' hi ha dins es teu cor.

Un àngel vaig somiar;
molt hermos me va pareixer;
quan à tu te vaig coneixer
en so somni vaig pensar.
Qu' eras aquell àngel bell
de lluny me vanis fer creuer,
pero de prop te vaig veure
y tu ets molt més guapa qu' ell.

La veritat amagaren
dins un bolich de mesúidas;
embays per l'aparició feyan
y els embays la descubrían.

Perque es dever així ho mana
à la guerra vā mon or;
si qualche batallia arriba
à mi 'm fetira també.

Un roseret me deixares
per recordansa d'amor;
sus llagrimas que me costas
em bastan per regariò.

Indiferència, es el límb,
desconfiança, l' infern,
amor tot sul purgatori
y correspondència el cel.

Si en el mon vola saber viuret,
no arribis mai a olvidar,
que qui 'l vol mal te fa riuter,
y si vol bé qui 'l fa plorar.

MANELA DAL'S HEBREOS Y SOAÍ.

Palms de Mallorca.

De la non ve l' on, del on lo sou, del sou lo bon y del bon
la forta.

Qui te llova fa estellas.

LA MORTA VIVA.

Morta viuenç qu' es
més ja la morta viva.

V. BALAGUER.

Desperia, 's mon, s' endressa triomfal la morta-viva;
los brassos, fet a trossos lo ferro que 'ls capdiva,
al cel alça llongers;
y l' enretinx a qui era sa mori grat espectacle.

les paumes del martiri guarda en sa mà, oh miraclo,
mudades en llorers.

Lo vert ram en la dreita, la clitra en la mà esquerra,
renova 'l glòrios cantich ab qui encisà la terra;
y en la superba front
lo foc del entusiasme, lo poig y 'l delit pinta,
borra ab fulgures flames la vergonyosa tinta
del ja oblidat affront.

¡Jo 't coneix, oh madona! Tos cabells d' or cenyia
corona d' engiantines y roses, quan un dia
ab mots de sucre y mel
d' amor y gentilesa dictares al mon regles,
y l' ombra il·luminaves d' aquells boyrosos segles
ab un sova del cel.

Te, ab banda d' or y seda, del paladí creuhaves
lo pit valent, y ab símbols de fe y valor pintaves
son colpejat escut;
ta sempre, quan venia la nit de del cobertí,
en los castells tenies una finestra oberta
al gemecant llant.

Sens pór à rey ni à papa, garrida, solta y lliure,
corrent palau y plages, mesclaves lo foll riure.
al delitós cantar,
y als pobles y a llars principes les veritats dels sabis
ab grans rialles tu dies per los goitxos llabis
del uplandit joglar.

Oh filla primogenita de l' antigor llatina!
Deix benavymals trovaires sularana reginal
(Mestra del Gay saber)
si en les mans faigueres geits d' una dura rassa
la clitra engalanada de flors, d' un cop d' espassa
a trossos varen fer;

Sí furients arrencares a ta front de poeta
la corona de Isaura; si flagelada y necta
per esser mes amardit,
dels palaus y dels temples, com una esclava ignoble
al carrer te lluren pera envilir al poble,
¡oh Musa de Ausias March!

No, no 's gisla paurosa dintre les nobles venes
la sanch de los teus avis, ni en ton cor plé de penes

si esglayà l' esperit,
perque en cibdals y en viles, en planes y en muntanyes
lo bon poble escalfant al foc de ses entranyes
l' acorona en son pit.

Allí, dormida al sombre d' humil trespol de palla,
als ecos carinyosos de popular rondalla,
à un altre jorn millor,
entre daurats esmorzalls d'amor y jovesesa
tu ànima volava, en triple foc encesa
de patria, fe y amor!

Y d' aixe jorn l' acobada punteja ja, ah madona;
com al cavall de guerra ciari que lluny ressana,
avuy i' ha despertat,
veu que ab aconsi prophetich apella nova vida,
y al art y à la saviesa, y al seny y al geni crida:
«Liberat! liberat!»

Veu santa que ensems pinta, pera enoldir als pobles,
los himnes del pervivirte ab les antigues costums;
ubracadora veu
que al mon li diu: «Germades seu sempre les victories:
vingan, vinean, pueyes, y de totes les glorias
la gloria del hum feu.»

¡Oh Maria dels trovaires! Oh Vergo llemosina!
Al grai appel responga vuy la cangò divina,
y al cantich dels germans
unix la veu dolcissima que l'mon recorda encara
y que de non à rebre gofíos ja se prepara
ab picaments de mans.

Teodor LLORENTE.

Valencia.

MORA CANTÀ.

Eran dos germans; l' un vivia à Barcelona, l' altre a casa seua à Carledés. Tenian lo pate ja vell. Una tarda l' que s' estava à Barcelona quin era l' cavaler, reb una carta del hereu en que li deya lo següent:

«Estimut germà: sabràs com l' altre dia trobantse'l pare dalt

de la branca de mes amunt de la figuera del clos, li va caure à terra 'l jech; y sabràs també com per major desgracia lo pare hi anava dins, resultant d' això qu' ab la caiguda 'l jech se va escripar y 'l pare va morir.

•Sabràs també com la truja 'ns ha estretat deu garrius, y la vaca un vadell, y com la gossa—la Coloma—se 'ns ha tornat rabiosa y l' hem haguda de fer matar; de modo y manera que, entre 'ls plors de las donas per la mort del pare y de la gossa y 'ls crits-garris, tinch un cap com tres quartans. Quasi estich mes malalt que 'l burro, lo qui va coix de una pos que se clavà en la pata del davant. Vina prompte; ajudam a portar al coll tantas desgracias de un plegat, que 'm tenen mort. Sobre tot porta un bon manescal perquè 'm curi 'l burro que, diensà que està malalt, ni esma té pera etxegar cossas a les que hi era tant aficionat ahans. Si sabes un dissecador portal, perquè la muller vol que li fassa dissecar la Coloma de totes passades, (Com que la estimava tant! Aquí sempre estem parlant d' ella).

Lo pare ha fet testament. Ha mort de la caiguda no 'ns ho creyam que 's moris tant ablat. Sa mort la hem plorada molt: nos ha dolgit tant com la de la pobra coloma!

Adieu, no t' oblidies de ton germà que t' estima de tot cor.

PERE.

LAS DARRERAS PARAULAS.

Los mòts darrers que llansen—las tremolantes bocas
Deis homes que ja ne finan,—quan prop la mort se troban,
Son mòts que no 's comprenen,—paraules son confoses,
Paraules que ab misteri—en l' aire, en l' aire volan,
Travessan las testíadas,—i tot l' espai recorran
Buscant seguir estalge—per esperar la fosca:
La campanar rojenç—posada 'ls don molt bona
Que n' es un lloc sagrat—y al cel s' agulla toca.
Devall de las campanas—en ell s' acullen totes,
No surteu, no, de dia—que, ab por y com à mortes,
S' estan prop los botafis—tan mudas com las boyras
Qu' ab blanch mantell cobrençen—à las cayradas rocas.

Mes quan la nit ja estén—pèl cel sas negras boyras
Y arriba l' hora baixa,—y las campanas tocan
Llantisantne sons tristissims—que nostre cor semóhusen;
Las veus esporuguidas—lo llach prest n' abandonan;
En mitj l' espay se llançan;—corren al poble tornar;
Las portas atraveasan,—y ab calma n' entraonan
Als pares y las mares—als fills germana y esposas.
Lo que volian dilishi—aqueells que en tomba dormian;
Als uns d' amor los partian,—concellis als altres donan;
A tots de gran tensió—llurs cors per sempre n' ouiran;
Y quan quelcunas llàgrimas—deis ulls dels qui n' escòtan
Dessus las veus ne cauen—que las recullen totes,
Llavors desaparcixen,—amunt depressa volan.
Puig sols aquellas llàgrimas—que 's fan perlas hermosas
Son prenda que 'ls hi illura—del Cel las altas portas.

ANTONI AURESTIA Y POGAN.

—Pintura sol y Señor, com mes de Huny les miris millor.
—Lo qui jeno y no treballa molta copa badalla.

ASPIRACIO AL INFINIT.

CANT.

La primavera, Phorta y lo socà verdetja,
les flors obrin ses calçers al vent que les uretja
y revolen al cel les papellones
llumi ses ales d'or;
En son espill movible la mar quieta espurnetja,
del cel lo cortinage ni un sol nubol sombretja,
y se sonria alegra la natura
ab son florit verdor.

Magnific espectable: en mitj de la montanya
tot quant en ella brilla als alegría estranya
s' aubeura de los pits de la natura
en lo placent caliu;
Seis lo Rey de la terra, sois l'home no accompanya
este concert de gotjos, sois l'home no s'apanya

pern esta festa, sols el home plora
quan la natura riu.

Darrera de la dona afanyós l'home corre;
desprecis, sacrificis, no hi ha res qu' ell s' aforre
pera omplir ab l' afecte de la dona
lo tou ample del pit;
Y ella corresponentia als sa passió el socorre
y ell... ven caire à terra la bufanera torre
de la esperança, que quan es goljada
torna el cor à fer huit.

Al amor de la ciència, qu' al home despert sega,
de nit, de dia, sempre estimulat s' entrega
ab lo desitj de conquerir com joya
la fulla de llorer;
Y son front à cenyirse eixa corona aplega,
y eixa enganyosa dilia y eixe llorer rosegà
la envetja, que ab sa baba verinosa,
escup à lo saber.

De la ambició ab les ales putjar à molta altura
ab inquietut indòmita destija la criatura;
ser, dominar jagant sobre la terra
via en clero desvel;
Y llanger vola y putja, putja sense cordura
y, ya en lo alt, encara la planta no assegura,
caner se veu al fondo de la terra,
sense apiegar al cel.

¡Amor, ambició, glòria, triangul de la vida
qu' al home oferint goljys y placers sense mida,
quant ell desitja ab vostre triple cara
sonrientes li oferia!
Despres qu' el home golja vostre illusió mentida;
¿perquè futjí deixanills la seua anima huida,
com fagi un vol de jòvens oroneetes,
deixant gelat lo niu?

¿Qu' es lo qu' el home busca en la deserta terra,
si una darrer d' altra ses il·lusioens solerra
la trista veritat en lo sepulcre
fondo del desenfany?
Y vol lo que no l'omplí, y desitjantlo erra
y perseguint fantasmes la pau del cor desterra....
¿perquè, si eixos placers sols son fantasmes,
tindre per ellis afany?

Este desditj persone que fa nostre còr hatre,
este ball, que no es calma y que no es pot combatre,
quò cumplires no pot may en la terra.
perquè lo cor nos ball?

Si en este mon no s'ompli y s' ha d' omplir en l'autre,
perquè ia lluita humana arriba al home à abatre?
Com busca asi el lloret de la victoria
si en l'autre mon se cult?

Es perque s'cren el home creat pera la ditja,
y creu qu' ha de trovarla en lo mon que trapitja
y sois le sò en les cases de la terra
y may mira allà dalt.

T' i mon es lloch de llagrimes, es lloch de la desditja,
y lo que t' home busca, lo que t' mortal desditja
brilla darrere deixa blava estera,
ab son etern esmalt.

Nit fosca à mi m' ruedefia y joh Deu del cel! et pregue,
pués que m' arrastre ongo, qu' hasta mos ulls aplegué,
perquè s' apauya en mes pupilles lervolins
un raig de llum de fe;

En la mar de lo ducle desesperat m' anegue
yo no sé alont va la barca en la que yo navegue,
no porta rembo, ni timó, ni braixola,
sols que navega se.

Yo veig la primavera que reverdit goijosa,
yo veig que la natura plaser y goig rebosa,
y canta alegre en acordada música
tot lo que en ella viu:

Oh, mon Deu! yo vulch creurer; mon ànima duplora
prisa com sarcasme, eixa alegria ruidosa;
pués, quan dels ulls del home cabuen llagrimes
naturales riu.

Oh mon Deu! yo vulch creurer; ab sò desitjo viure;
del duplo, que m' ofega, tracis de vorma liure;
calga del temple la cortina tremola,
vetja a ta majestat:

Vulch que la fe m' inspire tot quant yo puga escriure,
vulch com si jo sol, qu' empegs, cercol etern descriure,
vulch respirar en ta infinita atmosfera
la teua eternitat.

JASINTO LABAILA.

Tethom castiga la mala muller menys aquell que la té.

TANT DE BÓ

Ma mare agonjava...
son llavi febreusenç que tremolava
me feu un dois patò...
—Es un recert que 't deixo...
Si anfrisses fill meò, lo que sufreixó!—
—Ay Mare tant de bò!

que cecar no patria
lo que patirme fa vostr' agonia...
que 'm more de dolor...
que si ab la vida meva
pogués à vostra pena posar trèva
la daris ab amor!—

Los ulls se li enfosquian
y al cel però sos ulls se dirigian,
resava una oració.
—Si l'món plegats deixessim
y al cel ab dos abraçadets pogessim...
Ay Mare tant dabant!

Mes ay ja la vestiant...
ja dinter de la caixa la cloquiant
Mirava 'n ja abatut...
y a cada martellada
ma animeta deixava atravessada
un clau més punxegut.

T quan se l' emportavan
la gent que son entierro contemplavan
de mi devan alvó.
•Mireus del fill la cara...
gatus té de morirne com sa marea...
—Ay Mare, tant debò!

Al cementiri arriyan
y de pàssa l' portal, crudels ne privan.
No se entiendre perquà.
Tusser si n' es que encara
mort no sò com ho es ma pobre marx,
deixeu ja 'm morirel..

Ja hi sol.. ma mara 's queda
pera sempre llancada en tomba freda
mon cor hi tanco jo,
mon gaig, ma dixa bella...
Si lo menys pogues tancar-hi en ella!..
—Ay mare jan de hot!

Josép Roca i Roca.

LO FRARE LLECH.

Tornava un frare llech de fer la aplica de les curitals y 's dirigia cap al convent ab un bon sarro de viandas y unas butxaca plenes de diners, quan veuse aquí que al atravessar un bosch se troba un lladro que plantantli una pistola als pits aixis li parla:

—Alto aquí, vingan los quartos.

Y encar que l' frare tenia gams de defensarie , tingue de deixarho corre, denchs l' altre anava armat de dos pistolas y ell no duya niun mal ganivet. Aixis fou que's va deixar pendre tot lo que duya.; mes quan l' altre se'n anava ab los quartos, llavoras lo llech cristià:

—Vina, li dix , escolta : ara ja que m' has robat m' haurias de fer un favor.

—Parla,

—Si 'm presento al convent aixis com aixis, sense un xavo, no voldràn creure que m' han robat , ans al contrari posser de mi suspiten y 'm dongen un fort càstich. Si al menys pogés probarlos que me hi defensat llavors los convenceria.

—Bé, què vols que fassa?

—Mira, ja veuras.

Lo frare Bech se estripa un borsó d' hábit, se deslliga 'ls cordons y s' esbuila 'ls cabells.

—Ara, afageix tot presentantlli 'l davant de son hábit, pega un cop de pistola aquí: axis me veurán ab la roba ab desordre, traspassats los mèus hábits de balas y no dubtarán de lo que 'ls conte.

Lo lladre tot rient etjega 'l tret de la pistola y forada 'ls hábits del freci. Y gira caa.

—Esperat, li torna a dir aquell, voldria que 's vejeu encara una palpable resistència. Ja veuràs pega un altre tiro aquí.

Y li presenta la caputxa. L' lladre s' treu l' altra pistola del cinto y quan! d' una altra pistola li travessa la caputxa. Y, com se gires per anarsen, li lloech altre cop lo cridà.

—Espera, si diu, ja n' tinc prou desgracia; més si 'm volles pregar un altre tiro aquí.

Y li allarga les alforjas. Lo lladre se 'l guanya de cap a peus.

—¿Qué 't pensas que só una jugalma pera divertirte ab mi? li pregunta.

—Bés d' això. Si savias lo que 'm espera al arribar al convent.

—No 'n tinch cap més de pistola carregada.

—Bé, al menys una colifolla: una horqueta ab un ganivet.

—No 'n tinch...

—¿Na?

—No.

—¿Vols dir?

—T' ho jur.

—Ah! pes dir que no? Pots espéra.

Y arremengantse 'l frare s' tira a damunt del lladre y apres d' haverlo afartat de botafocades, —perque 'l Bech sabia hont era sa mà dreta,— li prengué tot lo que robat l' hi havia, y tirantill las pistolas descarragades al fons de un torrent per hont n' passava molta alga, se 'n anà tot fresquet cap al convent, ab las alforjas plenes y las butxaca pesantes.

CONCERT DE L'^o ANIMA.

(FRAGMENTS.)

I.

¡Perque sospitas, cor meu?
¡Cor meu, perque vistes llàgrimes?
Resignat, ja es temps, resignat,
Y espera y confia y ama,
Que la mort no es mort, es vida,
Es vida para las animas.—

Allà, enllí del Paradís,
Un anima hi té posada:
Es l' anima de una nina,
De la meva enamorada,
Pot ser prest la veuré jo:
Pot ser abdos serem àngels!
Resignat, doncha, cor, resignat,
Y espera y confia y ama,
Que la mort no es mort, es vida,
Es vida para las animas!

IV.

Rivas del Sávera,—per sempre adéu!
Allà, en la terra—dels tarongers,
M' asymetria plora....—Sávera, adéu!
Tas claras avgas,—fillas del gel,
May mes sus ellos—veurán lo lleny
Que si trist poècia—grouxava un temps!
Ja en tas rieras—hont lo pi creix
May mes, oh Sávera,—le cantaré
Las cansonetts—del pais meu!
Lo lleny m' espéra,—lo Mistral ve,
Demà, quan surti—l'adua riguent,
Veuri las costas—del brau Frances:
Dins jorns escasos—mon pais veuri;
Y allà, en la terra—dels tarongers,
La bella verge—que ha l' amor meu
Ó morta ó viva—l'abrazzare.

Sávera 't deixo:—per sempre adéu!
De tas montanyas—un cant ne se

Que hi portà un dia—mari islandes;
Com ell estiamo,—prés de dol greu:
Pau, fill, done—la patria n' es.
A ella retornó:—camina, lleny,
Vent mort, oerja,—mar, tensió quiet,
D' ana' à ma terra—I' hora ja n' es...
La patria 'm crida. —Sívera, adieu!

VII.

Baix al fonsal ara hi brilla
Del soch—foll la blanca flama:
Baix al fonsal ara hi brilla
Per la tercera vegada.

Campañas, lloques a morts,
Togues, a morts, oh campanas,
Qu' a cada flam que 'l soch tren
Un nou n' anima ne pasea.

FRANCISCO BARTRENS, de Ross.

Londres, 1867.

—Quan de mal ve l' anyell
mal profit fa la pell.

—L' ase fa un comple y 'l fragiuet un altre.

—Ancell passat
no es engabia.

AL PYRINEU.

Gegant que l' arrebooses ab brus manell de boyra,
Tapant, com plé de canes, lo front cubert de glas,
Al que llavrons nuvols, que fins la lluna envolgen,
Ab lur visloses ones, servixen de turbant.

Entre nacions veïnnes, com qui partix la terra,
Des de una mar los brassos llargant fins l' altra mar,
Jo 'l veig, idat de pedra, guardant lo sacre thermes,
Com fill de nova Egeria, lo pus gran deu thermal.

Car tò à la patria meva; malavirada patria!
Enclous dins de fort límit, ah poderosa m'a,

Mentres, puntals de roca, los clins de les muntanyes
Senyalen torta ratlla que l' hom no pot borrar.

Lo giny de les batalles, lo giny de la conquesta,
Mas que 's nomene César o 's diga Cariemany,
Quan fins los peus aplega, quan alrevit te mira.
Sab que, per gran que siga, may es, com io, gegant.

Be ho diu per la muntanya del vent lo so en les clines,
Be ho diu de *Bonsecrables* lo trist russo en les valls,
Abont de discordia eterna concita bruna thea
Lesombres paboroses de Carpis y Roldany.

Puis tu, infernal fantasma d' aquella heroyca Huya,
Lo greu recor senyales d' un jorn à Francia abriach,
Y des llavors ens era la rallic ja vermetta
D' aquella sangiant fita, renoves ab mes sanch.

Ab sanch qu' alsa barreres majors que les muntanyes,
Ab sanch qu' enemichs torna los qu' eren bons germans.
Ab sanch que, quan los setgues la pan ab l' util porten,
Abys fa de la rallic qu' els setgues van borrant.

« La *Pau dels Pyrenseos* » així la història apela
La humiliació de Espanya, sus desastruch reynat,
Quan no de Mart ab armes, mas d' Himeneg ab lassos,
Lo nom d' *Pau cubria dominació d' estranyos*.

Un jorn lo rey de França, creent ab ells nugarie
« No haurà ja Pyrineus, digne, de huy en avant; »
Mas lo desig alcansa about lo poder no aplega!
Y ben tost Catalunya digne: « Pyrinens hi ha. »

Hi ha Pyrineos d' hon baixen exercits vers Girona,
Y d' hon com flama devallen vers la ciutat comptal,
Que ab fum de son incendi, bras oy contra Castella
Esempsi que contra França, escriví en son cel blau.

; L' oy de germans « apaga: mas no l' oy entre pobles,
Que al si rebenta en flama al bef de llibertat!
Alxis Espanya tota, sentint ja les cadenes,
Contra 'l Colle del setgle com un sol hom s' absa!

Si del combat la flama damunt los front flametja
Es car ocult tu guardes no altre foch sagrat:
Lo foch de l' amor patri, lo foch d' independència
Quis tu, com Vestal Verge, tots temps estàs veillant?

Mas pahors fantasma, o inmaculada Verge,
Tantot sprit de guerra, tantot angel de pau,
Jo 't benbehixot y t' amo, car de ma fe y ma patria
Ets it Gegant Vigia, per Dèu mateix passat.

Car els lo continuo que das de « via fora »
O de « desperta ferrus » lo crit, d' ho al altre espay.
Y del caigut refugí, mentreis la lluyna passa.
Asil seguir li prestes al poher desallral.

Llavors els atalaya que des de llyons divisa
La negra nuvolada que arrasta l' huracà;
Y quan lo llamp rebenta, y quan lo tro ressona,
T' pares en sa via la furia d' eixe llamp.

Y sols sos tu trasmonta, com aliga atrevida
Un esperit qu' enllassa los cors de sú y de lla,
Qu' essent han te per branques : la LLENGUA LLEBOSINA,
Lo Verb de CATALUNYA, la parla sudvensal.

RAFEL FERRER i RIBAS E.

Llegida en Montserrat, lo 9 de Maig de 1888.

—Dèu nos mantiña nostre senyor per por de pitjor.
—A bossa seuus diuers digaill cuyro.

ALS FELIBRES DE PROVENÇA Y CATALUNYA EN LES FESTES DE SETEMBRE.

Car hi quindatudo seculari
Il si tempresto d' sis esglésies
An ben mescla il pople, escialla li canalla.
La terra maire, lo Natura
Suauza toujours se poutaduro
Des mems lat na pousa dura
Toujours a l' utiliss domara l' ali illa.

F. Mistral—Calendari.—Cast. I.

Germans, si en la nit fosca lo vent mastral fuetje
La nostra mar y frona y el llamp groguenc flameja,
Les barques peixadores à qui sorpres lo temps
Llavors les unes d' altres fagen miuvant les veles,

Pero en les prores doen llums com à grans estrelles
Que apres les fan juntar-se y al port tornar ensempe.

Germans, quan ve la seopra enyida de llums blancques
Les aus del cel aturen son vol sobre les branques
Y allí romanen mades fins que despunta el sol;
Pero quan l' aurà esquexa les bolres del boscotje,
En grans cubarts joyosos reprenen son vialje,
Y les que semblant cantos s' enlayren ab just vol.

L' oratge dels vells segles foll ha esbargit los pobles
Del nostre antich reyalme, y avuy les vostres cobles
Llums son que 'ls fan juntar-se com en la mar les naus.
La esparsa del poeta es crit que 'n les muntanyes
Tramei l' au viajera p' el matí à ses companyes
Pera allunyarse totes cercant los cels més blaus.

Jo, endormiscat à l' ombra y embriasi ab la dols flaire
Que, tarongers y paumes viurant, me porta l' aire,
Olzch vostre ves que 'm sembla ressó del aviar.
Y em ve à l' eament la glòria dels jorns passats, y ploré
Quan en lo carner cerque los morts per qui m' anyore,
L' host coratjosa y saiva de nostres sofiges d' or.

Roma lingüé dues filles, y quan als irats glavis
Dels goths caigüe naixuda, ab tremolosos llavis
Cristà les dues germanes prop de son fill d' esglay.
— Provença, Itàlia, els duxa, femme en tot temps reviure:
«Lo grat parlar, la forsa, lo seny, l' espirit llure
•Dels grans hereus de Roma no 's despariran may.»—

Provença ab Catalunya e Itàlia son besones;
De l' una al'altra platja van les mateixes ones
Com dols bes que 's trameien, penyura de la pau.
Surten de Roma els Papes y en tu, Avinyo, son hostos:
Y el maleix vent alunya por les mateixes costes
Ab lo vaixell de Genova la catalana nau.

Cresuta en Orient llyties ensempe sos fills de ferro,
Provanca es nova patria del Dant en lo desterro,
Y en sois vergers à Laura trova son doic amant.
Avuy, que apiega Itàlia ses esventades cendres,
No 'ns deliteu, poetes, ab cobles al' amor tendres;
Los que 'l lloret corona dels pobles van davant.

Ab freda por la mare os lo socoll de guerra
Que avuy quan los Reys passen, ompli feresc la terra,

T el avi trist oyira sos nets junt al escò.
Vuy, quan passen vosaltres per les joyoses viles,
La mare al nin vos mostra, y el avi ensira les filles
Així son liras per darvós pionant sa bendicció.

Amen: en tant que assoleix per la deserta riva
Jo vaig, somiat a colles que flus à no mi arrixa,
Junt ab la marxiada, de vostres veus lo cur.
Daura lo sol les planes; cauen dels oms les fulles,
Y els pampols arrebassa com à mortos despulles.
Be així que à nos ensomnits, lo vest de la Tardor.

Germans, lo soll oratge dels malavirals segleys
Pot barrejar los poches dictantos noves retges
Y esclarafar de dues rases la natural confi.
Mes tú materna patria, sempre à tus fills allelys,
Y els durs pits de la terra doneu semprej, joh poches!
A la olivera antiga per cada l' oli fi.

V. W. QUEROL.

Valencia 1º Setembre de 1868.

LO XATO.

Deya un pobret que demanava caritat à un cavaller, que per cert era ben talut:

—Gracias cavaller. Déu li conserve la vista y la claretat.

—Y ¿perquè la vista y no altra cosa? preguntaua 'l cavaller.

—Perquè, responia 'l pobret, si arribés à enfosquirsoll 'l sentiment de la vista no podrías pas portar ulleras.

A CATALUNYA.

UN RECORT Y UNA ESPERANZA.

I.

Nou se naix, senyora mia,—de la teu cel sota 'ls ralgs,
ni la llengua que la paries—es la que jo sé parlar;
pero hi ha en les meves venas—part de catalana sanch

v. "Is vents de vostras montanyes—alé! m' donaren molts anys.
Nos primers amors mai xquerem—al remor de vostra mar
y amor llavors me parlava,—me parlava en català?
Era molt rossa nineta—molí rossa y ab los ulls blancs...
6. Abont son recorts de ma vida?—Vulich lo meu front, si os
y en mon pit grabéu l' imatge—del le perdut, no oblidat...
Per xo jo, gran Catalunya—so entusiasma dels teus llares:
quei peccats de tons postas—los són dels omillars.

II.

Més enllà, seguint las onas—que volta l' Mediterrany,
hi ha un jardi de flors eternas—qu' adoravaen en somni grat.
Abont canís la poesia—acorts que no 't son estranys;
es la terra ahont la germana—en dolça indolència jau.
València, qu' avuy s' aixeca,—com surintue en sobresalt,
obuint ta veu afanyosa,—que li crida: avant, avant,
La qu' al mil llaços de glòria—à la unida en les estats,
sa grandesa a ta grandesa—ab llaç de ferro ha ligat;
la qu' à la veu de la pàtria,—à que sorda no fou may,
respon per los seus pochos—avuy de los teus al cant.
La que, nom Llatzter, la Berugia—del aragonès realm
dessaterra, ferma vida—al muri esperit donost...
Per xo d' aqueixa creuhada—obscur y pobre soldat,
cantarte vulich, Catalunya,—jo cuiusista dels teus llares.

III.

Vulich cantar-te, y, gran seyora,—non so mestre en lo
cantar.
Cantarte en la teva llenya—qu' armonias ti tan grans!
Jo canto com l' ancell canta,—seus sapiguer perque hu fa,
que ni en aquells punts s' altra—moo deslig de llibertat.
Lloey qu' al sentiment donareu—los homens, jo no 'n sé cap;
jo canto com l' ancell canta,—el cel sa veu enviaest.
Hi ha en lo meu cor una corda—à punt sempre de vibrar
y ab ton nou crit, Catalunya,—aqueixa corda has tocat.
Per xo, trovador qu' abliagrimas—vaig los meus passos regant,
avuy de las penas mevns—m' absenta un moment lo fat,
y 'ls ulls fixos en l' llena—qu' en un pendó veig brodar,
ab violència ressonan—le mon cor jas llatits brans.
Per xo huy à ton crit d' alerta,—qu' es lo crit d' un cor ger-
ma,
respon la veu apagada—de mon pit, qu' es pit lleial.
La veu qu' un recort me portia—de goigs y sospira passais,

unit ara à una esperança—qu' à l' ànima meva atrau,
la ven del qu' es Catalunya,—entusiasta dels teus llurs
y de la nova creuada—obscur y pobret soldat.

JACINT PETRÓ i DACRE.

València, agost 1858.

A pare y mare, puja la escala;
à germana, digas: «jofa!»
y à nebrot, fora del tot.

A UNA TOMBA.

En lo camp una tomba hi ha ignorada
abona una nina hi jau, mori oblidada
y llàgrimas del mèm no pogué haverlae:
en cambi... cada dia la rosada
sa tomba rega ab un riuixal de perles.

JOAQUÍN MARÍA BARTRINA, de Reus.

L' ase pensa d' una manera y l' que l' colca d' un' altra.

CHANT DE MORT.

Finà lo temps | qu' amava aytant lo viure:
Ja no te 'l mon | puebres per l' arma mia:
He ja perdut | job tas! qui be 'm volta:
Huy don comenc | j' a mes plors per may riore.
La mia amor | huy tu' ha letjal lot sei
Mostrant haver | de doxa la natura;
Pot lo fosser | cavar ma sepolitura
Car no veuri | siemá com ixca 'l sol.

Qui es hom que via | ab aytal desconsol
Amant allò | impossible à consagret?
Qui es l' hom mortal | que mostrar deu alegre
Havent lo cor | marcat e ple de dol?
Si engany coneix, | qui serà lo donzell
A qui plaurà | per beliera la vida?

Si vegè un jorn | sa esperansa fallida
Quin hom trobar | potà lo viure bell?
Que may hagues | bollat lo meu cervell
No s' hagues may | escaffat lo meu cor!
Malchit jorn | acell que sentí amor,
E que jaqui t' | estat de bon pouzell!
Mills forca estat | que mort hagues trobada
La jorn matisx | que 'm faren fill de Christ,
E axis sens fe | any no m' hauria visí,
Ni ab lo cor sem | ni pensa gèns tortada.
Al pit ab goig | doní a l' amor entrada
Car los escuts | del men se coneixia:
Car creya que | lo que del cel venia
Deuria ser | cosa de mal llorada.
Huy per mon dan | coneix qui es amor:
Amor, gran mal | disfressat de boresa
E aco 'u puch dir | als homens ab certesa
Car se quina es | e quinia s' amargor.

Com lo vassall | que 'n somni 's crav senyor
E despertant | compresa que 's de rebemusa,
E plora trist | com considern e pensa
Que seu engany | acell estat mellor,
Aixi també | ja creya que l' aymia
M' aymava o veig | que fou l' amor engany:
Si amor fou fals | dins lo terme d' un any,
Mentida es tot | marcho la pena mala.

Ab mi no 's pot | comparar hom que sia
Pois que del tot | ja finí ma esperansa:
Be 'm marnyell | com matzines o llores
No pasà fi | a mon viure en est dia.
Entre 'is mortals | larch temps visquí ab consort
Sens cap esment | de pena ni fretura,
Mas huy quo veig | mia pena sens mesura
Be am morir | despugat d' aytal sort.

ENDRESSA.

Lir entre carts, | un temps l' estel del Nort
Força per mi | llorantme dels escolls;
Huy quo brillar | no 'us venhen los meus ulls
Miracle gran | serà qu' arribó a port.

TORNADA.

En desesper | jo vaig clamant la mort
Tant ma dolor | oyir en inmens gran:
Si viure doch | sense consort ni pau
Serà morir | lo men pus grat deport.

RAMON PICÓ Y CAMPANAR.

LO CABASSET Y LA GUARDIOLA.

La Mònica pren lo tistell y se'n va à la bocaria qu' està plena de gent.

—Vaig depressa; despatxam abiat.

Un bell pich té la carn pesada 's fica la mà à la boixaca y trau un grupal de monedes d' or.

—Te pagare demà, illa al carnicer, tindria que bescambiar cinqu duros. He anat à cercar diners à les foques y, i sabo qu' ha succehit? qu' en lloc de ficar las mans al cabasset dels quartos, l' he ficada dintre de la guardiola hont hi tinch l' or.

PEL ALBUM DE MONESTIRAT AMICH Y CONDEIXEABLE

En JOSEPH MONTERO y MARTÍ.

Que escriga, dius, en l' album, «Que 'l podrà dir ma musa? Ma vén enravallada sola parla ab gres esforz; ma ploma, amich, es débil, una pensa obra confusa.... si ho proba es per cumplaire'l, evocare recorda:

Sis anys ate deu ferne que 'ls nostres cors justarem, baix la mes santa idea tractant de marxa unita, sis anys deurà ferne ara, que en germandat entrarem è indebillables nusos lligaren nostres pilas,

Sis anys? que hem vist transcorre com ràpida cepella duent l' huma llenguatge d' un pol al altre pol; sis anys que han brillat fulgits com lli l' alegre estrella, que demalins y vespres segueix lo rugenç sol.

Cosí flors que en un llist naixen y un sol mateix las daura respiran iguals ayres y 's guayan igual cel; nudrintse d' una sava, grouxantlas iguals l' aura quan llurs perfums harrejan oferis en gats de mel.

En ellis penes y glorias n' havem tingut comunes y en una fuit mateixa nostre anima hem hanyat, fatigas y gaudibns per tots han sigut unes pels dos igual empresa, pels dos igual constat.

Com no' si de la ciència los pèlachs recorriam,
galantnos ignals pràctics la mà del nostre seny?
si del saber las galas, per unich nort teniam
infant la nostre loma lo vent que la Fé empony?

Nostres esprits vagavan, quan lo camí empenguerem,
de una reserva frida per la foscor y 'l fum;
quau d' amistat, la teya, encendreus vegetrem
que ab viva flamarada brotava a dolls la llum.

Y 'l soch aumentant sempre guardat dintre las aulas,
sagrari d' nisa espurna del Cel, que Geni 's diu;
veyem com si P. atlassesen del mestre las paraules
que viu al entrà en elles, n' es al sortirlo' mes viu.

Los regueros que 's trovan gromaçant ayrosa nimfa,
tals hem estat nosaltres; al encontra'ns abdes;
n' havem format goyoas la rin de clara límpia,
que amor espietjantne, rodols magestuós.

Mes ay! que als rius ne tallan resclusas que trav-doras
à llonyadans terras llurs ayguas van a dur,
y un cop ja separadas llurs perles brillidores
fins en la mar no arriben li flas de cristall pur.

Qui sab si vindrà un dia que, triades ay! de creure,
que nostre anio ne treuquen las illes del cruel fat;
qui sab si com las mias no 'ns tornarem à veure
hins al anà a juntarnos al mar d' Eternitat.

Oh! si aixis fos, recordar!, quan vegia esta ralla,
de la gospira immensa d' amar que en ella hi va;
recordar, si, que 'l porta fins dintre sa mortalla
quan de tuthom s' oblide de tu 's recordar!

May 7 de 1867.

JOAN MONTSEGUAT Y ARGOS.

— Per que 's diu tan mal de las donas?

— Per la mateixa raó que 's tiran pedras als arbres als
carregats de bona fruita.

AUBADA, Y POSTA DE SOL.

Donchis que ho fa usimeta meva—que t' plagui tani la tristor?
Perquè t' ensuja la vida—y pensas sempre ab la mort?

Que n' es d' hermosa l' aubada—bella la punta del jorn!
Quan dalt del cel de vergonya—la darrera estrella s' fun
Y la lluna engelosida—s' amaga y pert sa blancor,
Al bell cim d' una muntanya—surí lo primer raig de sol
Pur, hermos com sortiria—del sonris del Criador
Que pescant feu les estrelles—y rient feu exi 'l sol
Donant las gayas tintas—de la gloria, rosa y or,
Coloreis qu' ayma la terra—perquè del Cel son recort.
Pensó riu al trench de l' aubada—y plora a posta de sol.

L' aucelet de tota l' aua—teau lo cap y tot joyos
Un himne cania al nou dia—joguer feu saltitons;
Y endressa sos finas plomas—ab lo bech, per darse al vol
Que las auras ja l' esperan—per baixantjar son cos.
Y 'ls angelets que llavoras,—deuant los nins dels bressols
Que ja s' despertan sus maros,—setu van plorant d' aquest mon
Pan cauter sus llagrimetas—dins lo calzer de las flors
Que s' valudan rioleras—del sol als primers petons
Donant sos perfums al aire—tat dicentse: "Is seus amors.
Tot sonris, tot s' engalanen;—lo riu serrita mes dol
Perque sus avgas y arenas—las daura la llum del sol;
La fonteta salitaria—te llavoras mes frescor.
Y 'ls arbres de son brançatjo—fun sortir canticha de golg.
La campana de l' hermita—sembla que té mes bon so,
Y 'l cor del home s' aixa—mes pur del fons d' aqueix mon
Y un himne ardent de Roansa—y una pregaria de amor
Canta al Deu que feu l' aubada—la llum, l' aucelet y las flors.

Be n' es d' hermosa l' aubada—bella la punta del jorn!
Mes ay! no plan a mon anima—pus no li dona tristar.

Que trista que s' la darrera—mirala que dona l' sol
Quan derrera l' alta serra—se va enfonçat poch a poch!
Aquella llum esmorzida,—grogueixa que llença al mon
Lo raig posdrer del gran astre—qu' era al mati tan hermos,
Sembla talment la mirada—vaga, incerta del que s' mor
Que ab las parpelles mitx closas—y ab ulls enteletata y molles
Al voltant del fit aguayta—donant l' ades a u' al mon.
Que n' te de melancolia—Deu meu, la posta de sol!
Pensó plan a u' animeta—veurer com fineix lo jorn!

Li plau la clara' esplàndida—del crepuscúl, la foscor
Qu' extenen sus ales negras—l'apa planora i monts;
Y aquelles bromes de porpre—quan de nit les veja l' sol
Que s' tornan negras, llustrosas—com lo plàmatge d' un corp.
Li plau l' sentir del oliva—lo xiulet trist espantos
Que engega al ciel d' una torre—guanyant la cambra d' un mort
Esperant ta nit per haveres—l' oï del trist llantí
Que fa llum a n' al cadavre—que ja allí fred y groch.
Li plau la trista canturia—dels anells que van a joch
Que al piular sembla que plorar—per l' agonia del jorn;
Y aquelles veus y harmonias—y aquell misteriós remòr
Que mor cap a la suspirada—de las vernedas del bosch
Que son tal volta l' gomeçó—afogat y neguitos
D' alguna anima perduda—que ha vingut del altre mon.
Y li plau dels cementiris—aqueil ferieslech repòs
Y de la terra esmognuda—lo bas que li geta l' cur,
Lo sech crexit de las cases,—de las tombas lo resso
Que a las petjades dels vins—dels difunts es lo respolt,
Las blavencas humanetas—caixi y fonsenys test,
Y l' sentir allà de Buny—de las campanas lo toch
Que ab ves plorosa donavan—un Pare autre País morta.
Que n' té de inlançenlla—Deu men la posta de sol!
Per sé li plau a mon ànima—veure com finca lo jorn!

:Donchs perquè animeta meva—t' agrada tant la tristor?
Perque mes que l' trenç de l' aube—li plau la posta de sol?
Ah, ja ho sé perque l' aubada—ab sa llum, sos cantos y flors
Es imatge de la vida,—del desclero de aquest mon,
Y l' sol al poudrers' recordat—la llibertat que es la Mort!!

JAMES CAGLETT, de Vich.

—Si demostras teni ardis no t' mancaràs pas amicxs.
—Pist llarch voyda la bossa.

TRAJECTORI D' UNA NOVELETA INÉDITA.

Ja de nia, sempre que en mos passeigs vers estos llocs mos
passos endressava, ó ab tal que a ellis mas miradas dirigís, ni
veya no se que, del tot disfinit de lo que en altres sitis veyá,

qu' m trasportava a regions desconegudas; que ab forsa vehementissima m feya sentir, que ab mes freqüència esbategar me feya 'l cor, levencell y qualque cosa sahent de la edat mitjana, y plè l' enteniment d' històrials de trobadors, y en la memòria servant records indutis de ramancescas llegendas, arribà a esmigurar que aquell no se que, que de mi no endevinava, era cosa si dignesem, certa flaire, certa sombra de edat mitjana, y amant apassionadissim de lo que té ella de poètic—poig digas lo que 's vulga, ab tot que en ella hi trobam costums e institucions, que jumay veurer voldriam, tant de bo que tornar poguessem moltes altres que pera sempre mes s' han perdut,—ab preferència passejavam y encara passejam per aquells indrets, si volem que 'ls pichs de Montmeil y Montagut, de Marmellar, Selma y Castellví y la fèrtil planura que entreca conveixan, nos parlen ab veus que pot esser en lo poble ningú mes que nosaltres enten, o per lo manco ab paraules que probablement no teneu ells pera ningú mes que pera mi. Per això los ayman; per això es dita enconstrada la llòch privilegiat de nostros passeigs.

Passant dende cert capvespre d' un mes d' estiu, per los voltants del damunt dit castell, a mi arribà una veu tendra y argentina que ab dolsa melòdia cantava una de les mes inspirades pessas del modern repertori italià: lo rondo final de la *Incerta di Lammermoor*. Tenia jo vint anys; en lo cor tota la poesia que en tant hermosa edat s' alesora; en mon pit tot l' enlluïssisme del qui no ha probat encara l'amargor dels pe-sars; en mon cap llusions mil, ullas unes de la pròpia naturalesa, nascudes altres al impuls de lo que en los llibres havia llegit.

Fàcilment se pot comprendre l' èfècie que semblant cantarella devia produir en qui — com deyan quanis de mi vallan fer burla — somniava despert.—Qui pogués somniar encara de semblant manera! — Mes res tò d' estrany, si 's posa esment en que tot se conjuminava pera que de semblant manera succehis. Lo siti, la soledat, l' hora, lo misteriós silenci que arren royna al cauret lo dia, lo so llunyatà de las campanas que saludant fa sis cents anys à la *Regina dels Àngels*, dihen tot vespres als vivents, que un jorn mes al cel s' han atansat;

l'airet suau que murmurant s'ajoca en los arbres y canyars prop dels ignòcents amellets; la remor de la riera que joguera salta per demunt los lliscants palets y en quinxs ayyuas lo casal s'entiralla; las auerenetas que en vol regosijant després de baixar en elles sas blavencas alas entravan y sortian per totas las finestras perseguint aixams de brusidors mosquits. Quo eran circumstancies, totes juntas y quiserna per si, pera embadalir al qui menys disposició tingues per apreciar las dobles armonias de la naturalesa? Contes duncha qu' havia d' esser en qui com Jovencell sumiidor, y per totes ellxs impressionat sentia de prompte interrompre lo solemniol silenci, per una ven que arribava al bell mitx del cur, que en un teatre s' hauria rebut ab plensmets de mans, y que a més a més cantava una de las més inspirades creacions que haja mai sortit de l' ànima eua enamorada.

«Quina serà la Fada ensoradora que distre d' est emparietat castell prisionera esta?» — Tal fou la primera pregunta que m dirigi, y ab tot y que volgut hauria del duple immediatament eixir, oposavasem per un costat lo no conèixer la gent de la casa; per altre lo adelantat de la hora, que no era per cert la més apropiada per entrar en una casa sens perque ni cosa que. Sisquena plagues, pensava sens apartarme d' aquell punt des del qual ja ven sentia, demanarlas en tal cas acalliment per esta santa nit, y molt fòra que ja que no pogesses veure la empresonada donzella, — ma imaginació, me la presentava ja com donzella empresonada, a tali de lo que havia llegit en ballades y romansos, — no sabesses qui es, d' ahont ve y perque com tortra solitaria, cantava en aquest poich loch.

Per altre part me'n alegrava de no poder evadir la misteriosa sombra ab qua codejat havia un fet que probablement molt poch tenia d' extraordinari. Savia per experiència que l' home s' afunya constantment pera saber; que devagadas donaria un any de sa vida ab tal d' arribar al fons de lo que es per ell un insondable avencb, y que quan ho ha alcansat, troba que la cosa no valia la pena de perdre lo temps sobre tot, si considera que ha pagat ab multa d' il·lusioñs y esperances, lo trist place d' adquirir canitats de recorts y desenganyas. Y alxis discentrent, me regosijava de que lo misteri

tant mes durària , quant més temps passés sens aproximar a ell la bareta que influir podia en son desencaix , y recordantme que somnis havia tingut dels que may hauria volgut despertar , formava la resolució de no despertar d' aquell . > Que 't fa , m' deya tot ananiment cap a casa , que 't fu que sia , jove o vella , pastora o senyara la que tant dolzament t' ha fet sentir ! Perquè ho sapias , serás mes ditxos ? Ab mes intensitat haurias disfruat de saberlo totes las plaberosas emociions que aquest cap vespre ha tingut per tu ? Y caminant anava vers la vila ; y a quins pas retornava 'ls ulls vers lo castell , puj per mes que feya impossible m' era esborrar l' armonia cant que ab veus de suavissima armonia havia conmogut les cordas de mon pit .

Aquella nit nu pogue tencar los ulls , y quan si trinch de l'alba , rendit de fatiga m' endormiu , vegi en somnis , no se quanta multitud de damas , armas y cavallers ; donzelles hermosissimas y trobadors enamorats ; ab tot allo que de semblants genis trobat havia en los llibres , de estretas reixas que cutremits de ses espessas mailles pas deixavan a blanca y tornejada ma , de la quina 's desprenia enrotllat pergami que ab listras de blau y or pintades , tornava la pas al qui dessota aquell , accompagnantse ab l' argenteria llanç entonada amorosa cançó : d' animadas cascarras en las quinas en bosc ombrívol , perseguint isarts y singlars cabia naixat per dart traddir , l' enamorat paige que posat havia sus negres ulls en la filia del orgulloso baró , qua desonorjada vident mort y fest al tresor de sun amor , corria despresa a escudrir son dol en solitari monestir ; de encisadoras colaudas , que liuhln penons y plomalls capmallis y osberchs y llanguant al vent dolsas armonias , vers lo castell caminavan pera la boda festejar de la nobla donzelha que enlassar-se podia al qui passats sis anys , vegé tornar victoriós de la guerra que feya als enemis de Déu : de tanies cohercias de riquissims menjatz , y espumosos vius de habilitats y salts , brincos y cansons de enginyosos juglars : d' astors encaparinxats ; de gruixos flairessos ; de dagas damas-quinhas y de tot lo que contenen las relacions caballerescas del temps .

Tot lo que acabo de dir me tenia com amobinat ; mes no tant

que entrant en comples ab mi mateixa no' m deixas reflexionar. « Tot això de les dàmas y los trobadors y lo demés , sols un somni ha estat ; — me deya un cop desperi — en los temps presents no hi ha tals cavallers ni semblants donzellas , y si adormint s' ha despatxat sa fantasia à mida de son gust , perves de que ahir sollures las rendas à la imaginació y com cavall sens fre ha empris la carrera per abont millor li ha semblat y ab menys obstacles ha pogut correr . Més la tonyada , tornava , tñ la oïres y no era pas d' aquelles cançons que solen cantar las paguetes per aconsellar de las malifetas de eos amadors , ó las mares amoresíssimas quan en lo hres endormen sos tendres fills . Serà que alguna família de Barcelona en esta casa passa lo temps estibuent ? Serà alguna jovenets damissia , que redimeix aquí un desterro per mal d' amor ? Com se ven , per mos que donava voltas , com la papallona à la quina atrauisen los encisers colors de la flama , tornava sempre al centre d' abont existian mas exposicions y causat de pensar y cavilar y contantue ab pocas forces pera portar à efecte ma resolució de fer durar lo somni tot quant pogués , prengui la d' eixir de dubte aquella mateixa tarde . ; Si me 'n sembia de llargà lo dia mentres l' hora no arribava ! ; Si 'm paregué que passat havia com un suspir , tant bon punt tocà la de empoderir lo camí ! Tot me preocupava : lo trajo que 'm posaria , lo medi de que 'm tenia de valdre pera entrar à la casa , si aniria à peu , a cavall , ó ab la escopeta al coll à tall de cassador ; si suposant que en la casa eniras à domanar per exemple un vasei d' aigua ó sochi per encendre lo cigarro , trebrià qui ab mi volgues ó pogués entrar en conversa sobre lo que tan desitjava saber ; si tan bon punt obris la boca pera dir una parauia que de lluny ó de prop se referís à la enamorada donzella , víctima dels rigors d' un pare cruel y tirà , m' efigiariam à passat presentme pel disbruxat donzell causador de tants de mals .

Ab semblants cavil·lacions passà aquell jorn fins à los cinc de la tarda en que habent determinat anar à peu creguí que hora era ja de empoderir la caminada que fet havia lo jorn avans .

LA GOTA DE ROSADA.

IMITACIÓ.

D' una assacena jolla—dins lo cor assedegat,
De la rosada del alba—una gota n' hi cau:

Mes, viola el vent de la terra—y grenaix las flors del prat,
Del alba la fresca-gota—à la assacena roba.

A dins del torrent tot terbol—la gota del cel s' en va;
Torrent al riu se l' emporta,—el riu se l' emporta al mar.

— D'host vents tu, goleta fresca,—gota del cel estrellat?—
Li diu l' àngel de las onas,—son vestit blau espolant.

— De lluix i' aporta lo riu,— d' un bosch m' emporta 'l mestral.
Hont lo cor d' una florcià,—s' mar de set abrusat.

— Mes l'àngel, li pregunta l' àngel,—hont tan desitx vol anar?
— A lo cor de la florcià,—angelet, tornem si 'l plan.

— Com en lo cel las estrelles,—dins las onas brillaran?

— Ay, lo cor de la florcià—es mes espayós y gran,

— Dins lo golf demunt l' arena,—en tu, el sol s' hi mirarà!

— Ay, lo cor de la flor blanca—m' es mes dois y m' es mes grat.

— En lo pit de la Sirena —tots las nits dormiràs!

— Ay, lo cor de la florcià,—es mes hermos y mes blanch.

La gota fé tornar perla—l' àngel de l'ona del mar,
El rey s' en pronda y la posa—en lo pom de son punyal.

Engastada hi va la perla,—y brilla que brillaràs;

Mes encar' qu' es ven princesa,—tots los jutns ne diu plorant.

— Volria esser gota d' aliga,—caiguda de lo cel blan,

Dins lo cor de la florcià,—de set d' amor abrusat.

GÈSOSI ROSELLÓ.

De vegadas s' han d' adorar mans que 's voldrían veure
cremadas.

LA COMARCA AMPURDANESA.

FRAGMENT.

Ay! terra del Ampurdá,
Que n' ets de rica y hermosa!
De Hostalrich a Requesens,
Y de Olot al port de Rosas.
Són los cims de las montanyas
De volcans darrunt las gorges,
Que oscullen en sas entranyas
Sense n' menys de concas;
En las platxes y badals
De tas pintorescas costas,
Les arenas etan perles,
Arbres de coral les rucus,
Y los boscos de sureres
Ab sus escorzadas soscas.
Semblan gegants, que per festa
Se han posat las caissas rojas;
Tot l' any vestitxos de gala
Com matrons poderosa.
Tan pròprio d'urant las planas
Grans manteis d' espigas rossas,
Cum de envelutada usenda
Portas túniques vistosas
Ben enfranquillades de sigües
Que com de plata las brodan;
Per tot el pais de salserona
Brindan ab ss' fresca sombra,
Als manyacs xavets, que bolan
Y lo berusatje iorden esbrutan;
Per tot rodejan les faldas
Tany de vinyas sarmenousas,
Per tot llurs dolms fruits surten
Del patampointe que 'ls colga;
Per tot dels canyars las tanques
Guardades tenen los hortas
Y dels Pirinenys altsíssima
Manancials d' aigües abundosa,
Per festojarlas, desvalian
Serpentijant per la jonsa.....
Ay, terra del Ampurdá,
Què n' ets de rica y hermosa!
Ton cel blau y pur alegra

Y els cors defallits conforta;
Per ta plenaria escampadas,
Com un llach de ònies sendroñas.
Las branquedas oliveras
Mouen sas tupidas copas
Y ab sas negres fruits pigalitas,
De ton sol gelat la alfombra;
Benshididas oliveras
Del bon agricultor joyas!
Es tresor de gran valor
Vestira salut benfectora;
Ab los rallos del primer iris,
Den sus les bicolar froudesas,
Perque signen en embriema
De la pau que al treball bousa.
Beneyt d' eix treball se sis,
Lo suor que tida os dona,
Pung cuant dia de los solichs s' enterra,
En or massos se transforma
Per ser riquesa d' Espanya
Y de Catalunya gloria.
Ay, terra del Ampurdà,
Que n' eis de rica y hermosa!

M.ª JOSEPHA MASSANÉS DE GONZALEZ.

COSAS DE LA NATURALEZA.

Una vegada era un porc arrac, gras..... (Mare de Déu i y que són mai pensat! Ja 'ns allegores que hi ha enganyalla en lo que coste; y ben lluny d' això. O sino ja 'n veuré.

Una vegada era un porc gras, gras que pasturau per desota. Li ronques li caygnè una agla damunt, y, tan gras y tou estava lo dit porc, que se li quedà enfouizada. Passant temps y mes temps va grillar aquella agla, y de ella nasquè un roure, y vens—aquí al pobre animal ab una carregu que no li devia fer cap gracia; mes venuse aquí que una pena semblant se convertí en una agradable ventajá per quant a son temps l' arrec seu fruit y lo qui "l traginava no havia de fer sino

remenar-se pera menjar tant com volia; los aglans à grapsals
queyan del arbre rodous y lluhents à cada espoleaïda que l'
animal pegava.

H' ha gent que diu que això es cert; altres duptan de que
sia veritat. Jo sob se qu' à mi mi ho contaren, y no trobaria
gens estrany que fos cert. Cada dia s' veulen coses tan es-
tranyas

L' ALBA DE SANTA EULARIA.

EPITALEXI, A NOU ENTRENAU AMICOS

Clotilde Rosés y Joseph Masriera.

D' allà enllà de les onades—ne guanya alzerit lo sol,
cambiast las aigües en perles,—y lení tinenà 'ls náuols d' or.

Estén seu mantell de grana,—mantell de festa major;
y esguarda ab bon ull la terra,—partant d' alegria y goig.

¿Qué li passa al gran monarca—que n' surt avuy tan joyós?
Si n' porta molt bones novas—¿perque no las diu d' un cop?

La pista de Barcelona—sense dubte que hi sap calcom,
puig ne té una mitja riella—qu' augura un jove venturoso.

Per las valls del Tibidabo—un l' amistat y l' amor,
l' amor va afilant sas fielax,—la amistat va collint flors.

L' amor diu: «Germana meva—be ho pots dir que so ditzos
Com la conquesta qu' he fet—a ho n' hi ha gaires en lo mon.»

La amistat diu: «Quan tu gosax—salta y beixa lo meu cor,
puig à ti de catalana—te diich qu' es més lo ten goig.»

L' amor diu: «Y com illustreja—tan esplendit lo nou jom!
Com li fan la bens inguda—los ancillots dins lo bosch!»

Ja m' apet que la Tomasa—sivexa l' so magestuoso,
per saudar a la santa—patrona dels encontorns.»

La amistat diu: «Sta. Eularia—rehirà aquest any doble honor
(mirala allí dalt dels náuols—vestida ab brillants colors!

Per demunt de Barcelona—¿què cerca son esguart dos?...
de segú cerca la casa—host ha fet un nin l' amor;

De segú vol donà als nuvis—la santa benedicció,
confirmant la que ahí vespre—reberen del sacerdot.

Deixam, permà, que m' afanye—à omplir l' cistellot de flors,
per fe abiat la presentalla—à la esposa y al espòs.*

Dia l' amor: «Eixas floretes—qu' avui caus ab tant d' amor
son bonicas y oloroses,—més llur brill durarà poch.»

Dia la amistat: «No t' espante—lo mustigarse eixas flors,
qu' en lo cistell n' hi haurà un altre—respectada per la mort;

N' hi posaré una d' aquelles—que no creixen pas pe 'ls huets
mes que brotan dels cors nobles—à un bés de la religió...» (1)

Finides eixas parafias—la amistat baixa ab l' amor,
les mans bo y agafadetas—van a la ciutat tots dos.

Van a trucarne à la cambra—de dos casadets de noa.
Van à desitjalo bon dia—llarga vida, fills y sort.

Mentre 'ls dos germans baixaven—l' alba arribà à volta 'l
moni:
al cim de San Pere Màrtre—se detura tot d' un cop;

«Deixar tan prouple la plana—diu, me raca de delò;
ja ver que n' he estat contenta—d' obri la porta a un tal jorn!

Jorn hermos qu' ara comessas,—patig brilla ab tu un nou
amor,
Dén fassa que sigan dolços—per molts anys los teus records.»

CELESTI BARALLAT Y FALGUERA.

Dia de Sta. Eularia de l' any 1863.

SENTENCIA DE TURCH.

Alguns jueus de Constantinopla disputavan cert dia ab uns
turcs sobre coses de l' altre món. Parlaván del Parnís y de-

(1) En lo paquet pí de flors que les amistades havien presentatzen a
eixos ho demall de Sta. Eularia, si havia si mitx, adreçat de la present po-
sta, un exemplar de «La Perleira Casada» de Fr. Luis de Llona.

yan que solzament hi entrarien s'ils. Los turchs llavors preguntaren als jueus:

—Y nosaltres jahont anirém?

—Fora, respondieren los primers.

—Com, fora!

—Si, fora de las murallas del lloch santi, afeigiren los jueus pera donar més forsa à lo que havien dit.

Això ho sapigué lo gran Turch, y para venjarse d'ells ho va pojar les contribucions dientos, que tota vegada que 'ls turchs devlan restar à fora de las murallas, just era que 'ls jueus los hi dessen los diners pera comprar-se tendas que 'ls posasssen à cobert del mal temps.

PLAICIO DE L'ESTAT.

N' es lo mal rey qu' agooetja,—n' es lo botxi dels vassalls.

Lo qui 'n caufira d'ar seu,—al illit ne jan ben malalt,
lo qui 'n la terra era julpe—ben totz ne serà julpat.

Lo qui de vidas fou mestre—la seva se sent fallar,
campanas de las esglésias—à l' hora à morts van tocant.

N' es lo mal rey qu' agooetja—n' es lo lo butxí dels vassalls.

N' es lo mal rey que delira,—lo jutje ne té al devant,
a la mà te las balanças—à nivell estant los plats.

—Digánmos las bonas obrys,—l' Historia vos va à jutigar,
digánmos las bonas obrys—qu' havén fet sent governant.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

—Ab enemichs de ma patria—mil voltas jo n' he lluytat,
ab lo carnaige que feya—ni' espasa n' haig estrossat.

Lo rey ne mira à l' Historia—ne gira lo ulls ab esglésias
las mirades de son jutge—los ulls li fan abaisar.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

—Jo he engrandit las meyas terras—ab las dels regnes blindants,
jo he enriquit ab sac despullas—las arcas de mon palau.
Calla lo rey y l' Historia—sus obrys ne va apuntant,
ne mira l' rey las balanças—los plats s' han desnivellat.

N' es lo mal rey que respira—errent haverse salvat.

La porta se n' es oberta,—sus al illit van arribant
seroll de passos qu' esgonyan—l' cor del rey malaurat.

De dins la cambra se 'n entra—un home mitj encorvat,
pesats ferrats l' apresonen—de sus mans sanch fent broclar.

N' es lo mal rey que tremula—de por de ser condemnat.

—Jo, mal rey, compte os demano—de lo mal qu' havé obrat,
devant l' Historia os acuso,—ella als dos mos jutjarà.
Lo rey ne gira la vista—eixa veu l' omple d' esglay
per mes qu' en son ill s' enfonça—dins son cor va ressonant.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

—Dins ma terra n' avocaren,—sus dolent, vostres soldats,
pobles y illes cremaren—danne mort a mos vassalls.
De cadenes carregaren—als qu' ab viu havé deixat,
d' un poble de gent ditxosa—n' havé fet un poble esclau.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

—Jo mal rey tuy us acusa—de traidor y d' inhumà,
de traidor pas sols vesceros—sent la lluita desleial,
d' inhumà, pas mal tratared—al poble que haven guanyat,
en floch d' amor, 's dongueren—mal rey lo jou de l' esclau.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

Dels, y nous passos n' arrilhan—al ill hont lo rey ne jan
cada petjada qu' escolta—dins son cor va ressonant.
Dedins la cambra se 'n entra—un home al coll un dogal
per mes que 'n son ill se colgui—lo rey, sempre l' te al devant.

N' es lo mal rey que tremola—de por de ser condemnat.

—Jo mal rey compte os demano—de lo mal qu' havé obrat,
devant l' Historia os acuso,—ella 'ls dos mos jutjarà.
De vostres vassalls ne ferreu—butxina avans que soldats
manals per vostre cobdicia—sus mans n' han tenyit de sanch.

N' es lo mal rey a qui esglaya—lo recort de son passat.

Vos al poble menysprareu—que 'l poder vos ha donat,
sus libertats l' hi prengueren,—ab sanch las seu ofegat.
Per qui sos drets os demana—formas alsarue seu manat
pel qui per sos drets ne luyta—mil butxins tensos pagats.

N' es lo mal rey a qui esglaya—lo recort de son passat.

Vos de sanch lo regne ouplireu,—de la sanch dels bons vassalls
cada goia qu' seu llençada—sobre vostre cap caura.
Sobre mil y mil cadavres—vostre trono n' seu sentat
l' extremis de s' aguia—vos 'l fa bambolejar.

N' es lo mal rey a qui esglaya—lo recort de son passat.

Mirau, si es que pogau ferbo—eixos aspectes sagnants
fins son blanch esplai entela—la sanch que vos seu llençat.

Lo rey en son lit si valga—devant seu ne vuo passar
d' espèctres llarga fieta—que 'l miran amenaçants.

N' es lo mal rey à qui esglaya—lo recurt de son passat.

Son freda son front rega—lo car ne te ple d' esglay,
ab lo blanch llençol s' antiga—per tot ven taças de sanch.
Per si vos ulls vol obrirme,—jaus ay! que se sent mancar
la valenta pera fer-ho—pus tem al juge mirar.

N' es lo mal rey à qui esglaya—lo recurt de son passat.

—Miraume, dimi l' Historia,—mirau lo juy qu' hem format
quan de vos parli l' Historia—Cneu vos nomenarà.
Lo rey estrenent sos brassos—llensa un crit que fa fredat,
campanas de las esglésies—à l' hora a mortis van tocant.

N' es lo mal rey que agonejia,—n' es lo mal rey que ha finat.

JAUDE BRAUSA Y REIXACH.

S. Andreu del Palomar.

—Quins son los que caminan mes depressa?

—Los qui tenen las canas mes llargas.

A MA ESTIMADA.

Desde que amplieren mon cor
de la mes doixa ternura,
las gracies y la candor
que acompañyan ta hermo-ura;
per tot te veig, mon amor.

Y des que, sentint ta veu,
tremola mon car, nineta,
com al air l' infant seu,
il tremola a una mareta;
per tot te sento, amor meu.

Si me paro alguna flor
en lo jardi a contemplar,
y admiró son bell color,
que 'l veig, al instant me asar,
dintré de son caixer d' or.

Y si un papalló airovit
la voi amores besar,

gelosia enton mon pit;
mes, volant, quanç esfigar
lo vull, buria 'i meu despit.

Ta vaig, en nit pura y quieto,
en lo més brillant estel;
y 'm quedo llavory jareta!
clavats los ulls en lo cel,
en la hermosura perfecta.

Si canta algun ancellet
lendressa en la encanada,
eix cantar me té distret;
pus, que sentia ma estimada,
tan dolça armonia ha fet.

Y te sento en lo torrent
qu' entre las rocas murmura;
y en lo llenger y fresch vent
que suspira ab tal doisura,
en lo espès del bosch, corrent.

Ja sé que no sou per' mi
suspirs, cançs, estel ni flor;
ni permet, mon fat mesquí,
que puga ser meu ton cor,
mes que jo l' estime així.

Pero esper' de tu, ninota,
en pago de ma ternura,
al manco una miradeia;
y, ab eixa bogeria pura,
un sonris, amoroseta.

JOAQUIM SERRAL.

La-Ribol, 17 de desembre de 1849

—L' espuransa es lo somni del home despert.

—L' amistat fingida es una espina que tart ó dejorn travesa 'i cor del mateix que la fingeix.

En Joseph y la Josepa—jamay han tingut rahons;
perquè ella viu à Altxfolla—y ell ne viu à Mataró.

LA REVUA IDEL ESPAV.

Una amorosa cançó—velejava per l' espav,
y cridava:—«Reyna só,—que m' eslench per tolas parts.
Los tornavens de las serras—de mon accent son vassalls,
los pulgs y les valls tots m' escalan—y en milj del bosch m'
obro pas.

Mes ay! així que m' elevo,—cap dalt al cel valo en va,
mas foras despareixes—y moro en l' ayre de saglary!—»

Una floreta gelosa,—al mir la seu del cant,
digué:—«La reyna so jo,—los ayres son mos vassalls,
que els per tota arrea me portin,—y m' eslench de sa y de llá.
Mes que tu mon perfum puja—digué, y així tot parlant
queda mustiga la flor,—que un mal vent la arrebassa.
—Callau, mandanás bellesas,—reynas quai fonsos regnat
es curt, mes curt que un suspir—y no passa del espav,
(digué humidejant la terra,)—ab accent humil y suau,
una llagrima plorada—per un ser desconsolat;
les que així 'ns enorgulliu,—aspíraru al cel en va,
que es l' espav lo vostre límit.—jo fins a Déu recte vaig.
Al humillarm's a la serra,—tant mes pujo cap a dalt,
y, sens ser flor ni cançó,—porto aroma delicat
y aramonias grans que 's forman—al bell milj del cor humà!—
Oh dolor, beneit mas,—si esper tu que 'l cel alcans!

ANTONI DE BUTARELL.

LUGE.

«Haviau mai sentit parlar d' aquesta terra? ¿No? Pas jo
tampoch y 'm fora tant nova com vos ho es a vosaltres, si no
m' hageus fet d' ella una llarga explicació un capitá alamanç
que fou qui la descobri. Lo capitá ho era de barco y 's deya
Lüge: ara ja sabeu perque li diuen aqueix nom a la illa de
que parlém.

Eram al caffé *Messonge de Paris* tres companys, altó una tarda
de octubre del any 40, tot plegat s' obra la vidriera del
portal y entra un home ben plantat, y 's senta a la nostra tan-
ta. Era molt amich d' un de mos companys de café. Parlavam
ells de política, jo llegia un periodich de vintges y literatura.

Estava llavors molt de moda les correspondències de Arago y no hi havia nombre de periòdich en que no se n' hi trobesssen. A mi sempre m' han agradat les descripcions de viatges. Liegint, llegint vaig trobar aquell tres en que l' autor del viatge al voltant del món diu com, per fugir del perill de mort ab que l' amenaçaven els negres del sud de l'Africa, se veié obligat a fer jocs de mans... No vaig poder menys al llegir això d' esclaraf una rialla. Los altres tres que estaven entabonant llavors se glosaren y un d' ells va preguntarme:

— De què riu?

— De que tinc de riure, home de Déu? de aquests quenjos que 'ns conta l' Arago.

— ¿Quins quenjos?

— Aquesta.

Y li vaig allargar lo periòdich.

Lo foraster llegí per sobre l' espatllas, del men company lo que aquells estava llegint y jo acabava de llegir. Quan termenà fou ell lo qui diriginime la paraula 'm digué:

— Vosté no creu qu' això siga veritat?

— No se'nyan.

Una mitja rialla apuntà en los llavis del foraster.

— Se coneix que vosté no ha estat per aquelles terras.

— ¿Per què?

— Perque dupla de una cosa tan senzilla.

— Es que jo la trébo molt embolicada.

— Això no es res. Si jo j'li contava lo qu' es la terra que vaig descobrir l' any 23, llavors si que tindria motius de quedarse ab la boca oberta, però per això?

— Vosté ha viatjat, llavors li valg dir, marintme de ganas de que m' expliques lo que havia vist.

— Tinc 50 anys y 'n fa 42 que no faig altre cosa. Jo só almany, com ja ho pot concixer pel accent.

— Si, 's coneix.

— Pus bé l' any 98 de la centuria passada m' embarqui en un vaixell del Estat. Vaig començar per gat de matr y vaig acbar seu pilot. Apres prengui per mon compte un harco y com que tinc lo seny clar y lo pit ample, y la maror sempre m' ha fet goig, res, vaig montar la nau y un janer 'ns ferem mar en

dins resolts à no tornar fins haver fet una bona descoberta.

— Eran molts?

— Quinze. Tres musos varem rodar de la roca à la meca. Un dia de sopito l' agenayla crida: «Terra! terra!» Eram mos enlla de terra calenta. Sentir cridar això, peníre l' ullera y d' un bol muntar al pont fou obra d' un tunçar y obrir d' allà. Encara la ullera, y job sortit era terra. Y, lo qu' es mes, terra verge.

En cap mapa estava senyalada. S' amparà de mi la mes víva alegria. ¿S' havia resolt la fortuna à ferme bona cara? Ja era feliç. Si fa o no fa ja venia a ser jo un Colom en petit. Dant bocanjas, bordadas, nos alaussem à la costa y saltèm à terra. No ho havíam posat los peus a fora de la nau quan tot de cop de darrere de un afire que feya uns raius de una cosa que à la vista semblaven yemys carmeladas, ixen tres homes de color do raba francés y ulls almenys de uns dolze pams. Cada un d' ells portava un ganivet fet de una fusta negra ab una pinta mes refilada. Jo y els meus companys nos vam guanytar de rebull. Jo no tenia pas por, perquè com duya nion bon parell de pistolas y tots los demés portaven sus corribinas m' en reya de sos ganivets. Aquesta gent comensà per feroses senyals de que hi ansem. Jo m' hi valg atansar. Llavors un d' ells s' agupí, agafà un grapat de terra y va bufarà cap à la meva cara. Tots los ulls se m' varen omplir de pols. Aquesta era la cerimoni de amistat; allo volia dir: «Pus que la terra ve cap à tu portada per l' alè d' un de sos fills, no fassis mal à la terra.» Hi encargavan que no les fes mal y els comensavan per omplirme los ulls de brosas. Apres, un altre, me donugé son coltell y fentse pesar de punxa al ventre se m' abrassà apretant tant com podia los cos contra la punta del ganivet. «Allo volia dir nosaltres som invulnerables.» Quan valg entendre això m' va semblar que les pistolas ja no eran tan bones com un xich abans. Arrià l' torn à un leig y aquell agafà un tronch groixui com la cuixa, y, donantmel', me vingue a dir ab senyals: «Tranca! si pots.» Jo li valg respondre ab lo mateix llenguatge. «No podré.» «Probaho.» Lo valg creure. ¿Ho ha querat trencat vostè? me dix l' alemany.

— Jo, no.

— Doncs ja tampech. Mes ell agafantlo tot mig rient, com qui trenca un lluquet, ne feu dos bocina. Veritat que tot sembla mentida?

— Una mica, li respondí.

— També m' ho semblava à mi y alxó qu' ho estava mirant. Ja no sabent que fer per esparalarlos y ferme temer, agafó un gos que duyan a bordo, i poso al peu d' un arbre, l'esch una pistola, tiró, i es cau. Allò li va esglavar. Després quan ja coneixia 'l sen Honguaitge sempre 'm deyan que may s' havian pogut esgliscar com una pedreta i per ells la bala es una pedrata podia de tan lluny matar un animal. Nos abrazarem; correrem tota la illa, y forem amics. En els poblets y costums poça cosa hi havia que 'ls feia diferents dels seus veïns ja descrits per Arago, una sola cosa 'ls diferenciava d' aquells y era la construcció de son cas. D' aquells solia li parlaro.

Figuris vostre que tenien sis genolls, tres per banda y que s'agenollaven à la mida que volien; alçais, per exemple, jora una vella qu' eslava penitant a seu fill à fora la porta? lo xicot, eslava agenollat dels genolls de mes amants, la mare, dels genolls segonts. Per curiositat una casa del davant anava ab su ombra, presentius lo llau? quan la ratlla de l' ombra passava mes amants del cap del xicot, aquest s' agenollava dels angons genolls, la mare dels de mes amants y altra vegada la claror tocava als cabells del xicot. Que al cap d' una mica tornava'n à serbi? llavora lo xicot feya servir los genolls de mes amants y la mare s' posava dreta. Ja veu V. si 'ls ne dava alxó de ventall! Per collir fruya, per passar un riu, per amagarse entre mig de la gent, per anar à la seua església, per tot los exercicis. Sas ramas semblaven dos bambous, perquè cada genoll feia un nò, y no deixava d' haverhi tres nudos per part. No gastaven calzes, y, principalment les dones, a cada genoll hi portavan penjades coses de preu. Aquí s' ho penjan al coll. La qui mes coses hi podia dur aquella guanyava: boscins de bigoll de sos namorats, dents de sos fills, etc.

La reyna hi portava unes coses d' or que semblaven ferradures y 'l rey dos panotxas de blat de moro ab la cabellera y tot. Lo cap lo tenien coms tots los negres, un poch axafat y 'ls ca-

bella 'ls hi creixian à munyochs , veyentshi de munyoch à munyoch blanquejar la pell. Sos ulls eran grochs y sobre l' fons de sa pell que com ja li he dit la tenian de color de raba feya tan bonich com una bandera catalana. Vaig aixecar lo pia de l' illa y dantibi per nom lo que jo porto me 'n torni à ma terra. La govern no 'm va voler escoltar y fins me va tractar de boig; llavors jo plà de despit me n' hi vaig tornar resolt a ferme'n rey y viure lluny d' aquest mòn de misèries : emperò qual V. més desgracia ? Valg passar cinqu anys buscantis y no li vaig saber tornar à trobar.

— Si qu' es llàstima!, li vaig dir jo.

— Ja 'u pot dir. Si 'u arribó à saber, no me 'n moch la primera vegada.

— Hauria fet molt be de quedatshi; aixis s' hauria salvat de treball de cançarmhn.

— ¿ Es à dir que vostè no 'u creu ?

— No del tot.

— ¿ De veras ?

— Home, de veras.

— Pus veji, a mi 'm passa 'l mateix, y això que ho he vist.

CRÍTIC DE LA ANIMA.

¡Prua de dolor, de llàgrimes y penas!

(Aixampiat 'oh esperit

romp ta presó, trosseja tas cadenes;

aixeca 'l vel, escala l' infinit!

Viuer no pots com fora engrillonada;
no pots esser esclau!

Tu sis l' aliga que 's mort engabinda;
són ta patria 'ls espays de aquell cel blau.

¡Qué hi fa! qué hi fa que 's trove mitj encruxida
la aliga en la estretor.

si al oïrir lo sol torna à la vida,
si com un llamp ne fug de sa presó:

Si esbalagant llurs alas jeguntadas
endalt volta com fum;

si al traspasar les negras suvolades
lo seu il·lustres plomall s' entre de llum?

¡Romp, oh esperit! com l' àliga llançera
les boiras y la neu;
endalt y sempre endalt, may enderrera
fins abordar la llum la llum de Déu!

Deixa que los companys de vil desterro,
aqueülla que 'ls falta ale,
te críben foll, tot rosegant lo ferro;
la escala de la glòria es sola la fó.

Qui ab ella creu la tomba deixà oberta;
qui de ella viu may mor;
qui s' adorm en ses braços quan desperta
se trova 'l front engarxidat ab flor.

La fe ha servit per aplanar muntanyas,
per emicidir l' estel;
per respirar dels mares flus las entranyas,
de la Creacio per esquinçarne l' vel.

Ella dels erms salvatges y espantosos
n' ha fet ricsas pàrques
y del fons dels abismes tembravos
plens de clàmors ha arredonat nous mons.

Ah ella han estat héroes nostros avis
y 'ls martirs han triomfat,
y 'ls hauríos inspirats y 'ls sants y 'ls sables
l' alcassar about no 's mat han caligat.

Ditxoses èsses que après del greu romiatje
han trovat dobla pau:
ditxoses èsses que dormen ja al octati
que molten les flutes de aquell Palan.

«Esperit, doncha, que fast desperta! alenta!
aper que jaquè encopil,
si crema en ti de sobras flama ardenta,
si 'l sobran alas per volar garrit?

Piega de cap, sense treva la embastida,
llançat vers al espai,
vola dret a la Glòria que es la vida
deixa a tots peus lo mon que es per esglay!

Dios ell tot es menuda y petita,
per tot arreu fiscar.

moble esperit que curcas la bellesa,
torna à ta Patria omplerta de claror?

(Lo men, lo men, niassmorra de la pensa;
infern del seu diment;
tanta de joch encisadora, immensa.....
ruinas de un jardi, totat pel vent.....

(Déixall! no tal' escolles! fuig depressa!
es son ale de mort:
per cada favor ten als t' urpa estesa
t' equinsara un boix del tot bell cor.

Serpent figurat als los colors del dia
te vaciarà la cauch;
loch transparent hont la sirena hi nia
ja al primers pas t' ofegarà l' seu fanch.

Fuig de ell com lo cavall quan se dedica;
com lo llanger ibart
quins perseguit pel llop de roca en roca,
de torrent en torrent bota esbarat.

Fuig de ell com la espantosa colometa
al ventre l' esparcir
si en tu aymer la flama de poeta,
si no vols del ofvit ser presoner.

(Fuig! no es per' tu aquells loch, ànima hermosa,
que somnis als Deu;
animeta gentil mes que la rosa,
mes para que la tola de la neu?

(Ah! no es per' tu aquell loch de greu martiri,
no hi capo dintre aquell loch;
Morir no pot en cendras la blanched illri,
tremar en mitj del cel no pot lo foch!

(Tú que ets gospira santa que à la terra
vingueres à parar.
¡ay! deixa de aquest men la enresa guerra
y retorna de un vol fins a la llar!

(Vola al sagrat asch del gran Poeta,
turna de alia d' honr' vens,
ell te darà 'ls colors per la palefa
com ha donat llurs urpes a los vents?

Aixis sento que 'm parla i 'm convida
una ves dins tuon cot;

es l' ànima que opresa, de amor crida,
es l' ànima que anyora su esplendor.

EUSKAL ANGLOA.

—Viure es caminar cap a la mort.

—Val més poder y no voler que no voler y no poder.

EN UN JORN DE DOL.

Com regal a mon gau amic *^r ANTONI MOLINS Y SOBERA.

Spir mit la rote.

;Planys, sols-pianys lo meu cor llensa!...
m' apar lo jorn fosc a nit!....
Trist record torba mi pensa,
y m' deixa 'l cor dolorit!

Fou un temps que tot ho veia
com la sel, brillant.... hermos....
y aqueix mon, favor, jo 'm creya
qu'era un paradis d'ixos!

Jorns plabents de primavera,
que depresso havia passat!
D' aquells temps que tot gens n' era,
desenganya sola m' han quedat!....

;Aquell cel!... jo l' oviava
com ric i esdevnidor!...
D' aquell cel pur me semblava
bella imatge lo meu cor!

D' esperessa, blanca estrella
jo hi mirava nit y jorn:
era de goig maravilla
tot quant veia al meu entorn!

Quan la clara nit venia,
mostravae bell timbó 'l cel;
y dins mon cor collubia
d' esperessa 'l blanç estel!

;Temps ditxos!.. No concixiu
si de lluny la tempestat!..

Ay! quan prest lo brillant dia
tornà nit d' obscuritat!

Tot brigit mea, tot d' una...
và despareixent la llum!....
Ja no 's veu estel alguna...
y 'l dolor ay! me consum!

La via se troba incerta....
(no brilla 'l cel ja per' mi?)
De dol l' anima cuberta,
valg fest ara 'l trist camí!...

¡Pianys y dol!... ¡Sols amargura
en mitj de tan negra nit!..
¡Ah!... Si la tempesta dura,
serà fort lo meu neguit!

¡Tot obscur!... No 's veu la via
que 'm podia tráure à port!..
(Oh, Senyor!.. sens vostra guia,
no 'm resta ni un sol conort!)

La foscor per tot avanza....
mos... job Deu!... ;Veig un estel!...
la llum!... ;La bella esperança
que 'l meu cor pous en lo cel!

JOSÉ SEDAR Y BULCEGURA.

La Rialta, Janer 1865.

LA LLEGENDA DE SAN JORDI.

Viuhen los pobles no tant de la vida material com d' aquella que dantis porta franca al esperit, los hi deix preveure la llum divina d' una altre vida, mes gojosa y serena qu' elixa y qu' es etern consol de l' anima nostra. Són aquells los que 's vallan, cerquian la satisfacció del sentiment moral del modo que millor les hi apareguia, en tots se trobarà sempre l' esforç constant pera llevar sos ulls a una esfera mes alia, que la de la crosta de la terra ahont som. Per suposat que cadascun ho fa ab aquell habit que millor s' escau à sas formes, mes en lo fondo sempre s' hi troba y no altre cosa volen dir tantas ma-

nifestacions del esperit com a cada pas se venhen, l' amor à la tradició enjoyada y sempre plena de gracia y l' afició à lo sobrenatural y maravellós.

No es aquí lloc pera descriure las qualitats distintivas del nostre poble, mes si ho fos, gens al mica, havia de costar lo fer veure la completa armonia qu' entre elxa vida desconeguda pero certa y lo seu mode d' esser y viure, s' hi troben; veuriem a la tradició y a la alegoria, si es que no van juntas, plenes d' amor y fé, de caballerositat y gentilesa, las trobariam encarnadas ab los mes purs sentiments de l' ànima y mostrant sempre lo bon acert y elevat sentit qu' en ell hi viuen. Com a exemple sols una tradició es la que anaim à narrar, la qual essent de las mes bellas, es també de las mes estimadas posse refereix a lo benauarat patró de Catalunya, lo gloriós sant Jordi. Y es tal com l' hem trobada, del modo que va:

Era en llunyans terras que hi havia un regnat, de bona y profusa semensa en lo qual tot hauria estat goig y benandanza sino fos que una horribil bestia fera hi havia fet posada. Era un dragó de maravollosa forma, pos que tenia cap de cocodril, alas d' auzell, de Bargandaix, las potes ab mes de cent ditz cada una, la cos cubert de forta escala, y la cua de serpent: sos ulls grasons pareixian dos carbuncles gitant sempre encessas brases y sa boca afilada, ab sa llansa y obertis gorja, sols de miraria lo cor ne nhava; tot lo qual feya que fos de naturalesa tan estranya com que dels tres regnes era habitadora y sisix corría per la terra, com per l' alga nadava, com volava en lo ayre; això si, quan ho feya sols l' esfitech de las suas alas espardia la terra, y l' aiga en que s' ficava tota elxa negrosa y empesada, llantsantis per temps seguit fins al cel sus onades pera caure ab tan estruendo y maror que tot lo regne era pròs de gran temensa. Per la terra com lo vent corria y desdijo la cova que ran d' un estany s' era feta, la desolació y desgracia deixava caure allí ahont millor li plavia, per co desde l' jorn que hi prengué estada ja may mes alegria hi hagué en lo regne, porque ja ni la bovada fou segura en las pasturas, ni los espessos ramats que a la nit los altorosos boscos omplían elxir pogueren de sus tancas, ni cap mena altre de bestiar fou segura en la terra; condol dava veure tanta desgracia; mes

aquelha myt mes gran fou quant no agradada ja de la carn aquella, ne cercó de humana y persona alguna n' era llure de veure, moria per ella, car com se 's dit feria, mar, ni cel la 'n privavan. Per qd fou com los habitadors rosalgueres entrarl a partos y veure de quin mundo la podian haver contenta; y fou dantill cada dia una tendre y hermosa donzella.

Ab quin plor y tristura, no hi era menada cada jorn la que 'n sòet li havia tocada, lo cor se 'n trencava, com que pares, germans y mares, a llàgrima viva fins allí prop las acompañavan perq morirne després dels tots ab mort mes llarga y punxanta.

Y voeu aquí quo alxis anant corrent la sort vingué un dia en que tornà lo menari a la filla del rey, la qual era gentil y hermosa y de la mes gran bellesa que 'n lo mon pogués haverhi. La sua mare quan bo sabé trista ne fou y res mes que plorar ne feua y lo senyor rey tot consiròs al paraiso sisquera tenia, tal era la sua dolor. Mentre tant l' hora s' alansava y de lluny s' oien ja los erits y eshatechs de la horrible fera; la mare pregava per tal que ho era y la havia duta en sus entranyas y arrebassanise la cabells de genolls anava demanant qui volgués salvarla; lo senyor rey or y plato oferia a qui ho portas a cap, mes ningú gasava esposarse. Altro remey no hi hagué, fou precis lo menari. Y com qu' era unica y de tot lo poble ben tolguila iantham l' ana a acompañar y ella s' vestí ab sus millors joyas com si fos jorn de biviances.

Ab horrible figura la esperava ja la fera, tot a son estorn era revolt y destrossat y fins l' ayre tan corromput al se alonda que semblava allò lo regno de la mort; mes per això, la donzella n' era placentza y gens s' acordà ans al contrari ab tota resignació y valentia s' hi alansava. De prompte per suiptada forma a son costat aparegué un galant cavaller, de gentil figura que anava armat de cap a peus de bonas armas y en son escut y pit mostrava una creu roja, y ella ne quedí tota sorpresa.

—Més, ah! bon cavaller, li digué, fugiu d'ixa enconstrada, no veuen la fera que espantosa mort vos daría?

—No tingué por la joveseta, respondé, cavaller som que us vinch a deslliurar d' ella y poch han de valer mes armas si a vostres peus no la veieu aclaparada.

—Cor me teniu.

—Per defensar la innocència.

—Oh! gran pena 'm dau y dol per mi serà lo veureus morir en defensa meva, no veieu qu' es tot en xà?... ah! Ingui lo cavaller, mireu com cap aquí s' ataura.

Y així era, enverinat se dragi de veure un nou hoste, d' un bot se tirà allí abont se trobava, lo coll y la boca obertas, les urpas amanidas y recargolant la cosa per host lo bri ne traya: quina angúixa no era la de la donzellal mes lo jove-
cel així que lo seu prop fa la senyal de la creu, enrustella la llansa y abocant valerosament lo cavall, d' un cop y volta lo ferro li enferma per entre milj de la forta escata. Maravella fou que may ses vistí, la fera quedà arruïlida y ell balxant de cavall, a la donzellla qu' era mes morta que viva. No ha-
gan temessa, li dignè, que nò lo cavaller de Cristo, trayenvos lo cinturon y lligullí al coll, que ella vos seguirà. Y la donzellla ho feu y com en anyell anà seguitant la fera.

Los del poble que de lluny s' ho miravan, tal vegueren, que no ho podian creure y per valls y montanyas corrents fogian ab dolorosos crits, mes S. Jordi 'ls hi deya no fugiu que jo só lo enviat de Déu, qui vinch à salvareus, y tan y tan 'ls hi di-
gnè y la fera mansa vegueren, que s' hi atansaren y junts feren via cap à la ciutat en lo palan del rey, lo qual ab la sua es-
posa pleus s' eran de dolor que mes no podian.

Y si arribaren missatgers que per mes quo 'ls hi deyan que la sua filla era salvada no ho vollar creure mes quant la veieren venir ab lo cavaller y la fera, he 'ls hi fou forsa y d' alegria y joya llavoras mes no 'ls s'hi cabia. D' honors y riqueses à doyo 'n feren oferta à Jordi mes el rey volgué, fou content ab lo be qu' fet havia y trayenosa l' espasa d' un colp de cuitell finí ab la fera y desaparegué. Quatre parells de bous de forta tes-
ta foren apres menester pera gilaria fora la ciutat.

Y aquí conciò la Llegendà, apres din què lot lo poble se convertí al cristianisme y que lo rey manà construir una esgle-
sia en honor de la Vergo Maria y del gloriós S. Jordi, al peu
de qual altar hi raja una font de aigua clara, qu' era sanitosa
per tal mal y dolencia.

Ara avans de finir devém fer esment de la semblansa que 's treba entre la nostra llegenda y la de Sta. Marta que tant bê conta lo famós poeta Mistral en lo seu cant XI de son poema Mireya; alxis descriu la fera:

« La bestio à la eo d' un cou dolore,
à d' los mal tonge qu' un cinobre,
sus l' espoumo a d' escuzmo o d' asti que los pôns
d' un gras leonat porto los mistero,
e siera pel d' come per més courre,
dina sa calma, susfe un moure
que dominio los boscs, emportó eo que pôns.

Alixis explica 'l miracle:

Marto, d' un èr azen, emminava tout dre
vers la Tarsaco: li Barbiare
nous poudont creire que s' apare,
per espaciatz los combats rare
éron tousi mounta sus li pin de l' andre.

Destrubazona, pous dina amic hostre,
aguascera vint boumèt los moutres!...
Mai suntz l' signo nascut à ben se troyira,
de-l'hoste rrua, nito è bruto...
Marto em' un prim sedeu de monfo,
l' emburginò, l' adus que bruno...
Leu poplo tout enilò courregné l' adoura!

FRANCISCO MASSONS Y LARRÓS.

Un nîs y una nîna, germâns, miravan dues figures que representaván a Adam y Eva.

— ¿Quin es l' home? pregunta nîna.
— ¿Com vois que 'u sapia?, respongué 'l germâ, ¡no veas que van natos?

LA COVA D' ALTA.

Callau, la boca es eixa, callau, eixa es l' entrada,
Ne sembla una gran fonda houï vò à dormir lo temps,
Callau, venga una teya, presiu fortia alienada,
Passém lo portal negre, amichs entremhi ensensa.

Venia... ¿Mes quants ne mancau? Tornau la passa entrera?
¿Vos gelà ci fret eratge? ¿Sentiu tal volta esglay?

Tot-sol me 'n entro, l' ànima serà ma companyera;
Cor meu tò fort bategà; cor meu no 'm manquis may.

Avant! muda ven crida, l' afany es que me parla,
Avant! ja relliscan mos peus per un coster,
Faresta es la baixada, forsai es el passarla;
La baix entre las albas de mos desitz llenger.

Baix som, ay Déu!... Ma vista, perduda res destria.
Serà l' mesecut castich que encassa a l' ardiment?
Alxech! l' ardiente teya... un cercle roig m' envia,
Sols veix gotas de reina que excessas van cayent.

Cor meu escolta y calla, ¿ No sens per l' espay corre
Llengueras ondas d' aire que alxecan dois brugic?
¿ No veus dins la fumassa una àmbra que s' esborra
Fent loch a l' estol d' ombras del negre fons sortit?

Lo poble 'ls diu *pinyades*... per mi son Edats mortes
Que'n està Cova immensa ne dorman só de pau;
Son setges, que aquí venen salvant del mío les portes
La llum are 'ls regira dins son soberch palau!

Escolta com tots plorin, ses plors baixan en goles,
Mon front n' ha gelat una, son llàgrimas de mort,
L' estol d' Edats s' amaga, ja 'n son oixidas totes!
Com bé escullir saberem allorch per su dissord!

Ma vista mes s' escampa pelx veix lluny, dins la fosca
Fantomas que s' alxecan vestits de negre y blancs;
Perlls veix de columnas de forma gran y losca
Que vists ab roja flama perlls semblan de sanch.

Cor meu, mireu y calla!... A-tanca una per una
Las altas maravillas d' est mèn que se descloa;
Ja sé que sa grandesa lo cor de l' home engruna;
Ja sé que del misteri, la veu aqui compon.

Ja sé que 's pert l' ullada quant mes aqui s' aveua,
Primer no hi veu per fosca... després per massa llum;
Los ulls sois son espirals de l' ànima, qu' excessa
Jansay de las miserias aqui la cega 'l fum...

Aqui, las maravillas no poden may contarse,
Aqui, mes que usa cova un temple 's veu de Déu,

Aquí, estranordlit l' home s' acosta à recolzarse...
Li can l' enessa toya, sino,... té l' oor de neu.

Llavors sos blancas alas batent, l' ànima s' alga
Desperta mil imatges entrant en sos als-sius.
Y totas ajuntades estol fan, que l' encalça
Balxant, ella, regina devant res de calius.

Que venguen fins que alienem xapant als poches vida,
Veuran com las columnas que seu com ell, penjant,
A les que abans sa testa adreçan xixerida,
Per prestat tenir sa ajuda sa vida 'ls van llançant.

Que venguen los que voles pujar d' una espirada
Al cim de la moutanya que han vist en somnis bella,
Veuran la maravella que 'ls seiges han siguita,
D' un cop d' ull potran veuret la tasca de tots ell.

Gran cova, el cui alamples, aquí 'l mortal aliena
Aqui 'l cor que le vida, espera, adora y creu
Damunt las maravelles de que le 'n mostra plena,
Y escriví damunt la fosca, lo nom de Déu se veu.

Tú guardas de l' història records tots plens de vida,
Encara dins las cambres retronan los fers crits
Que 'n Xaxyp als seus llançava quan ve l' host atrevida,
Quan ve los almagavets d' en Jaume entrar ardits.

Las ombras sarrahinas que surten apinyadas
Encara agui se venen deixant ab dol y gret,
Que així com de MALLORCA n' esllren fort nafradas
D' aquí cativas n' ixen domante trist udra.

L' Adon te dono, ob Cova; també es gran ma tristesa
Puix n' ix com aquells manres, de ton postal, catin
Puix m' anima engrillionan records de la bellesa,
Records que may puch perdre... pús d' ell mon cor no viu.

GABRIEL MADERA.

Mallorca, Mars 1868.

-
- Qui ha mort d' un altre esperit, la seva vés primers.
—Qui mal cerca, prest lo troba.
—De gran pujada gran devallada.

LA PASTORETA COR.

¡Qué val del mon la riquesta?—la glòria mes gran què val,
si l' anima està ferida—perquè li manca la pau?

¡Qué val lo veuret cobert—ab una corona i cap
y l' assentarse en un tronc—ab mil servidors devant,
si l' eor piers amargas llàgrimas—que no gesan a sallar,
si l' havi ment lo sorris—y ment la llengua parlant?

¡Qué val esser en la terra—com a saxi renomat,
si poi que sap té en la vida—un mar de duples y alanyos?

¡Que val provar los plahers—tristes plahers terrenals!
si l' esperit sense dixxa—d' anyorassa va angoixant,
y cerca calma sens treva,—y calma no trova may
perque no odora l' perfum,—lo perfum tan desiljat
de las flors de l' esperativa—que mésfigas estan ja?
¡Oh! que mes val esser polir—que romandler sense pas?
que bella es una calana!—ab santa tranquilitat!

Jo no vull teles de seda,—no vull galas materialis
ni l' desili d' or me cativa—ni d' aqueix mon les enganyos;
tan sols aubego una vida—ab fe y esperança y pau....
La pau dinsa que Déu dona—als que virtuts van sembrant,
la pau que del goig n' es mare,—la pau que se sent l' infant
perque del mon ahont se'n entra—las amarguras no sab,
la pau qu' omplia l' eor del just—quan en l' agonía està
prop a volar cap al cel—per tota una eternitat.

JORDI MARI I FOLCH.

Un home ubriach anava à cassar, y, veuent un pagès que treballava la terra, li digué:

—Company, gairem m' l' favor de donarme un xic de vi?

—Prou, allà trobareu la cistella.

Hí anà l' ubriach, y ho feu tan bo, que se l' va beure tot, y
nun que la carabassa n' era piena.

—Arx vaig à matar una llebre.

Lo bo del pagès se'n rigué; mes no triga molt à oir una
descàrrega d' arma de foc, y à veures davant al cassador que
joyos ab una llebre à la ma, deya fent testinas:

—Veyen? Lo vi las ven fa veure mes grosses, y ;puum!...
Y així un home no n' erra cap.

COSAS QUE SE EN VAN.

III.

LAS TORRAS.

Això 's fa al camp de Tarragona y la colla que ab tanta des-tressa ho executa es la que d'ú por nom la dels *Xiquets de Valls*. Tots son ben plensials, tots d' ampla espalda, tots rebuscallis. Per fer les torras se tria un jorn de festa major. No 's pot pas comprendre una festa sense torras en aquella comarca. Pel regular son de set pisos: mes n° hi ha de nou y quicuns anys fins se prova la de deu. D'ales dades d' homes! Almíx sona lo tam-bori y 'l fluyol; al entorn lo poble aplastat. Mes no 's hi dit encara com se fan. Comencen per una rodona de homes à terra, que 's passan los brassos damunt del coll, quedant tots ells fortement estrovats. Sobre d' aquesta n° hi pujan uns al-tres, un peu à cada espalda dels de sota, los brassos també enllassats. Una altre pis à damunt d' aquest en la mateixa po-situra ve à enlayrar mes la obra de carn humana.

A mesura que croix en alsaria van sent menys los homes, fins que arriben à ser no mes que dos y despresa un y sobre d' eix darrer s' hi enfilia un noyel, lo qual al trobar-se sobre l' es-quena del mes alt que 's està ajupil, fa una figuereta y béu cap per avall ab un porró que après allarga al que té mes apropi y això se 'l passan fins los *xiquets* fins que, donant tams y devallant, arriban a las mans dels que son al pis de terra. Llavors se destà la terra ab la mateixa cerimònia ab que 's ha fet y ab los mateixos trentolls y por de caure. Quan la torra es de set homes enfilats l' un sobre l' altre llavors se nomena *espudat* y té la figura de un pal. Aquest es lo que costa mes de fer: ab tot se fa, y anys hi ha hagut en que un espudat ha tingut forsa y trassa per posar las escaldes de la Sen de Tarragona, en mig de una tronada de picaments de murs. Moltas vegadas à mig fer cincosen los quins les fan, mes parçó no 's fan mal, perque à baix hi ha un tou de gent que 's re-cull al vol, ab los brassos alta. Ben ó mal espical en la nos-

tra *Maria dels Amors*, ho contarem; per ser del cas y trobarse allí, si no ben contadas, al menys exactament descrites, posarem ara aquí la descripció que de les terras allí 'n ferem.

Al roja barratina,
lo joch al coll, la falda a la cintura,
al la ermita gruixenta y carrossina
les ralsens al frontan indonadura,
y al la guaina repositada y fina,
tan llangues com tiengem es la fusina.

Arriban los Xiquets de Valls, altira
torre a' dixeran al serruera espalla,
d' un lers per a la alçada y més arriba,
y sempre fermis, furament e' espallita,
Els que lo fan de drut al far joixira
ne fa la sonya. Aleria, vens requira.

La gent de baix los quanysa fan seguidins
e' alzanta de la forma. Si traxallos,
tostem perçó tranquil·la tensioina
recta form la distesa de la colla
que la fit al molt de pí, y retinenim
e' així, y al suu mestre, y detenim.

La bambodet. Una dotzena cosa,
si apunta un tambor en mosqueta
se posse e' amagat a la rasona;
fuselins y saltons la gent, estreta
y estrepitosa compa; y es tanc idha,
picamente als Xiquets, o'l Tarragona.

CANT VII.

IV.

BALLADAS.

Es costum en molts pobles de la montanya lo dia de festa major al deixir del ofici ballar o he un cíti, o he un bano, o he un raem, o he una coca. Cada cosa d' aquestes té lo seu ceremonial. Parlem del de la coca. Al deixir de missa major, a la piassa ja hi ha amanida la cobla y llavora tot lo jóvent se posa a punt de ballar. Al compass de la música sort un ab una plata plena de cocas. Ningú, pot ballar, que no haja ballat la coca la qui tren ball; y per traure ball hi ha de haver un ballador que compro una coca (que a vegades se paga un preu molt crescut) y la regali a la que el mes estima. ¿Se 'm dirà com

pol ser que una coca valga tants diners? Molt senzillament. Succeix a voltes que una noya té dos ó més prements, y per esportar-sen la coca /com que 's ven a qui 'n dona mes/ un per altre 'n donau lo que no valen ni tres dotzenes de coca picadas. Un pich un d' ells se la fa seva pagantla mes que 'ls altres, i a la regala a la qu' ell voi, llavors eixa ab la coca a la mà dient un tom per la plassa y balla la dansa coneguda ab lo nom de *bail rodat*.

Quan eixa dansa es acabada entrin llavoras al ball tots los altres del poble. Malauradament ara en molts pobles després del ball classich-català que 's balla ab la coca ó 'l ram, se senten tocar, y son los ab mes afany esperats per lo poble, polkas, schottsechs, walsos y altres balls que de tot tenen menys de catalans. En Caudas de Montbui fins ara fa poch se hi havia lo ram, ara segons tenim antés a n' als de la població no 'ls agrada y 's donau a altre classe de balls, nos dol y de veras. Per fortuna tres horas mes avuny de Caudas hi ha un altre poble que s' anomena San Feliu del Pinyó, que no se'n dona vergonya de conservar los balls antics y cada any, balla los rams a la plassa, acabat l' ofici. Y es cosa que dona gust, lo veure a les fellhurnes ab la gracia ab que ballan son ram de seda.

V.

LO ROSEGALL.

Succeix que quan se té que batejar alguna criatura llavoras se fa en alguns pobles del pla d' Urgell la següent cerimònia.

Una mica avans de sixir la bateig de casa la partira, surten dos noyes duent la una un pouquet de vidre ple d' aigua y un pà embrolicat ab una lobatolla ben nota l'altra, y les dues se'n van a l'església; allí deixan damunt del altar de la capella host se bateja lo que portaven y esperan que arribi la criatura, padrins y accompanyament. Est surt de la casa anant al davant los homes y arrera de ells les dones. Succeix moltes vegades que la padrina es una soltera, y llavoras es quan se

veu anar à un bateig lo *Rusgall*. Esta es una dona casada, la sola dona casada que va al bateig y al darrera de tot per acompañar a las otras que son donzellas com la padrina. Es la posició del *rusegall* molt poch agradable, pas tot lo men se permet als ella brometas y paraules no massa de bons pèndre; mes si es una dona graciosa, llavoras es cosa de llegarhi cada-ras l' oure les respostas que ella dona. Arriban sisas a la es-glesia: a fi del bateig lo capellà se renta les mans ab l' alga del pouquet y s' alvuga ab la toballoia que ja no te l' pà a dins, donches tan bell punt la noya que l' portava l' ha deixat damunt del altar, lo campanar l' ha pres y ab lo pà seu l'alxeilla se 'n ha anat a dalt a tocar per la vinguda del infantó que batejar se porta. Quan lo sacerdot s' ha aturat les mans, llavoras les dues noyes prenen de nou la una l' castillet y l' altra la toballoia y se 'n tornan cap a casa. Sa aparició es saluda-dada de part dels xicots que són a fora ab un gran avalot y un crit general de:

; Es surt! ; Ja surt!

Això vol dir que no trigarà gaire en sortir lo batejat de nou.

Al deixar la església l' acompanyament du un ordre sposat del de quas hi ha arribat. Llavoras son las donas las que van al davant y 'ls homes los qui van al darrera, ab tot al esser a la porta de la casa, las donas s' obran en dos filas y 'ls homes entran a la casa, seguits de aquellas, que un pich son a dins tancan lo portal perquè los xicots y gent del carrer no 'ls entri a la casa. Lo *rusegall* a tot això va al darrera de tot. Arriba tothom a dalt, se passa la surtadura y quan esta s' acaba llavoras surt lo padri y testimonis y homes, y vinga tirar grapat de nons, almetllas y bigues a la gent del carrer que corre d' assi y d' allà movent una fressa del diuinire, y que crida ab totes sus forces: *ben padri solst jubet! batracos de sedasquan lo padri es dadiros;* y que esbalota dient: *Podri rusegall, batracos de cuipro!* quan es avar y no surt al balcó a tirals lo que es costum.

B.

— 114 —
¡L' HOME!

Tot, es res, sum, dirse poll
Pliomunt al món l' home ve
Y es tant qu' en ell s' entrete
Hi ha una mà, que cava un clot,
Hont cauta plorant també.

Pobre nau que sens relatge
Va per los vents combatuda,
Del nòt al bramit salvaje
No crehua del mon l' enalge
Desmantelada y perduda.

Y may clarejant senyal
Qu' amich gois à segur pòst,
Sols trova alivio à son mal
Quan l' estella el vençabol
En los brassos de la mort.

Sempre, i ay trist! mentres que viu
Darrera corre d' engany,
Flora un hora, si un quart rit,
Y per cada sol d' astin
Te un hivern de desengany.

Sa trista sort es pesar
Mentre le mòn aixi l' engue,
Y pelogri sense llor,
Lo seu desí ni es plorar.
Sens ma, que son plor aixugue.

Si lui s' esponja son cor,
Demà troba en ell ruines;
Si un picó golja, sent que's mor,
Y si li plau una flor
Al tocarla troba espines.

Jugant, se creu qu' en sos brassos
Lo mòn tot ha d' abrecar,
Qu' el mòn trencara à sos passos
Y que sos llimitz, escassos
Un dia vindrà a trobar.

Y així viu... pero al fi, dut
De sa existència à la valla,
Sols troba allí previngut.

Per vestit... una mortalla
Y per casa... un aliat.

MABEL GENOVEA.

València.

SABATERS Y SABIS.

Auy en dia està molt en us lo dir à un tost: «Els un sabater.» Ara bé, no se d'arreca cap de perque deus servir d'ofesa lo nom d' un ofici tant enginyos y qu' ha dat à la terra homes sapicotsíssims; y això es tanta veritat, com que ara 'un no dirà algunes deis noms de persona' quo, ab tot y haver sigut sabaters quan joves, arribaren a esser considerats y ho son avuy dia encara com a homes de llarg talent y molt saber. Véuseis aquí:

Linnæus: celebrat botànic.

Pründell, Joseph: home molt sahi.

Pietroso, Durio: mestre de teologia en Alemanya.

Ruddell, Renat: un dels homes més il·lustres del segle XVI.

Griiffrid: escriptor molt armocin y correcte.

Blondfrid: autor de moltes obres estimadas.

Wiedelmann: sahi antiquari d' Alemanya.

Brauel: secretari de la societat d' antiquaris de Londres.

Fox: fundador de la secta del quakers.

Sherman: estadista americà.

CORRANDES POPULARS.

Las trenas que porteu, nina,
y baixan del vostre cap
pera mi ne son cadenes
que 'm tenen pres y lligat.

Que 'm tenen pres y lligat
y no 'm volen deixar anar;
afuixéunmolas, minyonas,
y no 'm feu mori y penar.

Al vostre quartó, donzella,
quin estel que hi deu haver,
quan se 'n vè la matinada
dona resplandó al carrer.

De la vostra cabellera
qui'n pugnés traïr un cabell,
a França la enviaria
pera fer un present al rey.

En aquesta santa casa
los flòvers hi son florits
y à la cara de les noves
los àngels hi son escrits;

Y en aquesta santa casa
los llaurers hi son grànats
y à la cara de les noyes
los àngels hi son pintats.

- Entre amics y entre soldats
cumpliments son escusats.
— Passan los armors y quedan los dolors.
— Qui vol ser ric massa aviat,
ahans del any es penjat.

LA MÚSICA CATALANA.

La pintoresca y hermosa Itàlia fa molts anys que espargueix
sas lindres melodias, imprimeix à sus tonades l' estil de son
hermós país y 's dóna à conèixer à tothom el bell caràcter ti-
pich que guardan sus cantabils.

No hi tanys anys que en la dita gloriosa terra, va naixre un
sèt dictat de un gran ingenier que, veient relligar al oblit les
populàrs melodias, emprengué ab forsa vigorosa sa carrera
ent de elles lo seu mestre: aixis guanya la immortallitat aquell
gran home.

«Voleu saber lo que desya quau de aquests cants parlaian?
Cant del poble ami de Déu. Aquí y sols aquix tinc deber de
seguir, aquíserà lo puit més lluit reflectiré mas inspiracion.

Aixis pensant, y aixis fent prengué una rama primavera
del artista, que ningú havia pensat que dongués tan abundans
fruit, y rich d'amor a la patria, imprimiu en totas sus
produccions lo caràcter tradicional de son país natal.

França ha vist naixre a sa ven molts respectables compositors,
dels quais n' hi ha de indisputable mérit. Tots ells segueixen
les melodiósos acorts dels preciosos cants populars; tots han
sentit, mentres sa mare 'la gronxava al brassol, algun d'
aqueells cants que donau vida y que fan endevinar la musa que
los ha inventat.

La musa popular es lo doli de la veriadera inspiració honben anat a beurarse los mes célebres e immortals compasitores com son : Mozart , Halevy , Haydn , Beethoven , Bellini , Donizetti , etc., etc.

Doncs bé , ja que nosaltres veyem que la veriadera font de la sagrada inspiració es la musa popular , y que per medi de ella pot la nació , o província , distingir-se per són caràcter especial , perquè Catalunya té de esser la única que no ho fa ? Acas no tenim en nostra terra cònsols en que no hi haja per aprendre y per admirar ?

En Andalucia cantan sobre sos cants populars y per cert que hi campejan molt . En Galicia deixan sentir música del caràcter provincial y en totes sus produccions se troven ressudos de la música del país .

Já que per totes parts ho fan de adornar sa terra ab flors de ella nascudes , no permetem nosaltres que aixas tendres roseillas se mostriuen sans que ningú las estimi y las aprengua y en ellás y per ellás estudihi .

Agafem y flayrem detingudament aqueix pomet de flors que encara ningú ha locat , analisentlas ab intenció de coneixre son ritmo , de estudiar sus originals cadències , de tenir per mostra son estil , y de eix modo , aixis com diuhen : «música italiana , francesa » se dirà «música catalana » .

Béni a coneixre a tot lo soon musical , que en Espanya hi ha una Catalunya y que a Catalunya aixis com se parta , també s'canta en català . Denom una prova mes de que estimem à nostra mare Patria , y aixis com ja conta avui ab una escola literaria , procurem també ab los elements que ella 'ns dona de si , ferli una escola musical .

Estudiem per do las cònsols , no las menyspreiem , pus que en ellàs hi hem de tratar de tot : volen dir de tot senlit y de tot tilmo . Los tres dolis de santa inspiració la Patria , la fe y l'amor en ellàs à doja hi han deixat caure sos dons divins .

Aprendem de cor lo que "l poble canta e imprimitiu à nostre obra , y la terra 'ns ha premiari ab l' amur que 'ns guanyarem dels veritaders amyndors de las glòries del país .

Aixis , joves dotats de inspiració musical , un esforç y podréis agermanar la novella escola catalana literaria ab la que feu vosaltres novella escola musical . La vida de la primera té de esser prou de bona sort per la segona .

Fentnos admirar pels estranyys per lo sant amor a la nostra Patria .

No deixeu que sigan tan sols los poetas los quins afalguin a la musa catalana , signau també vosaltres , músichs , los que après de esforços nobles pogau un jorn dir : « Hem deixat de ser rutinarijs , per ser nous , y mes-acostals al esperit de nostre

pais. Hem enriquit al mòs de nou genze: mes de música: hem fet una escola. L'art vos ho agrairà, la Patria també.

Barcelona 15 Octubre 1863.

Monserr. Vinyet.

MAS DOS MARES.

L'una à ma carn li va donar la vida,
P' altre à l' espiritu li ha aixempliat las almas;
Ell de las dos jo so, vull ser d' abduxa.
Cresça dintre mon si, la doble branca
del amor de la sanch y 'l de la terra
que, arrelantat en mon cor, mon cos no volta
ab son espès y assahonet ramage.

Las llàgrimes de l' una de del m' emplanç,
los planys de l' altra lo meu cor partieixen;
doble es la farsa que mon cor llavora,
per un gran lo tinc per dos amors servirme.
Si n'ay estis dos amors que 'm son la vida
contrapenitats tribulació 'm douguissen,
per no fer tort al un ni tort al altre,
vinga la Mort y los meus ulls ne cloqa.

Quan rialler jo de ma terra esguardio
lo blau espay, las planas tan floridas,
mon cor joves y sens faulich aliena.
He peljat altres marces: cap com esta
al meu cor ha donat mes fresques brises,
ni mes plascèvol y tranquilles hores.
La vida, per mi es mort, llany de ma terra.

Per mi 'l torment mes era fer acicularme
los ulls, sens veure de ma terra avinada
los planys y mons que he trepitjat cent vellaz,
sens respirar aquella brisa para
qu' omplí mon pit quan jo aquí al mòs valg naix.

Lo desig mes sagrat que en mon cor guardo
es viure per ma terra y viure en ella.
Res me fa que 'l amor que jo li 'n porto
per fanàtic tingut siga per altres;
mentre ella 'm rebi carinyosa y tendra
lo batx dir de la gest ui gata escotto.

Per mi la terra que mes val, es esta
que m' ha ensenyat a trepitjar miserias,

à dur la sap ben all ves-se cap mara,
à pnyar à Deu, y ha disposat ma anima
à dur per ella si convé ma vida;
com per mi de las donas, entre totes,
la que ab mes fejo adoro es la que 'm posa
la pau al cor quan lo meu cor gemega,
la que, febríu, quan lo meu cos se vincia,
al capsol de mon lit las boixas conta
muda, als los ulls espornejant de llàgrimas.

Ab aquests dos amors noch preou per viure;
que 'm rehujin lo seu los bons, no' m raca.
Aymim la terra que ha rublit mos muscles,
aymim la mare que à mon cor aleena,
que viu en mi com jo ne visch en ella,
y de tot altre amor sabré passarmen'.

Pa de mon cor aquests amors ne sian
y may, i mesqui!, defallire playentima.

Septembre, 1868.

F. F. B.

TAULA.

Títol.	Pàg.	Títol.	Pàg.
Santoral.	5	Glosa.	63
Bons records.	9	La morta viva.	66
A la memòria del rey don Jaume.	13	Bona casta.	68
La mort de Galind.	14	Las durreras paranyas.	69
Coloma blanca.	15	Aspiració al infinit.	70
Per fer ploures.	16	Tant de ho.	*65
A ma filla.	18	La frare llech.	*66
Imitació de N. Martín.	20	Concert de l' ànima.	*68
La ferrer.	21	Al Pirineu.	*69
Estuenda.	22	Als feïbres de Provença.	*71
A ma primera filla.	23	En vaix.	73
Seixebles aprofitat.	25	A Catalunya.	73
Amor meva.	26	A una tomba.	75
A la Verge al pen de la creu.	27	Chant de Mort.	75
Tardis piastri.	28	Lo cabasset y la guardiola.	77
Lo single de Vall de Ros.	29	Pel album de J. Montero.	77
Alfa y Omega.	30	Aubada y posta de sol.	79
Al poeta Ch. B. D. Wyse.	31	Fragment d' una novel·la.	80
Salutació.	32	La gata de rosada.	83
Lo sepat de la mort.	34	La comarca Ampurdanesa.	85
La cardina y lo casari.	35	Cosas de la naturalesa.	87
Obligacions de matils y mallers.	36	L' alba de Santa Eulalia.	88
Dins lo cor.	39	Sentencia de Tarch.	89
Anyograma.	40	Romordiment.	90
Enginy per cassar cornills.	41	A ma estimuda.	92
Armonia religiosa.	42	La reyna del espay.	94
La Gaya ciència.	43	Llège.	94
Quan Deu vol de tot vent plan.	45	Crist de l' ànima.	98
Las tres vens del amor.	46	En un jora de dol.	101
La diada de Sant Pere.	45	La llegenda de San Jordi.	102
Lo conqueridor.	47	La Goya d' Artia.	107
Moment de tristesa.	49	La pair del cor.	109
Lo hermita y lo diable.	55	Cosas que se 'n van.	110
La matina de la Mare de Deu.	57	L' home.	111
	61	Sabaters y sabis.	115
		Gerrandas populars.	115
		La música catalana.	116
		Mas dos mares..	118